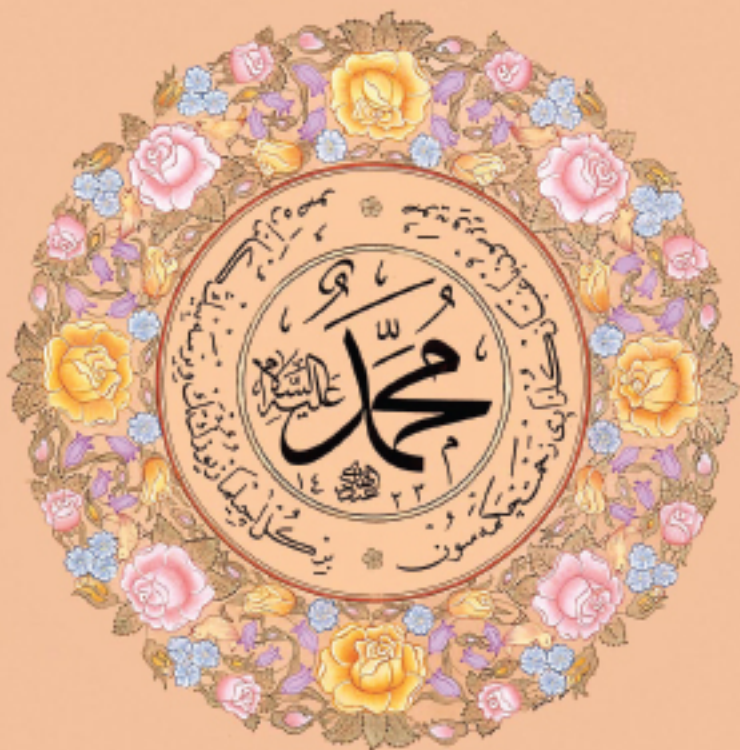

PEYGAMBERİMİZİN KIRK İSM-İ ŞERİFİ

**PEYGAMBER EFENDİMİZ (S.A.V.)'İN
KIRK İSM-İ ŞERİFİ**

Musa TEKTAŞ

Nasihat Yayınları
Mart 2014 Ankara

PEYGAMBER EFENDİMİZ (S.A.V.)'İN KIRK İSM-İ ŞERİFİ

Copyright © Nasihat Yayınları 2014

Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının veya bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi yada herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması ve depolanması yasaktır.

Yayın Numarası: 37

ISBN: 978-9944-774-28-4

Kapak: Gül Sergisi, Hattat Abdülhadi Erol Dönmez

Baskı:

SALMAT Basım Yayıncılık Ltd. Şti./ Ankara Tel: 0 312 341 10 20

2. Baskı **Mart 2014**

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı

Visan İktisadi İşletmesi

Zaviye Mahallesi Hacı Hulûsi Efendi Cad. No:71 (44700)

Darende / MALATYA

Tel:(422) 615 15 54 Faks:(422) 615 28 79

www.nasihatyayinlari.com - [facebook.com/nasihatyayinlari](https://www.facebook.com/nasihatyayinlari)

twitter.com/NasihatYayin - visan@nasihatyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	7
ÖNSÖZ NİYETİNE.....	11
ADI 'MUHAMMED' OLAN, ÖVÜLEN SEVGİLİ (S.A.V.).....	19
İSMİ 'AHMED' OLAN	
HERKESTEN ÇOK HAMD EDEN MÜJDECİ (S.A.V.).....	23
MAKAM-I MAHMÛD OLAN	
MEDHEDİLEN RASÛL (S.A.V.).....	29
ŞÂNI 'HÂMİD' OLAN PEYGAMBER (S.A.V.).....	36
KENDİ 'MUSTAFÂ' OLAN	
SEÇKİN PEYGAMBER (S.A.V.).....	43
ALLAH'TIN KULU VE RASÛLÛ (S.A.V.).....	61
MÛBAREK KUL/ÖRNEK RASÛL (S.A.V.).....	65
ÂDALET PEYGAMBERİ (S.A.V.).....	70
İLİMLE DONATILAN ELÇİ (S.A.V.).....	78
GÜZELLER GÜZELİ (S.A.V.).....	85
ŞÂNI YÛCE OLAN ELÇİ (S.A.V.).....	96
AKSİYON SAHİBİ PEYGAMBER (S.A.V.).....	101
MÜJDECİ NEBÎ (S.A.V.).....	107

VARLIĞIN DELİLİ HAZRETİ BURHAN (S.A.V)	113
ZAFERİN MÜJDECİSİ EY GÂLİP (S.A.V.).....	118
CÖMERT RASÛL (S.A.V.).....	121
EKREM/EN ŞEREFLİ ELÇİ (S.A.V.)	124
EMÎN/GÜVENİLİR MUHAMMED (S.A.V.)	128
FAZİLET PEYGAMBERİ (S.A.V.)	131
BELDELER VE GÖNÜLLER FATİHİ (S.A.V.)	135
GÂLİP / HÂKİM VE ÜSTÜN (S.A.V.).....	139
DÜNYA VE AHİRETİN EN ZENGİNİ/GANİ (S.A.V.)	144
EY SEVGİLİ/EN SEVGİLİ, YA HABİBULLAH (S.A.V.).....	149
HİDAYET REHBERİ (S.A.V.)	153
KORUNMUŞ VE ÜMMETİNİ KORUYAN ELÇİ (S.A.V)....	159
ALLAH'TIN DOSTU 'HALİLULLAH' (S.A.V.).....	164
YUMUŞAK HUYLU ELÇİ (S.A.V.).....	170
TEMİZLİĞİN SEMBOLÜ HZ. PEYGAMBER (S.A.V.)	178
HAKİKATİN TEMSİLCİSİ (S.A.V.).....	183
AY YÜZLÜ SEVGİLİ (S.A.V.)	188
EN ÜSTÜN GÖZETİCİ (S.A.V.).....	192
İNSANLARIN EN ÇOK İKRAM EDENİ (S.A.V.)	198
SOYU YÜCE KENDİ YÜCE MUHAMMED (S.A.V.).....	203

MANSÛR VE MUZAFFER KOMUTAN (S.A.V.).....	208
GÛNAHLARDAN KORUNMUŞ ELÇİ (S.A.V.).....	214
ŞEHİR KÛLTÛRÛNÛ KURAN	
MEDENİYET PEYGAMBERİ (S.A.V.).....	221
HİDAYETE ERDİREN (S.A.V.).....	227
MEKKÎ / MEKKELİ (S.A.V.).....	234
MERHÛM / RAHMETLE BEZENMİŞ (S.A.V.).....	243
MUTLULULUK ASRİNİN VE	
BÛTÛN ZAMANLARIN SULTANI (S.A.V.).....	249
PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'İN İSİMLERİ.....	255
KAYNAKLAR.....	258

TAKDİM

Asırlardır Müslümanlar, Yüce Yaratıcı'nın mesajlarını insanlara duyurmak, öğretmek ve mesajın içerdiği konularda insanlara örneklik etmekle görevlendirilen Hz. Peygamber (s.a.v)'in hayatını araştırmaya, öğrenmeye ve yaşamaya büyük önem vermişlerdir. Bu amaçla O'nun hayatının her dönemini anlatan şiirler, na'lar, mersiyeler kaleme almışlar ve ciltler dolusu kitaplar yazmışlardır.

Yüzyıllardır milletimiz tarafından Hz. Peygamber (s.a.v.)'in kutlu doğumu, Kameri Takvime göre Rabi'ül Evvel ayının 12. gecesinde camilerde Kur'an'ı Kerim tilaveti yapma, mevlid-i şerif okuma ve çeşitli etkinliklerle Mevlid Kandili adı altında değişik kutlama organizasyonları, program ve etkinlikler tertip edilmektedir.

Yüce dinimiz İslâm'ın inanç, ibadet ve ahlâk prensipleri konusunda halkımızı doğru/sahih bilgilendirmeyi, manevî ve ahlâkî değerlere bağlılığı arttırmayı amaçlayan Diyanet İşleri Başkanlığı, Kutlu Doğum haftası kutlamalarında; milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi gaye edinerek; Hz. Peygamber (s.a.v)'i bütün yönleriyle daha iyi tanımayı, tanıtmayı, anlayıp anlatmayı, insanlığın huzur ve mutluluğu için yaptığı çağırını güncelleştirilerek hayatımıza

yansıtmayı, güzel ahlâkını davranışlarımızın mihveri ve rehberi yapmayı, toplumda peygamber sevgisini yaymayı, birlik, beraberlik, kardeşlik, sevgi, saygı ve yardımlaşma duygusunu güçlendirmeyi, bu vesile ile toplumu din konusunda aydınlatmayı, İslâm'ın mesajını, yediden yetmişe toplumun her kesimine bilimsel ve anlaşılabilir bir üslup ile ulaştırmayı hedef olarak belirlemiştir.

Vakfımızın Kurucusu Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi, Sevgili Peygamberimizin dünyamızı şeref lendirdiğini bir hutbelerinde şöyle dile getirmektedir:

“Bir ışık demeti nasıl yırtarsa karanlıkları ve bir güneş nasıl doğarsa zulmet üstüne, birdenbire Hazret-i Muhammed (s.a.v.) de öylesine doğuvermişti yeryüzüne. Nisan yağmuru gibi, rahmet... Işık ışık... salât ve selâm ona olsun.

O iyi, yararlı işler yapanları kurtuluşla, mutlulukla müjdelemiş, uyuyanları uyandırmış, günah işleyenleri sakındırmıştır. İnsanları en güzel bir biçimde doğru yola davet etmiştir. İnsanlara insanlık değerini ve şerefini bildirmiş, insana tapınmaya değil, bu yüce Yaratıcıya kulluğa memur olduğunu anlatmıştır. Tanrılar fikrini, tek Allah, yani tevhid inancını getirmiştir. Kendisi bütün davranışları ile bütün insanlara örnek olmuş, çok zor şartlar içinde bulunduğu zamanlarda bile doğruluktan iyilikten ayrılmamıştır. En üstün ahlâkı tamamlamak için gönderildiğini söylemiş, en faziletli yola çağırmıştır. Miskinliği, tembelliği yıkan, onun yerine çalışmayı,

hareketi sağlayan kurallar getirmiştir.”

Peygamberimizin getirmiş olduğu ilkelerin hayata tabik edilmesi ve sünnet-i seniyyeye candan bağlanmak gerektiğini Vakıf Başkanımız H. Hamidettin Ateş Efendi bir sohbetlerinde şöyle ifade etmiştir:

“Peygamberimizin her kelâmı, her hareketi ve yaşama tarzı biz Müslümanlar için en güzel örnektir. O’na gönülden bağlı olarak, Kur’an-ı Kerim’de teferuatlı açıklanmayan konuları veya cevabını aradığımız mes’eleleri mutlaka hadis-i şeriflerde buluruz.

Sevgili Peygamberimiz, ayetlerin yorumunu ve o hususlardaki görüşlerini veya ashab-ı kiramın sorularını ilahî kudretin kendine verdiği ilim ile çözüme kavuşturmuş, etrafındakilere ve çağlar ötesine esaslı tavsiyelerde bulunmuşlardır.”

Hazreti Peygamber (s.a.v)’i ve onun insanlığa takdim ettiği değerleri, İslâm’ın aydınlık mesajını doğru ve sahih bilgiler ışığında, seçkin, güvenilir ve alanında ehil şahsiyetlerin katkılarıyla vatandaşlarımıza daha etkili ve yaygın bir şekilde anlatmak amacıyla, ilk defa Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 1989 yılında Kameri Takvim, 1994 yılından itibaren de, Peygamberimizin Miladi doğum günü olan 20 Nisan tarihi esas alınarak Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri yapılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede bütün yurt çapında değişik konularda panel ve konferanslar düzenlenmiş, kitaplar neşredilmiştir.

Bütün kitap projelerimizin hayata geçmesi için bizleri teşvik eden Vakıf Mütevelli Heyet Başkanımız H. Hamidettin Ateş Efendi'ye şükranlarımızı arz ediyoruz.

Ayrıca siz değerli okuyucularımıza ve kitabın sizlere ulaşmasına destek veren gönül dostlarımıza teşekkürü bir borç biliyoruz.

Muhabbetle kalınız...

15.03.2013

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı
Mütevelli Heyeti

ÖNSÖZ NİYETİNE

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'e duyduğu sevgiden dolayı insanamız, çocuklarına Muhammed/Mehmet, Ahmet, Mahmut, Hamit ve Mustafa isimlerini çokça vermişlerdir. Hatta Peygamberimizin ailesinden Hatice, Aişe, Zeynep, Fatıma, Ali, Hasan, Hüseyin isimleriyle Peygamber sevgisini evlerinin neşesine dönüştürmüşlerdir.

Şanlı ordumuzun her neferi "Mehmetçik" olarak adlandırılmış, Peygamber ocağındaki evlatlarımızın vatan savunmasında, birlik ve beraberlik duygusu ile şanlı bayrağımız etrafında toplanılmıştır.

Kişi çok övüldüğünde "Mahmûddur" denir. Övülen güzel hasletleri çok olunca "Muhammed" denir. Muhammed; inançları, amelleri, sözleri ve ahlâkı övülmüş olmakta ileri giden demektir.

Dedesı Abdülmuttalib, bu ismi O'na doğumunun yedinci gününde Allah'tan bir ilhamla vermiştir. Abdülmuttalib'e: "Senin atalarının ve kavminin isimlerinden olmadığı halde niçin ona bu ismi verdin?" diye sorulunca, "Ben O'nun gökte ve yerde övülecek olmasını umuyorum." demiştir. Allah da O'nun bu ümidini ve hayra yormasını gerçekleştirmiştir. İşte Hz. Peygamberimiz (s.a.v.) sevilen hasletleri ve rağbet edilen şemâili ile Allah (c.c.) nezdinde, mukarreb melekler, nebiler ve rasuller ve tüm dünyâ ehli katında övülen birisi olmuştur. O'nda bulunan kemal

sıfatlar, her akıllı kimse tarafından övgüye lâıyk bulunmuştur. Şairler şiirlerinin mısralarını O'nun ismiyle şereflendirmişlerdir.

Gül Mahmûd'dur, Mustafâ'dır, Ahmed'dir

Gül Hâmîd ve Hamîdi Muhammed'dir

Gül Habibullahtır ol mürüvettir

O'nun sevgisiyle uçandır Bülbül

Allah'ın güzel isimleri olduğu gibi O'nun da (s.a.v) esma-i nebi dediğimiz isimleri vardır. O'nun bütün isimleri, O'nun sahip olduğu övülmeyi ve kendisine kemâli isnâd etmeyi zorunlu kılan sıfatlardan türemiştir. O'nun her vasfına dâir bir ismi vardır.

Muhammed kelimesindeki mim harfi, O'nun son peygamber olduğuna işaret etmektedir. Çünkü mim harfinin mahreci, mahreçlerin sonucusudur. Yine mim harfi O'nun kırk yaşında peygamber olarak gönderileceğine işaretler. Mim harfinin ebced hesabıyla sayı değeri kırktır.

Mim'i ha'ya, ha'yı mim'e ekledim

Dal misali boyun büküp bekledim

İsmi nakış nakış kalpte sakladım

Ahmed'im, Mahmud'um can Muhammed'im

Hamid'im, Mustafa'm bâbına bendim

İmam Nîsâbü'rî şöyle demiştir: "Rasûlullah (s.a.v)'in ism-i şerifinin dört harf olması, Allah Teâlâ'nın ismine muvafık olması içindir. Nitekim "Lailahe illallah" gibi "Muhammedün Rasulullah" cümlesi de Arap alfabesiyle da on iki harftir.

Molla Câmî ise şöyle demiştir:

*Senin Muhammed'in sonsuz olarak Hak'tan gibidir,
Onun (Muhammed) ismi O'ndan türemiştir.*

Akl-ı selîm gözüne görünür,

Onun "hâ" harfi, iki "mîm" harfi arasındadır.

Hûrî yüzü gibi onun (hâ'nın) kenarından

İki küpesi (mimlerin yuvarlağı) peyda oldu.

Veya iki halka, anber sakalından

Yüzünden görünmekte idi

En sonda gelen dâl harfi,

Elin üstüne nazla gönül bağlamış.

Bir hadîste şöyle buyrulmuştur: "Kimin bir oğlu olur da o kişi beni sevdiği ve ismimden bereket umduğu için oğluna Muhammed adını verirse o kişi de oğlu da cennettedir. (Aclûni, Keşfü'l-Hafa, Hadis No: 2644, 2777.) Kimin eşi hâmile olur, doğacak çocuğa Muhammed adını koymaya karar verirse Allah ona bir erkek evlâd ihsan eder. Kimin çocuğu doğup yaşamıyorsa bu kimse bir oğlu olursa adını Muhammed koyacağına Allah'a söz verirse doğan çocuk yaşar." (Bk. Münavî, VI, 237.)

“Muhammed” isminin özelliklerinden birisi de üzerine zikredildiği yemeğin bereketlenmesidir. Bu isimle başlanan müşavere ve benzerleri için de aynı durum söz konusudur. Bu isme ve sahibine tazim göstermek gerekir.

Mecmau'l-letâifte nakledilmiştir ki: "Ayâz'ın Muhammed isminde bir oğlu vardı. Onu Gazneli Sultan Mahmud'un hizmetçisi yapmıştı. Bir gün sultan abdest almaya doğru giderken: "Ayaz'ın oğluna söyleyin, su getirsin!" dedi. Ayaz bu sözü duydu ve: 'Acaba oğlum ne suç işledi de sultan onun ismini ağzına almayıp "Ayaz'ın oğlu" ifâdesini kullandı' diye düşündü. Sultan abdestini tamamladı, Ayaz'a baktı, onu düşünceli olarak gördü. "Yüzündeki üzüntü eseri de nedir?" diye sordu. Ayaz tevazu ile: "Bu kulun oğlunu kendi adı ile çağırmadınız, ondan bir edepsizliğin sâdır olmuş olmasından ve zât-ı devletinizin ona darılmasından korktum." dedi. Sultan tebessüm etti ve buyurdu ki: "Ey Ayaz! Gönlünü rahat tut! Ondan beni darıltacak bir şey vâki olmuş değildir. Sadece abdestim yoktu ve onun "Muhammed" ismini abdestsiz olarak ağzıma almaktan utan-dım. Çünkü bu isim Hz. Peygamber'in ismidir." dedi. Şair ne güzel söylemiş:

*Ağzımı bin defa misk ve gül suyu ile yıkasam,
Yine de ismini anmayı âdaba uygun bulmam.*

İhramcızade İsmail Hakkı Toprak Efendi (k.s.) sünnet-i resulullah'a sıkı bir şekilde bağlı, ef'al-i re-

sul'ü işlemeye daima gayret gösterirdi. Muhabbet ve hürmetinden dolayı Resulullah'ın adını abdestsiz anmamaya çalışırdı. Bir ihvandandır birisine adını sorar, o da cevap olarak "İsmim Muhammed" efendim diye cevap verince Hazret: "Allahını seversen gardaşım sus, abdestimizi tazeleyelim ondan sonra adınızı söylersiniz" buyurarak, Peygamber efendimizin ismine olan hürmetini izhar etmiştir.

Çocuklara Güzel İsim Vermek

Bir çocuk, doğumla dünyaya geldikten sonra çocuğun anne-baba üzerindeki hakları devam etmektedir. Çocuk dünyaya geldikten sonra anne ve babanın çocuklarına karşı yapmaları gereken ilk vazifeleri; yavrularına uygun ve güzel bir isim koymalarıdır. Zira isim kişi için çok önemlidir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s): "*Çocuğun babası üzerindeki haklarından biri de ona güzel bir isim koyması ve terbiyesini güzel yapmasıdır.*" (Canan, İbrahim, *Hadis Ansiklopedisi*, VII, 363), buyurmaktadır.

İsim deyiş geçmemek gerekir. Çünkü isim olarak seçilen kelime; adı olduğu şahsa, özgüven, psikolojik, sosyolojik ve daha pek çok yönlerden etki etmektedir. Bu tesir altına alış hem müspet manada hem de menfi manada olabilmektedir. Ayrıca ismin şahsiyetle bütünleşmesinin, uyumluluğunun o kişinin çevresindeki insanlara da tesiri vardır. İsmın telkin gücünü artırdığı da bir gerçektir. Çocuğa konulacak isim, çocuğun içinde yetiş-

ceği toplumda ve kültür çevresinde alay konusu yapılmayacak ve onu küçük düşürmeyecek isimlerden olmalıdır.

Allah Resulü (s.a.v.) de çocuklara güzel isim konmasını tavsiye etmiştir. İslamiyet öncesinde kendilerine güzel isim verilmemiş olan pek çok sahabenin ismini değiştirmiştir. Mesela huzuruna gelen bir sahabeye ismini sormuş, “Zahim” dediğinde bu ismi beğenmemiş, ona “Beşir” ismini vermiştir. Böylece “sıkıntı” manasına gelen bir ismi “neşeli, müjdecî” manasına gelen bir isimle değiştirmiştir. Bir başka sahabenin ismi de “el-Âsî” idi. “isyan eden” anlamına gelen bu ismi peygamberimiz, “itaat eden” anlamına gelen “Mûtî” ismiyle değiştirmiştir. (*el-Edebü'l-Müfred*, II, 181)

Hz. Ali (r.a.), çocuğuna isim verilmesi ile ilgili olarak şöyle anlatmaktadır: “İlk oğlum doğduğunda ona ‘savaş’ anlamında ‘Harb’ ismini vermiştim. Allah Resulü geldi, “Oğlum bana gösterin ona hangi ismi verdiniz?” dedi. “Harb ismini verdik” dedik. Resûllah Efendimiz (s.a.s.): “Hayır, onun ismi Hasan olsun” dedi. (*el-Edebü'l-Müfred*, II, 180)

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.)'nin çocuklarına koymuş olduğu isimlere dikkat edilecek olursa, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in mübarek ve muazzez (Muhammed-Mahmud-Ahmed-Hâmid) isimleri evlatlarının (Muhammed Masum, Mahmud Kemal, Ahmet Şemseddin, Hamid Hamidettin) ön ismidir. Onun, Hz. Rasulullah (s.a.v.)'a olan

sevgi ve saygısını bu isimlerden anlamak mümkündür.

Diğer çocuklarının ismi ise; “Hasan Feyzi” hem babasının hem de Hz. Hasan (r.a)’ın ismi olması hasebiyle ve Hatice, Fatıma, Aişe-i Sıddıka olması da Ehl-i Beyt’e olan muhabbetinin ve sadâkatinin nişânesidir. Münife ve Şefika ise; hüsnün ve şefkatin izhârı olsa gerektir. Bütün bu isimlere bakarak onun “*Siz kıyamet günü kendi isimlerinizle ve babalarınızın ismiyle çağrılacaksınız, öyleyse isimlerinizi güzelleştiriniz.*” (Ebu Davud, Edeb, 236.) hadis-i şerifine sadakatle bağlı olduğunu, sünnete riayette titizlik gösterdiğini anlıyoruz.

Bilindiği gibi Hz. Peygamber (s.a.v.)’in çeşitli siyer kitaplarında 301 veya 312 isminin varlığından bahsedilir. Fakat çoğunlukla Esmâü’l-Hüsna gibi Esmâ-i Nebi’nin de 99 tanesi çok bilinmektedir. Sevgili Peygamberimizin isimlerinden 40 tanesinin anlamı ve o anlamlara uygun hayatından kesitleri konu alan bu çalışmayı kitap olarak siz kıymetli okuyuculara ulaşması için desteklerini esirgemeyen Vakıf Mütevelli Heyet Başkanımız H. Hamidettin Ateş Efendi’ye şükranlarımı arz ederim.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)’in dünyayı şereflendirdiği bir Nisan ayında muhabbetle bu eseri okuyuculara sunmaktan bahtiyarım. Emeği geçen, bizleri destekleyen dostalara müteşekkirim.

Bu çalışmadaki bütün güzellikler Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'e ve onun temiz neslinin evlatlarına ait olup, eksikler ve noksanlıklar bu âcizindir.

Siz değerli okuyucularımızı en derin saygılarımla selamlarım.

Darende, 03.03.2013

Musa TEKTAŞ

Muhammed / Çok Övülen

**ADI 'MUHAMMED' OLAN, ÖVÜLEN SEVGİLİ
(S.A.V.)**

*Senin muhabbetinle halkoldu yerler gökler
Bil cümle mükevvenât, insanlar ve melekler
İsminin hürmetine herkes şefaât bekler
Salât ve selam sana “Ya Hazret-i Muhammed”
Bu aciz ümmetine ne olur eyle meded*

Övgüye en çok layık olan Allahu Teâlâ, Peygamberimize “Muhammed” ismini vermekle övdürdü ve sevdirdi.

Yer gök yaratılmadan önce, âlemlerin Rabbi olan Yüce Allah (c.c.) kendi isminin yanına yakıştırdı ismini. “*Lâ ilâhe illallâh Muhammedü'n Rasûlullâh*” yazdı ilk önce kalem. Arş-ı a'lada bu mübarek levha ışığıyla gözleri kamaştırdı. O'nun hürmetine yaratıldı cümle âlem. Ruhlar, melekler Hz. Âdem ve diğer Peygamberler ismini muştuladı gelecek nesillere, hepsi “O gelecek” dedi. Hz. Âdem cennetten çıkarı-

lınca, evladından “Muhammed”in adının hürmetine bağışlandı, affedildi.

Annesi Âmine Hatun âlemin incisini taşıırken rüyasında şöyle denildi: “Bütün yaratılmışların üstününe hamilesin. Evladın dünyaya gelince adını Muhammed koy.”

Dedesi Abdulmuttalip de bir rüya görmüştü. Rüyasında arkasından çıkan bir gümüş zincir dört bölüğe ayrıldı. Bir bölümü semaya yükseldi, bir bölümü yere girdi. Bir bölümü doğuya, bir bölümü batıya gitti. Her yanı bu gümüş zincir kuşattı. Sonra zincirler geri geldi, bir ağaç şeklini aldı. Her yaprağından nurlar saçıldı. Bunun üzerine doğudakiler ve batıdakiler o ağaca tutundular. Rüyasını anlatınca tabirci şöyle yorumladı: “Senin neslinden bir çocuk gelecek ve Peygamber olacak, doğuda ve batıda yaşayanlar O’nun getirdiği dine tâbi olacaklar. Yerdeki ve gökteki O’nu çokça övecekler.”

Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed

Tarihler 571 yılının 20 Nisan'ını gösterirken dünyanın en hayırlı insanı doğdu. O’nun nuru zulmeti boğdu. Rahmeti yağmur olup yağdı. Putlar yüz üstü düşüp kırıldı. Bin yıldır yanan ateşler söndü. Nice padişahların tahtı yıkıldı. O gün, övülen peygamberin doğduğu gündü. Annesi O’nu dedesinin kucağına verdi. Rüyasında isminin Muhammed olması hususunda işaret edildiğini söyledi. Torununu şefkatle kucağına alan dedesi doğruca Kâbe'ye gitti. Cenâb-ı

Hakk'a şükrederek nur yüzlü evladının kulağına senin adın "Muhammed" dedi. "Niçin Muhammed adını koydun?" diyenlere "İnsanlar ve Allah O'nu övsün diye" cevabını verdi.

Âl-i İmran Suresinde "*Muhammed ancak bir Peygamberdir.*" (3/Âli İmran, 144) buyrulurken O'nun tebliğ ettiği İslâm'a sarılanların ve Allah'a şükredenlerin mükâfatlandırılacağı müjdelendi. Ahzab Suresinde "*Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Rasûlü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir.*" (33/Ahzab, 40) dendi.

Fetih Suresinde "*Muhammed, Allah'ın Rasûlüdür. O'nunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde halinde, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün. Onların secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat'ta ve İncil'de anlatılan durumlarıdır: Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah kendileri sebebiyle inkârcıları öfkelenmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden salih amel işleyenlere bir bağışlama ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.*" (48/Fetih, 29) âyetiyle Muhammedî muhabbetin tohumu gönüllere sevinç ekerken kâfirler öfkeden çatlar hale gelmişti.

Şair ne güzel söylemiş:

Muhammed'den muhabbet oldu hâsıl

Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl.

Adını Peygamberimizin isminden alan Muhammed Suresinde “İnanıp salih ameller işleyenlerin ve Muhammed’e indirilene ki o Rablerinden gelen hakıdır. İnananların ise Allah günahlarını örtmüş ve hallerini düzeltmiştir.” (47/Muhammed, 2) ifadesi ilahî bir ruhsat olarak Muhammed ümmetine bahşedildi.

O bir güldür. Bülbüller aşk ile gelir feryada. O övülen sevgilidir. Onun için O’nun güzel adı için canlar feda. Yûnus Emre de bu sevgi ile eylemiş sadâ:

*Canım kurban olsun senin yoluna
Adı güzel kendi güzel Muhammed*

Yaratılmışların Birincisi Kâinatın İncisi

Hz. Muhammed (s.a.v.)’i övmek için, çeşitli vasıflarını dile getirmek için şairler na’tlar yazdılar. Dîvânlar O’nun adıyla süslendi. Sevgiliye her şair kendi ruhunda mısra mısra hislendi. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.) O’nun sevgisiyle beslendi, na’tının ilk beytinde şöyle seslendi:

*Dürr-i şehvâr-ı risâletdir Muhammed Mustafâ
Tâc-ı Levlâki hilâfetdir Muhammed Mustafâ*

'Hazret-i Muhammed Mustafa, peygamberlik incisinin en büyüğü, en kıymetlisi oldu. Aynı zamanda O levlâk sırrının tâcını aldı. Çünkü O’na, “Sen olmasaydın Habîbim, âlemleri yaratmazdım.” denildi.'

Ahmed / En Çok Övülen, Sevilen

**İSMİ 'AHMED' OLAN HERKESTEN ÇOK HAMD
EDEN MÜJDECİ (S.A.V.)**

*Bil cümle mahlûkattan daha fazla hamd eden
Tevrat'ta ve İncil'de Hak isminden bahseden
Elhamdülillâh deyip ilk secde eden beden
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Ahmed"
İsminin hürmetine bizlere eyle meded*

Hamde en layık olan Yüce Rabbimiz, hiç kimseye nasip olmayan hamd makamına Ahmed-i Muhtar (s.a.v.)'ı ulaştırdı. Ayrıca bütün insanlık âlemi en çok O'nu övdü. Sevginin timsali O oldu, bütün varlık O'nu sevdi. İlahî nurdan yaratılan Peygamberimizin nuru çeşitli şekillerde binlerce yıl hamdetti. Vücut âlemine gelinceye kadar zikir ve tesbihe devam etti. Melekler O'nun için adını "Ahmed" olarak dillendirdi.

Yeryüzünde Muhammed, gökyüzünde Ahmed ismiyle bilindi. O oldu yaratılmışların ferdi.

O bütün mahlûkattan çok Hakk'a hamd edendi. En yüce makama O erdi.

Bu isim daha önce hiç kimseye verilmedi, sadece O'na verildi.

Bir gün Ebû Cehil'in elinde taş parçaları vardı. Dedi ki: "Ey Ahmed, şu avucumdaki nedir? Çabuk söyle!

Mademki göklerin sırlarına vâkıfsın, peygamber-sen avucumda ne saklı? Hadi söyle."

Peygamber *"Onlar nedir, ben mi söyleyeyim; yoksa onlar mı doğru ve Hak olduğumuzu söylesinler; hangisini istersin?"* dedi.

Ebû Cehil "Bu ikincisi daha garip" deyince Peygamber; *"Evet, Allah ondan daha ilerisine de kadirdir."* dedi.

Derhal Ebû Cehil'in avucundaki taşların her biri, şahadet getirmeye başladı.

"İbadete layık hiçbir şey yoktur, ancak tek Allah vardır." dedi ve *"Muhammed, Allah'ın elçisidir."* gerçeğini dillendirdi.

Ebû Cehil, taşlardan bu sözü işitince öfkeyle taşları yere vurdu.

Rivayet edildi ki: "Rabbinin huzurunda bulunan iki kula cennete girmeleri için emir geldi. Bunun üzerine o iki kul:

"Ey Rabbimiz biz cennete girmeye layık bir amel işlemedik. Bize bu ihsanın sebebi nedir?"

Allahu Teâlâ şöyle buyurdu: *"Siz cennete girin."*

Çünkü birinizin adı Muhammed, birinizin adı Ahmed, Ben yüce şanımla Ahmed ve Muhammed isimli olan kimseleri cehenneme atmaktan hayâ ederim."

Allah'ın izniyle gezginci olan melekler her zaman diliminde yeryüzünde içinde Ahmed ve Muhammed isimli kimselerin bulunduğu evleri ziyaret etti, O evlerdekilere rahmet ve berekete yetti.

Hız. İsa, Ahmed Adındaki Elçinin Müjdecisiydi

Hız. İsa (a.s.) kavmine hitaben Peygamberimizin ismini ve geleceğini şöyle müjdelemişti:

"Ey İsrailoğulları! Ben size Allah'ın elçisiyim. Benden önce Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir elçiyi müjdeleyici olarak gönderdim." (61/Saf, 6)

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: *"Benim çeşitli isimlerim vardır. Ben Muhammed'im, ben Ahmed'im, ben toplayıcıyım, insanlar benim ayaklarım üzere toplanacaklardır. Ben mahvediciyim ki, Allah benimle küfrü mahvedecektir. Ve ben sonuncuyum."*

Hız. Hassan şu beyti ile Ahmed ismine salât ü selam getirdi:

Allahu Teâlâ ve O'nun arşını kuşatmış olan meleklerin zikridir

Bütün temiz asıllılar mübarek Ahmed'e salât getirmişlerdir.

Cennet duâsı olan "Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun." Varlığın Fatıhası'nın önce kalbine indi

sonra dudaklarından Sure-i Hamd olarak selsebil döküldü. Derin gönül ferahlığı ile aşk ve şevkin dile gelmesiyle *“Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn”* kelamı ilk önce O'na, sonra ümmetine nasip oldu.

Hamd makamına eren O idi, muhabbet güllerini deren O idi. Ümmetine ve bütün insanlığa yön veren O idi. Şükür seccadesini göğün en üst katına seren O idi.

“Rasûlullah Efendimiz ayakları kabarcıncaya kadar geceleri kalkıp namaz kılardı. Kendisine: “Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetti (niye kendini bu kadar hırpalıyorsun?)” denildiğinde.

“Şükredici bir kul olmayayım mı?” cevabını verdi.”

Ahmed İsminin Mucizesi ve Galibiyet

Ahmed-i Muhtar'ın getirdiği hakikate yapışanlar hep maksuduna erdi. Zorlukları aştı, sıkıntıları sona erdi. O Sevgililer Sevgilisinin getirdiği güzelliklere tutunanlar, O'na yapışanlar hedefe vardı, gerçeği gördü: Bunu Fuzûlî şöyle dile getirdi:

Fuzûlî dime, yetmek menzil-i maksuda müşkildür

Dutan daman-ı şer-i Ahmed-i Muhtar yetmez mi

Yine üstad Fuzûlî Su Kasidesi'nde dünya halkının temiz yaratılışının O'nun hürmetine olduğunu ve suyun Ahmedi Muhtar'ın yoluna uymakla temiz ve temizleyici özelliğine kavuştuğunu şöyle haykırdı:

Tıynet-i pâkini rûşen kılmış ehl-i âleme

İktidâ kılmış tarîk-i Ahmed-i Muhtâr'a su

Mevlâna, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı beslediği ulvî sevgiyi satırlara şöyle döktü:

“Ey dostum, ey dostum, ey başka sığınağa gerek duymayan dostum, ey dilberim, ey gönül bağım olan dostum, ey mahrem ve sığınağım.

Ey yeryüzünde bize ay olan, ey gece yarılarında bize seher olan, ey tehlikede bize siper olan, ey şekerler dolu bulutumuz.

Ruhumda çok güzel yol alıp yer edindin sen, derdime çok güzel ilaçsın sen, ey din ve imanım, ey cevherler dolu okyanusum.

Ey karanlık gecelerin aydınlık ışığı, ey yolunu şaşırılmışların yol göstericisi, ey her kafilenin kıblesi, ey kervanımın kılavuzu.

Sen bana Musa'nın Tur'usun, sen bana İsa'nın sınıntıları giderenisin, hem nurumun nurunun nurusun, hem Ahmed-i Muhtar'ımsın sen.”

Peygamberimizin İstanbul'un fethi müjdesini içinde hisseden ve bu istikamette gayretler gösteren Fatih Sultan Mehmed Han bir şiirinde O'nun Ahmed isminin mucizesine işaret ederek aziz milletimizin galibiyeti arzusuyla şöyle duâ etti:

Ey Muhammed mucizât-ı Ahmed-i Muhtar ile

Umarım galib ola a'da-yı dine devletim

Hulûsi Efendi Hazretleri'nin, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı duyduğu özlem ve hasret çok büyük

olduğu için O'nu her vesileyle andı ve bir an evvel O'na kavuşmayı istedi. O sevgiliye kavuşma arzusu ile seven bütün gönüller gibi onun da gayesi oldu. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.)'de bu iştîyak ile ayrılıktan vuslata erişmeyi, O'nun manevî varisleri olan kâmil bir silsile ile Ahmed-i Muhtar'a ulaşmanın yolu olarak görüp şu beyti söyledi:

Firkat oduna yakma bu cânımı efendim

Ol vâris-i yektâ Ahmed-i Muhtâr'a ulaştır

Ahmed-i Muhtar'ın gönülleri yakan aşkı ile hûû.

Mahmûd / Övülen

**MAKAM-I MAHMÛD OLAN MEDHEDİLEN
RASÛL (S.A.V.)**

*Makamın ne ulvîdir erişilmez payesin
Ümmetin üzerine şemsiyesin sayesin
Va'd edilen mertebe ile daha yücesin
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Mahmûd"
İsmi ni tebşir etti Zebur'da Hazret-i Davûd*

Dil, O'nun güzelliğini anlatmaya çalıştıkça, anlaşıldı, can kulağı O'nun ismini duydukça hakikati sezdi. Kelâm gönüllere inciler dizdi. Kalem Allah (c.c.)'ın adından sonra O'nun adını yazdı.

Hattatlar hokkaya O'nun muhabbetiyle divitini bandı. Mürekkep O'nun adını yazdıkça asaletini kazandı. Âşıklar O'nun çeşmesinden kandı. Ruhlar O'nun sevgisiyle yıkandı. Makam-ı Mahmûd en âlî şandı.

Meşhur bir Arap şairi şöyle diyordu: "Benim sözlerim O'nu anlatmaya yetmiyor. Benim cümlele-

rim değerini O'nun ismini anmakla buluyor. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ismini anan şiirlerim O'nun ismiyle şereflenip kıymet kazanıyor.”

Peygamberimizin Mahmûd ismi, Hz. Davud (a.s.)'a gönderilen Zebur'da zikredildi. Türlü kemâl sıfatlarla medhedildiğinden âhîret günü gölgesinde ümmetini toplayacağı Livau'l-Hamd sancağı kendine verildi. Makam-ı Mahmûd/övuümüş şefaât makamı zatına nasip edildi.

İslâm tarihi boyunca, Arapça, Farsça, Türkçe ve diğer dillerde sayısızca na't kaleme alındı. Ama bunların içinde Türkçe na'tlar müstesna bir yer kazandı. Çünkü Türk milleti Hz. Peygamber (s.a.v.)'i aşk derecesinde sevdi, hemen hemen her şair kendi lisanınca O'nu övdü.

Na't İslâm edebiyatında Hz. Peygamber (s.a.v.)'i övmek, O'na yalvarıp şefaât dilemek amacıyla yazılan şiirlere denildi. Daha çok kaside şekliyle kaleme alındığı için müstesna meclislerde gözyaşıyla söylendi ve dinlendi. Divanların baş kısmında tevhîd ve münâcâtlardan sonra yer aldı. Peygamberimizin beden özellikleri, ahlâk güzellikleri, risâleti, mucizeleri, hicreti, din yolunda çektiği eziyetler şairane üslupla dillendirildi.

Ehl-i dil Peygamberimizin solmayan gülşeninden güller derdi. Her edip bir ağaç misali O'nun leziz meyvelerinden meyveler verdi. Şefaâtini dilemek maksadıyla dal dal, yaprak yaprak, beyit beyit, dörtlük dörtlük sadırlardan satırlara dökülen kelimeler,

mevlidler, şefaathemeler olarak edebiyatımızdaki ulvi makamına yaraşır bir şekilde hürmet gördü.

Yazıcıoğlu Mehmed “Muhammediye”sindeki bir beyitte temiz, seçkin, övülen ve çok hamdeden Allah Rasûlünü şöyle medhetti:

Ki mahbûbunu etti bize irsâl

Muhammed Ahmed ü Mahmûd u Aşfâ

Medhedilen Sevgilinin Şefaati

Bizim inancımıza göre şefaathemeler, mü'minlerden büyük günah işlemekten dolayı cehennem azabını hak edenler hakkında, başta Nebiler Serveri Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) olmak üzere, peygamberlerin, şehitlerin, velîlerin ve sâlihlerin Allah'ın izin ve rızası dâhilinde cennete girmeleri için tavassutta bulunmaları olarak tarif edildi. Şefaathemelerin en büyüğü Peygamber Efendimiz oldu.

Doğarken ve ruhu refik-i âlâyaya yükselirken “ümmeî ümmeî” diyen medhedilen Rasûlün, ümmetini ne kadar çok sevdiği görüldü. Mahşer günü ümmet-i Muhammed'e şefaathemeler etme izni bütün peygamberler içinde sadece O'na verildi.

Hz. Ebû Hureyre (r.a.)'den rivayet edildi ki Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Her Peygamberin müstecab (Allah'ın kabul edeceği) bir duâsı vardır. Her peygamber o duâyı yapmada acele etti. Ben ise bu duâmı Kıyamet gününde, ümmetime şefaathemeler olarak kullanmak üzere sakladım (kullanmayı âhirete bı-

raktım). Ona inşaallah, ümmetimden şirk koşmadan ölenler nâil olacaktır."

Hz. Câbir (r.a.) şöyle anlattı: "Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: "Şefaatim, ümmetimden büyük günah sahipleri içindir."

"Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olmak üzere teheccüd namazı kıl ki, Rabbin seni Makam-ı Mahmûd'a ulaştırsın." (17/İsra, 79) âyeti Peygamberimize nazil oldu. Bu âyet-i kerimelerle, seçilmiş ümmetinin günahlarının ancak tam bir ibadetle bağışlanacağı müjdelendi. Makam-ı Mahmûd ve büyük şefaathaberinin şefaathaberine mazhar olacaklarına işaret edildi.

Aziz Mahmûd Hüdayî bir şiirinde O'nun yüce makamını şöyle dillendirdi:

Ey menba-ı lutf u cûd

Yerin Makam-ı Mahmûd

Yaratılmıştan maksûd

Sensin Yâ Rasûlallah

Kıyamet vakti herkes, o ana baba gününün dehşetinden adeta akıl ve şuurunu kaybetmiş halde "Allah'ım beni koru." diye inlerken O, "Ya Rabbi, ümmetimi koru." niyazında bulunacak. Kıyamet gününde herkes, O'nun şefaathaberine için eteğine yapışacak.

O medhedilen Sevgilinin kimlere şefaathaberine edileceği de mübarek dudaklarından şu cümlelerle döküldü:

“Beni vefatımdan sonra ziyaret eden sağlığında ziyaret etmiş gibi olur. Şefaati ona vaciptir.”

Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed’sin Efendim...

Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde; *“Kim kabrimin başında benim üzerime selâm ederse, muhakkak Allahu Teâlâ ruhumu bana iade eder. Ben de ona selam ederim.”* Başka bir hadis-i şerifde de, *“Üzerime kim bir salât getirirse, Allah ve melekleri de o kişi üzerine on salât ederler.”* buyurdu.

Şeyh Galip müseddes tarzında yazdığı na'tında Peygamberimizi ebediyen bütün ufukları dolduran, ümmetinin ortasında bir nur olarak tarif etti. Kendi aczini bilerek O'nu medhederken;

Allahu Teâlâ'nın huzurda makamı en ileri,
 Kutsal hayatına yemin eden, Peygamberler Peygamberi,
 Seçilmiş ruhların en parlak cevheri,
 Eşiğine melekler yüz sürdüğü biri,
 Baktığı her yere yüzünün nurları saçılan,
 Bekâ ikliminin minberinde hutbesi okunan,
 Yerde ve gökte mübarek isimleri anılan,
 Ümmeti için çırpınan,
 Onları korumak için gayret gösteren, yardımcı olan,

Kıyamet gününde hükmü göz önüne alınan Sultan,
Yine o günde peygamberler ve velîler makamına
hayran,

Büyük şefaatçi,

Ruhlar feryat ederken “nefsî, nefsî”,

Ümmetini ümitsizlik içerisinde koymayan,

Kimsesizler kimsesi,

olarak tarif edip şöyle niyazda bulundu:

Ümmiddeyiz ye's ile âh eylemeyiz biz

Sermaye-i imanı tebâh eylemeyiz biz

Bâbun koyup ağyarı penâh eylemeyiz biz

Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammedsin Efendim

Hak'dan bize sultân-ı müeyyedsin Efendim

“Ümitteyiz. Ümitsizlik ile âh eylemeyiz. İman sermayemizi yıkmayız, boşa harcamayız. Allah'ın ve Peygamber Efendimiz'in kapısını koyup başka kapıya sığınmayız. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Livâ'ül Hamd sancağı dururken başka sâye/gölgelik aramayız.”

Şeyh Galip şiirine şöyle devam ediyor:

Bîçâredir ümmetlerin isyânına bakma

Dest-i red urup hasret ile dûzaha yakma

Rahm eyle aman âteş-i hicrânına yakma

Ez-cümle kulun Gâlib-i pür-cürmü bırakma

Sen Ahmed ü Mahmud u Muhammed'sin efendim

Hak'dan bize sultan-ı müeyyedsin efendim

Hız. Câbir (r.a.) anlattı: “Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

“Ezanı işittiği zaman kim: “Allâhümme Rabbe hâzihi'd-da'veti'ttâmme ve'ssalâti'l kâime âti Muhammedeni'l vesîlete ve'l fadîlete veb'ashu makâmen Mahmûdeni'llezî va'adtehu. İnneke lâ tuhlif'ül mîâd.

(Ey bu eksiksiz davetin ve kılınan namazın sahibi! Muhammed'e vesîleyi ve fazîleti ver. O'nu, va'adettiğın Makam-ı Mahmûd üzere dirilt)” derse, ona kıyâmet günü mutlaka şefaatin helal olur.)”

Makam-ı Mahmûd'un sahibine binlerce salât ü selâm olsun.

*Hâmid / Hamd Makamına Ulaşan***ŞÂNI 'HÂMÎD' OLAN PEYGAMBER (S.A.V.)**

*Dilinden dökülen hamd inci mercan misâli
 Evrâd-ı ezkâr ile kullar bulur visâli
 Gök kubbede hamdinin bulunamaz emsâli
 Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Hâmid"
 İsmi ni yâd eyleyen gönülde yaşanır îyd*

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

Hz. Muhammed (s.a.v.)'e âline, ashabına ve ehl-i beytine salât ve selâm olsun.

Hiç kimsenin layık olamadığı bir şekilde Rabbine hamd eden Âlemlerin Efendisi türlü türlü senâlarla Allahu Teâlâ'ya hamd etti. Yaratılmışların hiçbirisi O'nun hamd makamına ulaşamadı, güç yetiremedi. Onun için Rasûlullah Efendimize "Hâmid" denildi. O Yüce Hakk'a en kâmil manada hamdedici idi. Hamd kapısını en geniş şekilde Mevlâ O'na açtı. Dilinde daim hamd zikri olduğu için "Hâmid" ismi cihana nurlar saçtı.

Mustafa Taki Efendi'nin "Tarihî Nur-ı Muhammedî" adlı eserinde Peygamberimizin nurunun yaratılışını ve Yüce Rabbine hamdini şöyle anlattı:

"Allahu Teâlâ Hazretleri hiçbir şeyi yaratmadan yüz binlerce yıl önce, zâtının nurundan ezeli sevgilisi Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Efendimizin nuru mübinini yarattı. Bu nur Rabbimizin sonsuz irade-i sübhaniyesi mucibince, keyfiyeti ancak ilmi ilahîce bilindiği veçhiyle devri tavaf edip durdu. O vakit, levh, kalem, cennet, cehennem, yer, gök, insan, cin ve melek mevcut değildi. O mübarek nur, secde ile emrolundu. Allah'ın dilediği kadar yüzlerce seneler tesbih ederek, hamd ederek secdede kaldı. Cenâb-ı Allah bütün ilimlerle O'nu donattı. Onikibin hicabı tesbihlerle binlerce sene kalarak geçti.

Ondan sonra;

Şefaât deryasında Rabbî, Rabbî,

Nasihât deryasında İlahî, İlahî,

Şükür deryasında Seyyidî, Seyyidî,

Sabır deryasında Ya Ehad, Ya Ehad,

Sehavet deryasında Ya Vâhid, Ya Vâhid,

Kanaat deryasında Ya Azîm, Ya Azîm,

Muhabbet deryasında "Subbûhun, Kuddûsün,
Ya Allah, Ya Kerîm,

Tesbihatlarıyla binlerce seneler zikretti, Yüce Rabbine hamdetti."

Kutlu doğum gerçekleşip, dünyayı teşrif ettiği zaman yine secdeye kapandı. "Elhamdülillâhi hamden

kesîran/Allah'a çok çok hamd olsun." dedi. Secdede iken ümmetini diledi.

İhramcızâde İsmail Hakkı Efendi, "Yâre Yâdigâr" isimli Mevlid-i Şerifinde bu hali şöyle tavsif etti:

*Tıfl-ı mesûd alehyisselâm
Geldi dünyaya neşretti selâm
Ve hem anda andı ümmetlerini
Hudâ'ya arzetti minnetleri
Koyup başın yere secde eyledi
Cihân pürnur oldu felek oynadı
Doğunca aksırdı dedi elhamdü lillah
Mevlid-i müfehham ol Rasûlullah*

Çok Hamd Eden Bir Ümmet

Abdullah b. Amr, Kâb'a: "Bana Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ve ümmetinin özelliklerinden haber ver." deyince, Kâb, "Onları Allah'ın Kitabı'nda (Tevrat'ta) tavsif edilmiş olarak şöyle buluyorum: 'Ahmed ve ümmeti çokça hamdeden kimselerdir. Onlar her hayrın ve her şerrin karşılığında Allah'a hamdederler. Her yükseklikte Allah'ı tekbir ederler. Her konakta Allah'ı tesbih ederler. Onların gök kubbesindeki seslenişleri onlar için bir uğultu, namazlarındaki sesleri bal arısının taş üzerindeki sesi gibidir. Meleklerin saf tuttıkları gibi onlar da namazda saf tutarlar. Namazlardaki saflar gibi savaşta saf tutarlar. Allah yolunda

savaşa çıktıklarında melekler önlerinden ve arkalarından giderler. Elleri keskin mızraklar vardır. Allah yolunda bir safta hazır bulduklarında Allah onlara neşr kuşlarının yuvalarına gölge yaptığı gibi gölge yapar. (Kâb bunu söylerken eliyle işaret etti). Onlar hiçbir zaman kaçarak savaşa sırt çevirmezler.” dedi.

Peygamberimiz yüksek sevgi ve ta'zimle bütün medih çeşitlerini kapsayan şükür haliyle Rabbine hamdetti. “Elhamdülillâh” kelimesini büyük bir coşku ve sevinçle, bütün zerrelerinde hissederek seslendirdi. Allah'ın söylenmesinden en çok hoşlandığı sözler arasında “Elhamdülillâh” ibaresinin bulunduğunu ümmetine müjdeledi. Zikirlerin en efdalinin “Elhamdülillâh” olduğunu buyurdu.

“Hamd” kelimesi ve türevleri Kur’ân-ı Kerim’de toplam olarak 68 yerde zikredildi. Kur’ân’ın ilk âyeti olan “*Elhamdülillâhi Rabbi’l âlemin/Kâinatın Rabbi, yani yaratıcısı ve geliştircisi olan Allah’a hamdolsun.*” cümlesi Kur’ân’da 7 yerde geçti. “Elhamdülillâh” cümlesi ise 23 yerde tekrarlandı. Bir ismi Hâmid olan Peygamberimize Elhamdülillâh cümlesiyle başlayan 5 sûre nazil oldu.

Tüm Yaratılmışlar Allah'a Hamd Eder

Mirac’ta Allah’ın ikramı olan namaz ibadetinin esasını Allah’a hamd oluşturdu. Kur’ân-ı Kerim’de, bazı yerlerde namaza hamd ismi verildi. Mü’minlerin dâvâ, dâvet ve duâlarının sonu: “*Hamd âlemlerin*

Rabbi Allah'a mahsustur." oldu. Yüce kitabımız ilk te de, sonda da hamdın, Allah'a mahsus olduğunu, her şeyin Rabbine devamlı hamd ettiğini, insan ve cinlerin kâfirleri dışındaki tüm yaratılmışlar Allah'a hamd etmekte olduklarını bize şöyle haber verdi:

"Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O'nu tesbih eder. O'nu hamd ile övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur." (17/İsrâ, 44)

"Göklerde ve yerde hamd O'na mahsustur." (30/Rûm, 18)

Hamd ve şükürün, nimetleri arttırdığını Furkan bize şöyle haber verdi: *"Hatırlayın ki, Rabbiniz size: 'Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) arttıracam ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azâbım çok şiddetlidir' diye bildirmişti."* (14/İbrahim, 7)

"Elhamdülillâh/Hamd Allah'a mahsustur, de. Fakat onların çoğu düşünmezler." (29/Ankebut, 63)

"Çocuk edinmeyen, hâkimiyette ortağı bulunmayan, âcizlikten ötürü bir veliye/dosta da ihtiyacı olmayan Allah'a hamd ederim/Elhamdülilâh, de ve tekbir getirerek O'nun şânını yücelt/Allahu Ekber, de."(17/İsrâ, 111)

Sevgili Peygamberimiz dünya nimetlerinden çok âhîret nimetleri, maddî nimetlerden çok manevî nimetler için hamd etmemiz gerektiğini belirtti. Allah'a hamd etmenin, bize her iyiliği, her nimeti ihsan eden Allah'a karşı, bu ihsan ve nimeti vermesi yüzünden, yalnız sözle değil; fiil ile de ta'zim etmek olduğunu bildirdi. O hamdini yalnız dil ile değil, bütün organ-

larılarıyla yapardı. Yani, hamdin yalnız dil ile yapılan bir şey değil; gönül ve bütün organlarla yapılan bir görev olduğun bizzat yaşayarak örnek hayatında tatbik etti.

Allah'ın emir ve yasaklarına uyarak bütün görevini yerine getirmek, fiilî hamdin nasıl olduğun ümmetine örnek bir şekilde gösterdi. Bir ismi "Hâmid" olan Peygamberimiz: *"Elhamdülillâh alâ külli hâl/Her durum karşısında Allah'a hamdolsun."* buyururlardı.

Rasûlullah bir kimsenin Allah'a hamdetmeden ve Peygamberine salâtü selâm getirilmeden duâ ettiğini duydu ve *"Şu adam acele etti"* diyerek onu yanına çağırdı. Ona şöyle buyurdu:

"Sizden biri duâ edeceği zaman Allah'a hamdü senâ edip arkasından Peygambere salâtü selâm getirsin. Sonra da dilediği duâyı yapsın."

Rasûlullah sahabe-i kiramın yanına gelmişti. O'na *"Yâ Rasûlallah, sana nasıl selâm vereceğimizi biliyoruz, fakat nasıl salât getirelim?"* diye soruldu. Şöyle buyurdu:

"Allah'ım, İbrahim'in soyundan gelenlere nasıl rahmet verdinse, Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere de rahmet et. Hiç şüphesiz Sen hamda ve övgüye layıksın. Allah'ım İbrahim'in soyundan gelenleri nasıl mübarek kıldınsa Muhammed'i ve onun soyundan gelenleri de mübarek kıl. Hiç şüphesiz Sen hamda ve övgüye layıksın' deyiniz."

Çağımız mutasavvıflarından Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.), Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in mübarek ve muazzez (Muhammed, Ahmed, Mahmûd, Hâmid) isimlerini evlatlarının ön ismi olarak koymuştu. Kulaklarına ezan-ı Muhammedî ile okumuştı. Bu isimlere ve manalarına bakarak onun, *“Siz kıyamet günü kendi isimlerinizle ve babalarınızın ismiyle çağrılacaksınız, öyleyse isimlerinizi güzelleştiriniz.”* hadisi şerifine bağlı bir kâmil insan olduğu, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e olan sevgi ve saygı ve hürmeti daha iyi anlaşıldı.

Büyüklerimiz kelimalarına ve yazılarına/kitaplarına Besmele ile başlardı. Allah'ın adının anılmasından sonra yine Allah'a hamd ederlerdi. Hamdeleden sonra, Peygamberimize, O'nun ashabına ve ehl-i beytine salât ve selâm okurlardı. Sonunda da yine hamdele ve salvele ile bitirirlerdi. Bu satırların yazarı olan bu âcize de öyle yapmak nasip oldu:

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

Salât ve selâm Hz. Muhammed (s.a.v.)'e âline, ashabına ve ehl-i beytine olsun.

Mustafâ / Seçkin, Çok Arınmış

**KENDİ 'MUSTAFÂ' OLAN SEÇKİN PEYGAMBER
(S.A.V.)**

*Peygamberler içinden en özel seni seçti
Mübarek dudağında kelimalar çiçek açtı
Fem-i saadetinden bî-baha geöher saçtı
Salât ve selam sana “Ya Hazret-i Mustafâ”
İsmi anan gönül elbette bulur safâ*

Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.) yaratılmışların en seçkini idi. Allahu Teâlâ O'nu seçti, her yönden arıtıp saf ve seçkin duruma getirdi. Onun için bir ismine de “Mustafâ” denildi.

Mevlidi-i Şerif'in yazarı Süleyman Çelebi, şu beyti ifade derken O'nun dünyaya verdiği nizama, huzura ve neş'eeye işaret etti:

*Geldi sûret âlemine Mustafâ
Anın ile âlem buldu hoş safâ*

Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.), müstesna bir peygamber, mükemmel bir insandı. Bütün güzellik-

ler O'nda kemâl bulmuştu. O, rahmet ve merhamet peygamberi olarak gönderilmişti. Dünyaya saadet getirdiği için yaşadığı asır da “Saadet Asrı” olarak vasıflandırılmıştı. Allahu Teâlâ, Kur’ân-ı Kerim’de, Hz. Muhammed (s.a.v.)’i insanlara örnek gösterdi. O, büyük bir ahlâk üzere yaratılmıştı. Hz. Muhammed (s.a.v.)’in âlemlere rahmet olarak gönderildiği de bizzat Kur’ân-ı Kerim’de zikredildi. Yûnus Emre o seçkin önderi şöyle vafetti:

Hakk O’nu övdü yarattı sevdi Habîbim dedi

Yeryüzünde cümle çiçek Mustafâ’nın teridir

O, bir güldü. Evet, bir güzel güldü O... İnsanlık bahçesinde açılmış ve hoş râyihaları, mutlu olsunlar diye, insanlığa saçılmış bir güldü. İki cihanın sultanı idi. Âşık gönüller O’na ne kadar yaklaştıysa o derece kokusuyla mest oldu, bîgâneler O’ndan ne kadar uzaklaştıysa o derece perişanlıkla sermest oldu.

Çünkü O, dünyaya barış, iyilik, cömertlik, insanlık gibi nice güzel hasletleri sunmak için gönderilmiş bir peygamberdi. Gittiği ve işaret ettiği yol hep güzelliklerle doluydu. O, âlemlere rahmet olması için seçilmişti.

O, bizzat Allahu Teâlâ’nın övdüğü, “Habîbim” dediği bir peygamberdi. Dünya, O’nun yüzü suyu hürmetine yaratıldı. O, öyle bir insandı ki insanlar içinde eşi ve benzeri yoktu. Bir Arap vecizesinde şöyle diyordu:

“Muhammed de bir beşerdi; ancak taşlar içinde yâkut nasılsa insanlar arasında da O, öyledir.”

İşte bu olağanüstü güzelliklerinden biri de sevgili Peygamberimizin mübarek terlerinin gül gibi kokmasıydı. Yeryüzündeki bütün çiçeklerin kokusunu Muhammed Mustafa (s.a.v.)'dan aldı.

Allah'ın Seçtiği Kişi

Abbas (r.a.) bir rivayetinde de Peygamberimizin şöyle buyurduğunu haber verdi:

“Allah mahlûkatı yarattı ve beni onların en hayırlı neslinden en hayırlısı yaptı. Sonra kabileleri ayırdı; beni en hayırlı aileden kıldı. Ben insanların kişi olarak da aile olarak da en hayırlısıyım.”

Rasûlullah şöyle buyurmuştu: *“Allah, İbrahim oğullarından Hz. İsmail'i seçti, İsmail'in oğullarından Benî Kinane'yi seçti. Benî Kinane'den de Kureyş'i seçti. Kureyş'ten Haşimoğullarını, Haşimoğullarından da beni seçti.”*

Allahu Teâlâ Hz. Âdem (a.s.)'i yaratınca, Peygamberimizin nurunu onun sulbüne verdi. Rasûlullah buyurdu ki;

“Allah (c.c.) beni Hz. Âdem'in sulbünde yere indirdi. Sonra beni Nuh'un ve İbrahim'in sulbüne verdi. Böylece şerefli sulbler ve temiz rahimlere intikal ederek anne babamda dünyaya geldim. Onlar da nikâhsız hiç karşılaşmamışlardı.”

Peygamberimizin medhi konusunda ünlü olan Hz. Abbas'ın bir şiiri, bu haberin doğruluğuna şahitlik etmektedir.

Rasûlullah'ın amcası Hz. Abbas, bu hadisin ihtiva ettiği anlamı manzum olarak şöyle dile getirmiştir:

*Her şeyden önce sen yaratıldın tertemiz
Cennet gölgelerinde ve yaprakla örtülen o pak rahimde
İndirildin sonra ıpıssız yeryüzüne
Ne bir parça et, ne kan pıhtısıydın o zaman
Belki bir cevherdin binerken gemiye
Tufan Nuh kavmini boğduğu zaman
Geçtin kuşaktan kuşağa pak ve temiz
Geçtikçe zaman ve geldikçe yeni nesiller
Sonra senin varlığına şahit olan akraban
Şerefte dağ gibidirler dipten zirveye
Doğunca aydınlandı baştanbaşa yeryüzü
Ve parladı nurunla bütün ufuklar
İşte biz bu nurda bu ışıpta yürüyoruz
Senin nurlu yolunda selametle ilerliyoruz
Sen ey İbrahim'in ateşini soğutan
Ve ey yakıcı ateşin koruyucu olmasının sebebi*

H.z. Ali (r.a.) Rasûlullah Efendimizin beden özelliklerini şöyle vafsetmişti:

“Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz çok uzun boylu olmadığı gibi, (azaları) birbirine girmiş kısa boylu da değildi, orta boylu bir insandı.

Saçları kıvırcık değildi, düz de değildi, dalgalıydı. Şişman değildi, yuvarlak yüzlü de değildi, yanakları uzuncaydı.

Rengi kırmızıya çalan, beyazdı. Gözleri siyah ve kirpikleri uzundu, göğsünde göbeğine kadar inen kıldan bir hat vardı. El ve ayaklarının parmakları kalıncaydı. Eklem yerleri ve iki küreğinin birleşme yeri olan omurga iri idi.

Bir tarafa dönünce (sadece başını çevirmez) bütün vücudunu çevirirdi. Yürüyünce, yamaçtan iniyormuşçasına öne meylederek yürürdü.

İki omuzu arasında peygamberlik mührü vardı. O, peygamberlerin mührü (sonuncusu) idi. İnsanların en iyi kalplisi, en şecaatlisi ve en doğru sözlüsü idi. O ahlâkça herkesten yüce, muâşere yönüyle de en geçimlisi idi. O’nu âniden gören ondan heybet duyardı; bilerek beraber olan, kalpten severdi. O’nu vafeden şöyle derdi: “Ben ne O’ndan önce, ne de ondan sonra O’nun gibisini görmedim.”

Rasûl-i Ekrem çabuk konuşmazdı; her işitenin anlayacağı şekilde teker teker konuşurdu.”

Peygamberler Kafilesinin Tâci

Darendeli Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.) bir na'tında O'nu şöyle medhediyordu:

Perdedârı haremi hâsıdurur Cebrâil

Mazhar-ı nur-ı nübüvvetdir Muhammed Mustafâ

“Hazret-i Muhammed Mustafa (s.a.v.), nübüvvet nuruna sahip olduğundan Cebrâil (a.s.) de O'na perdeleri açmakla görevlendirilmiş özel bir perdecisi gibi idi.”

Hz. Muhammed Mustafâ Efendimize hiçbir peygambere ihsan olunmayan Mirac mucizesi nasip oldu. O Cebrâil ile birlikte Mirac'a yükseldi. Mirac'ta hiçbir peygambere nasip olmamış olağanüstülüklerle mazhar oldu. Bu yönüyle O, diğer peygamberler arasında farklı, mümtaz, müstesna bir mevkie sahipti. Âyet ile de sâbit olduğu üzere Mirac'ta Peygamber Efendimiz, Allahu Teâlâ'ya o kadar yaklaştı ki arada çok kısa bir mesafe kalmıştı. Bu, Kur'ân-ı Kerim'de “*Kâbe kavseyni ev ednâ/İki yay aralığından daha az.*” (53/Necm, 9) şeklinde tarif edildi. İşte bu yüzdendir ki Hz. Muhammed (s.a.v.), nübüvvet nuruna mazhar olmuş bir peygamberdi. Cebrâil (a.s.), Hz. Muhammed (s.a.v.) ile Allahu Teâlâ arasındaki husûsî hâlin, husûsî perdedârı olmuştur ki bu mahremiyete hiçbir kimse vâkîf olamamıştı.

Zâtı Hak Sultânı kevneyn söylemişdir zâtına

Enbiyâ serhayline tâc-ı risâletdir Muhammed Mustafâ

'Allahu Teâlâ Hazretleri, Peygamberimiz hakkında O, dünya ve âhiretin sultânıdır, buyurdu. O aynı zamanda peygamberler kâfilesinin de başı oldu.'

Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.), en son peygamber olmasına rağmen peygamberler silsilesinin önderi, peygamberliğin de tâcı idi. O, bizzat Allah tarafından iki dünyanın sultânı olarak vasıflandırıldı. Kâinâtın ve bütün mekânların yaratılmasına sebep oldu. O'nun yaratılması, cihânın yaratılmasına sebebi. Dolayısıyla O'nun yaratılışı, başlı başına bir mûcize ve hikmetti. Herkesten, her şeyden önce yaratılan O olduğu için zamanların, mekânların, kısacası her şeyin ilki de O oldu.

Mâhasal dergâhının kemter Hulûsî bendesi

Redd kılmaz kimseyi kân-ı müriüvettir Muhammed Mustafâ

'Nihâyet bu Hulûsi, Muhammed Mustafâ (s.a.v.)'nin bulunduğu dergâhın âciz bir kölesidir. Ancak Hz. Peygamber (s.a.v.), kimseyi kapısından kovmaz.

Çünkü o, cömertlik ve bağışlamanın kaynağı olup kimseyi huzurundan boş çevirmez.'

Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.)'nin vasıfları saymakla tükenmez. Çünkü O, sonsuz bir deryâ, tek başına bir cihandı. Bunları saymaya insanın gücü elbette yetmeyecekti. Kul, sultâna ilticâ eder, teslim olur da sultan onu reddeder mi, etmez. Çünkü Hz. Muhammed (s.a.v.), öyle bir sultan ki, öyle bir mü-

rüvvet kaynağı ki; hiç kimseyi de kapısından geri çevirmez.

Getirelim Muhammed Mustafâ'ya Salavât

Hız. Muhammed Mustafâ (s.a.v.), korunmuş, zahirî ve batinî günahlardan, haram ve kötü işlerden beri kılınmıştır. O masumların masumu, günahsızların günahsızıydı. İsmet sıfatını taşıyan Peygamberler silsilesinin hakanydı.

Rasûlullah (s.a.v.) Mirac'a götürüldüğü gecede şunları anlatmıştı:

“Ben Kâbe'nin avlusunda, Hatîm kısmında belki de Hicr'de yatıyordum. Uyku ile uyanıklık arasında idim. Derken bana biri geldi, şuradan şuraya kadar (göğsümü) yardı Bu sözüyle boğaz çukurundan kıl biten yere kadar olan kısmı kastetti. Kalbimi çıkardı. Sonra bana, içerisi imanla (ve hikmetle) dolu, altından bir kab getirildi. Kalbim (çıkarılıp su ve zezem ile) yıkandı. Sonra içerisi (imanla) doldurulup tekrar yerine kondu.”

O, Allah'ın seçtiği biriydi. O sevenlerin her zaman yâriydi. O, âşık gönüllerin bitmeyen şiiiydi.

Kalbi, Peygamber (s.a.v.) aşkıyla dolu birçok üstad şair, O'nu medhetmekte âciz olduklarını bildikleri halde en müstesna beyitleri O'nun için kaleme aldı. Mustafâ redifli gazeller, Peygamber-i Zîşân'ın ismi şerifine hürmeten yazıldı.

Güzellik Seninle Kemâle Erdi

Zâtî, 16. yüzyılın ileri gelen şairlerindendi. Türk edebiyatında sayı olarak en çok gazeli o yazdı. Zâtî, bir na'tında O'nun güzel vasıflarını şöyle dile getirdi. (Bu âciz kölesine de anladığı kadar açıklamak düştü):

Muşafî hüsnünde hatm olmuş letâfet Mustafâ

Nitekim ol Fahr-i âlemde nübüvvet Mustafâ

(Ey, Muhammed Mustafâ, Kur'ân Senin güzel yüzünde toplanmıştır. Güzellik Seninle kemâle erdiği için âlemin övücü olarak nübüvvet mührü Sana verildi, Peygamberlerin sonuncusu Sen oldun.)

Mahşeri fûrkatte dil yandı bihakkı Çâr Yâr

Biz günehkâr ümmete eyle şefâat Mustafâ

(Günahın bizi Senden ayrı düşürdüğü mahşer gününde ateşlerde yanan halimize "Dört Halife"nin hatırı için bak. O gün bize şefaet et, bizi cehennemliklerin içinden seçip, cennet ehlinin içine kat.)

Eşiğinde fikr-i ruhsarunla hâb almış gözüm

Görürem olmuş mekânım bâğ-ı cennet Mustafâ

(Ey sevgili, kapında yüzünü düşünmekten gözlerim uykuya varmış. Rüyamda yerimin cennet bağında olduğumu gördüm.)

Çok şükür öldüm dirildim görmeyince ölmedim

Dediler ol kâmete gâyet kıyâmet Mustafâ

(Seni ölümden sonra görmeyi bekleyemedim. Ölümü göze aldım. Ölüp dirilmiş gibi öbür dünyaya

gidip geldim. Senin için öldüm, senin için dirildim. Nefsimi öldürdüm, sünnetinle hayat buldum. Seni görmek nasip oldu. Ben Senin huzurunda yeniden can bulurken, Sana ihtiram etmek ve ayağa kalkmak emredildi ey seçkin Peygamber.)

İç işiğün taşına itün gibi başım koya

Zâtî'nin ger var ise başında devlet Mustafâ

(Ey Mustafâ, eğer bu Zâtî bahtlı bir kimse ise, Senin eşiğine baş koyan, kapıda bekleyen bir köpeğin ola. Senin civarında sadık bir kelbin olarak kalayım. Civarından ayrılmayayım. O zaman kendimi en şanslı kişi kabul edeceğim.)

İsmi Mehmed olan ve şiirlerinde Muhyî (?-1611) mahlasını kullanan bir başka biri... Yüreği Muhammed Mustafâ aşkıyla yanan şairin na'tında beyitler inci gibi dizildi. (Bu na'tın mısralarından da şu ifadeler sezildi):

Arz et cemâlin göreyim ey mâh-ı tâbân Mustafâ

Ref' et nikâbı rûyunu şems-i dirahşân Mustafâ

(Ey seçkin Peygamber! Karanlık zulmetle dolu gece gibi hayatıma arz et de parlak ayışıği gibi cemaletin güzelliğinin nurunu göreyim. Her taraf aydınlansın. Yüzündeki perdeyi kaldır da, dünyama ışık veren güneşim ol.)

Hakk'ın sen oldun mazharı sensin kamunun rehberi

Seni seven olur velî gevherlerle kân Mustafâ

(Allah'ın sevgilisi oldun, O'nun katında en yüce

nimetlere Sen eriştin. İnsanların, cinlerin hatta peygamberlerin bile kılavuzu oldun. Seni sevenler hakiki cevher hazinelerini bulmuş olurlar. Çünkü cihanın incisi seçkin Peygamber Sensin.)

Eren sana erdi Hak'a aşk zencîrin boyna taka

Tâ Hak cemâline baka ey nur-ı sübhân Mustafâ

(Sana kavuşanlar Allah'a vasıl oldular. Çünkü Rabbimiz “*Rasûle itaat eden Allah'a itaat etmiş olur.*” buyuruyor. Seni gören Hakk'ı görmüş olur. Sen İlahî vuslatın kapısısın. Hakk'ın cemalini seyretmenin anahtarı, Allah'ın nurundan yaratılmış olan seçkin/Mustafâ Senin elindedir.)

Seninle oldu âfitâb gönderdi sana Hak kitâb

Âşıklara feth oldu bâb ey derde dermân Mustafâ

(Güneş güzelliğini Senden aldı. İnsanları aydınlatan Kur'ân-ı Kerim Sana verildi. Âşıklara muhabbet kapısını açıp dertlerine derman olan, ızdıraplarını dindiren, yaralarına merhem süren Sensin ey arınmış Nebi.)

Medh eylemek seni muhâl meddâhın oldu Zülcelâl

Muhyî kuluna kıl visâl ey Hakk'a mihmân Mustafâ

(Seni Allah övdüğü için insanların kelamıyla, şiirle, nesirle, kitapla, yazıyla, medhetmek, anlatmak, tarif etmek imkânsızdır. Hiçbir kul buna güç yetiremez. Ey Allah'ın arşında konuk ettiği, Mirac'a yükselttiği seçkin elçi! Muhyî kuluna ihsanda bulun da Sana kavuşmayı nasip et.)

Şânı Yüceltilmiş Seçkin Nebî'ye Salât ü Selâm

Osmanlı şuarasından olan Abdülahad Nurî (1594-1650) büyük bir aşkla şu beyitleri kaleme aldı. (Peygamberin ehl-i beytinin âciz kölesi de okuyup anlamaya çalıştı:)

Ey habîb-i Hak kerîmü'ş-şân Muhammed Mustafâ

Nâzenîn-i hazret-i Yezdân Muhammed Mustafâ

(Ey Allah'ın sevgilisi, ismi, şerefi, şânı yüceltilmiş olan seçilmiş ve övülmüş Elçi. Yarattıklarının içinde Hakk'ın en çok değer verdiği, isteğini reddetmediği, duâsını kabul ettiği Peygambersin. Allahu Teâlâ, Ahzâb Sûresi 56. âyette şöyle buyurdu: “Allah ve melekleri, Peygambere çok salât ederler. (O'nun şerefini gözetmeye, şânını yüceltmeye özen gösterirler.) Ey mü'minler! Siz de O'na salât edin ve tam bir teslimiyetle selâm verin.” Âyette de belirtildiği üzere Peygamber Efendimize çok salât ve selâmda bulunmak ilahî emirdir.

Allah'ın salâtı, rahmet etmek ve kulunun şânını yüceltmesidir. Meleklerin salâtı, Peygamber'in şânını yüceltmek, mü'minlere bağış dilemesidir. Mü'minlerin salâtı ise, duâ anlamındadır. Allah, bütün mü'minlere, peygamberlerine salât ve selâm getirmelerini emretti ve O'na saygı göstermelerini istedi. “Allâhümme salli alâ Muhammed.” demek salât, “Esselâmü aleyke eyyühennebiyyu” demek selâmdır.)

Ravza-i cennet gülüsün "lîma' Allah" bülbülü

Canlara cânân cihâna cân Muhammed Mustafâ

(Ya Hz. Muhammed (s.a.v.) "Benim Allah ile öyle bir vaktim vardır ki; oraya ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." buyurmuşsun. Cennet bağının gülüsün. En yüce sırları dillendiren muhabbet bülbülüsün. Canlara sevgili, dünyaya hayat veren seçilmiş, övülmüş Peygamber-sin.)

Bûy-ı enfâsun mutayyeb etti nâsût ehlini

Doldu âlem ravh ile reyhân Muhammed Mustafâ

(Güzel nefesinden çıkan lahûti kokular bütün âlemi ve ölü gönüllere can verip etrafı gülistan etti. Bütün âlemi reyhan kokusuyla şereflendiren seçilmiş, arınmış övülmüş Rasûlsün. Hz. Enes (r.a.): "Rasûlullah'ın mübarek vücutlarından çıkan güzel kokudan daha iyisine ne miske ne de anberde kokladım." buyurdu. Âlemlerin Efendisi hayatında vücudu güzel kokular yaydığı gibi vefatından sonra da sünneti ve mübarek kabirleri güzel kokular yaydı. Yine Hz. Enes: "Rasûlullahın kabri cennet bahçelerinden bir bahçedir." derken Peygamberimizin kızı Hz. Fatıma Validemiz, babasının mübarek kabrine yüz sürerek söylediği mersiyede şöyle diyordu: "Hz. Muhammed (s.a.v.)'in kabrinin toprağını koklayanın, kıyamete kadar başka bir şey koklamasına gerek yoktur.")

Zâtunı meddâh olan ol Hazret-i Hak olıcak

Nice bilsün kadrüni insan Muhammed Mustafâ

(Allah'ın övdüğü, değer verdiği, 'Habibim' dediği zatının esas değerini insanlar ne bilsin. Senin fazilet ve kemâlinin hududu yoktur. Seni medhedener ancak ölü ruhlarını canlandırırlar. Yine de Seni hakkıyla medhedemediklerini bilirler. Çünkü Senin üstünlüğün sonsuzdur. Ümmetin Seni medhettikçe kendi acziyetini daha iyi fark eder. İnsanoğlu Senin gerçek değerini bilmekten ve anlamaktan âcizdir ey Mustafâ.)

Ümmet üzre ulu minnetdir vücûdun ni'metdir

Cümle halka rahmet-i Rahmân Muhammed Mustafâ

(Ümmetinin üzerine rahmet ve merhamet peygamberi olarak gönderilmen, dünyayı şerefliendirmen en büyük nimettir. Allahu Teâlâ, Kur'ân-ı Kerim'de, Seni insanlara örnek göstermiştir. Kalem Sûresi'nin, 4. âyetinde "Ve sen elbette yüce bir ahlâka sahibsin." buyurmuştur. Senin âlemlere rahmet olarak gönderildiğin de bizzat Kur'ân-ı Kerim'de, Enbiyâ Sûresi, 107. âyetinde: "(Rasûlüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." diye zikretmiştir. Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.) rahmet peygamberidir... Suçlu suçsuz herkes O'ndan medet isteyecek ve kıyamet gününde, O'nun rahmet kanatların altında bir yer bulmaya çalışacaktır. Şanlı Peygamberin dünyaya gelişi, insanlık için bir rahmettir. Esirgeyen Rabbimizin kullarına bir ihsanıdır.)

Âlüne ashâbuna, ezvâcuna etbâuna

Hâzır olsun ravza-ı rıdvân Muhammed Mustafâ

(Senin aile fertlerine, silsile yoluyla kan bağıyla Sana mensup olanlara, etrafında toplanıp sohbetine katılanlara, nikâhın altına aldığın zevce-i tahiratna ve yolundan giden, Sana uyan ümmetine cennet hazır olsun. Cennetin Rıdvan kapısı Senin razı olduğun, bu sayılanlar için giriş noktası olacaktır. Sana bu dünyada iken uyanlar ve yakın olanlar gerçek âlemde Senin ihsanına uğrayacaklardır seçilmiş Peygamber.)

Nuri miskîni unutma Rabb-ı izzet hakkıçün

Ey nebîler hizbine sultân Muhammed Mustafâ

(Bu Nurî isimli fakir ümmetini de bu dünyada ve mahşer gününde, Sana olan muhabbetinden dolayı hatırlayıp şefaet et. Nebiler güruhunun sultanı olan önder vasıflı kişi. Bütün peygamberler, Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.)'nin irfan deryası karşısında bir avuç su gibidir. O'nun ilmi yanında bir nokta gibidirler. O'nun Rasûllere layık hikmeti yanında bir hareke gibi kalır. Bu sebeplerden anlaşıldığı gibi peygamberler topluluğunun sultanı Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.)'dir.)

Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya

Neccarzâde Şeyh Rızâ (1679/1760) Peygamberimizin Mirac mucizesini, O'nun seçkinliğini bir na'tının şu beyitlerinde dillendirdi. Bize de yine anladığımız kadarıyla açıklamak düştü:

Leyletü'l-esrâ haremde eyleyip geşt ü güzâr

Zulmet-efrûz-ı dücâ oldu Cenâb-ı Mustafâ

“Bir gece, kendisine bazı delillerimizi gösterelim diye kulu Muhammed’i, Mescid-i Haram’dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüreren O zatın şanı yücedir, bütün eksikliklerden uzaktır. Gerçekten, herşeyi işiten, her şeyi gören O’dur.” (17/İsra, 1) İsra-Mirac hadisesinde Hz. Peygamber (s.a.v.) “Burak’a bindim, Beytül-Makdis’e vardım.” buyurmuştu. Efendimiz (s.a.v.) oradan göğe yükseltildi; nebiler ve meleklerle görüştü. Cennet ve cehennemi, daha başka işaretleri gördü. Nihayet beş vakit namaz emri ile aynı gece döndü. Karanlık geceyi vakarlı bir zaman dilimi yaptı seçilmiş elçi.)

Verdi mişkat-ı risalet Mescid-i Aksa’ya fer

Muktedâ-yı enbiyâ oldu Cenâb-ı Mustafâ

(Burak adlı bineğe bindirilerek Beytül-Makdis'e getirildi. Oraya manevî ışıklar saçtı, her tarafı risaletin nuru kandil kandil aydınlattı. Burada Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve diğer bazı peygamberler tarafından karşılandı. Şekçin Peygamber (s.a.v.) imam olarak diğer peygamberlere namaz kıldırıldı.)

Eyledi çeşmin mücella kühl-i mâzâga'l-basar

“Lenterânî”den rehâ oldu Cenâbı Mustafâ

(Allah'ın cemâlini görmesi gözünün parlaklığını artırdı.)

“Mâzâğa'l-basar, Gözü kaymadı ve sınırı aşmadı.”
 (53/Necm, 17) Müfessirler bu âyeti şöyle tefsir ettiler: Göz şaşmadı, O'nu gören Rasûlullah (s.a.v.)'ın gözü kaymadı, şaşıp da sağa sola bir eğri bakmadı ve aşmadı görmek haddini tecavüz edip de yanlış bir görüş de görmedi, akılların şaşacağı, gözlerin kamaşacağı hayretengiz şeyler görmekle beraber ne şaştı, ne de aştı; kemali dikkat ve sıhhat ile tesbit edip müşahede etti. Birincisi edebini, ikincisi kuvvetini beyandır. Razî dedi ki: “Hz. Musa (a.s.)'ya olduğu gibi olmadı, zira onda cebel dümdüz olmuş; Hz. Musa (a.s.), saika ile yıkılmış ve binaenaleyh nazarı kesmiş bayılmış idi. Lâkin Hz. Muhammed (s.a.v.) sarsılmadı.”

Len terânî: “Musa tayin ettiğimiz vakitte gelip de Rabbi ona hitab edince: “Ya Rabbi” dedi. “Göster bana zatını, bakayım Sana!” Allahu Teâlâ şöyle cevap verdi: “Sen Beni göremezsin. Ama şimdi şu dağa bak, eğer yerinde durursa sen de Beni görürsün!” Derken Rabbi dağa tecelli eder etmez onu un ufak ediverdi. Musa da düşüp bayıldı. Kendine gelince dedi ki: “Sübhansın ya Rabbî, her noksanlıktan münezzeh olduğun gibi, dünyada Seni görmemizden de münezzehsin. Bu talebimden ötürü tevbe ettim. Ben ümmetim içinde Seni görmeden iman edenlerin ilkiyim!” (7/A'raf, 143) Hz. Musa (a.s.)'da, Allah'ın kelamını işitince onun şevk ve neşesi içinde, Rabbini görme iştiağı uyandı. Allahu Teâlâ dünya gözü ile zatını göremeyeceğini bildirdi. Cennetliklerin Allah'ı görmek şerefine erecekleri âyet ve hadislerle sabittir.

A'râf Sûresi, 143. âyetinde Hz. Musa'ya hitaben: “*Be-ni kat'iiyyen göremezsın.*” mealinde belirtildiği gibi, olmadı, Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v.) perdeleri aşır Allah Teâlâ ile görüştü.

Ve bu yazının sonuna, iki Peygamber âşığının aşk dolu mısralarından iki örnek almak artık bize vazife oldu.

*Gönül hûn oldu şevkinden boyandım yâ Rasûlallah
Nasıl bilmem bu nîrana dayandım yâ Rasûlallah
Ezel bezminde bir dinmez figândım yâ Rasûlallah
Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlallah
Yanar kalbe devâsın sen bulunmaz bir şifâsın sen
Muazzam bir sehâsın sen dilerseñ rûnümâsın sen
Habîb-i Kibriyâsın sen Muhammed Mustafâsın sen
Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Rasûlallah*

Yaman Dede (1887/1962)

*Derd-mendim yâ Rasûlallah, devâ ol derdime,
Destgîr ol, yâ Habîballah, bu âsî mücrime!..
Sen şefâat kânu varken, yalvarayım ben kime?
Ben Rasûl-i Kibriyâ'nın bülbül-i nâlânuyım,
Mücrimim gerçi, cemâl-i Mustafâ hayrânuyım!..*

Ali Ulvi Kurucu (1920/2002)

Getirelim Muhammed Mustafâ'ya salavât:

*“Allahumme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ
âli seyyidinâ Muhammed. Bi adedi ilmik.”*

Abdullah / Allah'ın Kulu

ALLAH'IN KULU VE RASÛLÛ (S.A.V.)

*Bir ismin "Abdullah"tır ibadet ehli demek
Rabbine karşı daim taatla dolu demek
Yaratanın sevdiği mübarek kulu demek
Salât ve selam sana "Ya Hazret-i Abdullah"
İmanın şartlarına dedik "Âmentü Billâh"*

Sevgili Peygamberimiz bütün varlıklardan ileri derecede Allah'a itaat ve ibadet ederdi. Nuru ve ruhu daha dünyaya gelmeden önce Allah'ı zikir ve tesbih etmişti. Vücut âlemini teşrif ettikten sonra da, her an Yüce Rabbine muti idi. Hiçbir işi ve meşguliyeti O'nu Hakk'a ibadetten, kulluktan alıkoymamıştır. O'nun kalbi daima zikirde, akli tefekkürde, zahiri amelde, batını teslimiyette Allah'a kulluk etmişti. Bir adına da, "Abdullah" denilmişti.

Allah'ın kulu denilmekle en büyük lütuf O'na bağışlandı. Kur'ân O'na verildi.

O'nun kulluğu Kur'ân merkezli bir kulluk, ahlâkı Kur'ân ahlâkıydı.

Her şeye gücü yeten Mevlâ, âyetlerini indirdiği, sevgili kulu olan Peygamberine insanların iman edip uymasını, O'na verilen nimetleri şu âyetlerde emretti, açıkladı:

“Eğer siz Allah’a iman etmiş, hak ile batılın ayrıldığı o gün, iki ordunun karşı karşıya geldiği o (Bedir) günü kulumuza indirdiğimiz âyetlere iman getirmiş iseniz bunu böyle biliniz. Ve biliniz ki, Allah, her şeye kâdirdir.” (8/Enfal, 41)

“Kulu Muhammed’i geceleyin, Mescid-i Haram’dan kendisine bazı âyetlerimizi göstermek için, etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir. Şüphesiz ki her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla gören O’dur.” (17/İsra, 1)

Yüce Allah, en yüce mertebelere eriştiği, Mirac'a davet ettiği, huzuruna aldığı kuluna yaptığı ihsanları Necm Suresinde şöyle beyan etti:

“İnmekte olan yıldıza andolsun ki, arkadaşınız (Muhammed) sapmadı, azmadı. O, hevâdan (arzularına göre) konuşmaz. O(nun konuşması kendisine) vahyedilenden başkası değildir. Onu, müthiş kuvvetleri olan biri öğretti. (Ki o) akıl ve görüşünde kuvvetli (bir melek)dir. Hemen (gerçek meleklik şekliyle) doğruldu. O, en yüksek ufukta idi. Sonra (Cebrâil ona) yaklaştı ve (aşağıya doğru) sarktı. O’nunla arasındaki mesafe, iki yay kadar yahut daha az kaldı. (Allah), kuluna verdiği vahyi verdi. O’nun gördüğünü kalb(i) yalanlamadı. O’nun gördükleri hakkında şimdi kendisi ile tartışacak mısınız? Andolsun onu bir kez daha görmüştü. Sidretü’l Müntehâ’nın yanında. Ki Cen-

netü'l Me'vâ onun yanındadır. Sidre'yi kaplayan kaplıyordu. (Peygamberin) gözü şaşmadı ve sınırı aşmadı. Andolsun ki o, Rabbinin âyetlerinden en büyüğünü gördü."
(53/Necm, 1-18)

Hadid Suresinde: *"Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna apaçık âyetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı çok şefkatli, çok merhametlidir."*
(57/Hadid, 9) buyurdu.

Âyetleriyle Peygamberimizin biz kullarına şefkati ve merhameti çok olan Allah tarafından gönderildiği bildirildi.

Kendisine Vahiy Gelen Bir Kul

Hız. Peygamber (s.a.v.), bir kuldu, bir beşerdi ama kendisine vahiy gelen bir peygamberdi. Bizzat Allah'ın övgüsüne mazhar olan, seçkin bir insandı. Son derece sorumluluk sahibi, muttaki ve seçkin bir kul; âlemlere rahmet olarak gönderilen mütevazı bir Rasûldü. O bir güldü.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), her konuda olduğu gibi kulluk ve ubudiyet konusunda da ümmetine örnek olmuştu. Peygamberliği O'nun bir beşer olduğu gerçeğini ortadan kaldırmadığı gibi, bir kulun yaratıcısına ibadet etmesi mükellefiyetinden de azade kılmamıştı. Hız. Peygamber (s.a.v.) de ümmetin diğer fertleri gibi her türlü emir ve yasağın muhatabı olmuş, hatta bazı durumlarda (mesela gece namazı) bizlere göre ek mükellefiyetlerle daha ağır bir sorumluluk üstlenmişti.

Peygamber oluşundan dolayı hiçbir zaman ayrıcalıklı biriymişçesine tavır ve davranışlarda bulunmamıştı. Efendimiz, *“Hristiyanların Meryem oğlu İsa’yı övmeye haddi aştıkları gibi beni övmeye siz de haddi aşmayın. Bilin ki ben sadece bir kulum. Benim hakkımda Allah’ın kulu ve elçisidir deyin”* (Buhârî, Enbiyâ, 48) buyurarak kul olma bilincinde de ümmete güzel bir örneklik sergilemişti.

*Vayih ile emrini bildirdi Yüce Mevlâ
Kulların içinde sen oldun aliyyül a’la
Şefaât eye n’olur bu aciz kemter kula
Salât ve selam sana “Ya Hazret-i Abdullah”
İmanın şartlarına dedik “Âmentü Billâh”*

Âbid / Kulluk ve İbâdet Eden

MÜBAREK KUL/ÖRNEK RASÛL (S.A.V.)

*En yüce makamdasın Allah'a itaatta
 Örnek oldun ümmete ibadat u taatta
 Yardım eyle bizlere şol yevmi arasatta
 Salât ve selâm olsun sana "Hazret-i Âbid"
 Seni seven gönülün her günüdür yevm-i îyd*

Bir ismi "Âbid" olan Hz. Peygamber (s.a.v.): Rabbinden indirilene tâbi olan, O'na sınımsız sarılan, sırat-ı müstakim üzere olmakla emrolunan, ilk Müslüman olan, kulluğunu yerine getirmek için elinden geldiğince amel eden, Allah'ı zikreden, muvahhid olarak hak dine yönelen, Allah'a tevekkül eden, isyan ve şirk durumuna düşüp de Allah'ın azabına uğramaktan korkan, biriydi. Yine Kur'ân âyetlerinde belirtildiği üzere: Allah'a sığınan, eda etmekle emrolunduğu namazı ve bütün ibadetleri, hayatı, ölümü âlemlerin Rabbi olan Allah için olan, Allah'a iman eden, O'na kulluk eden, sıkıntılara sabreden, Allah'a şükreden, O'na duâ eden, Allah'ı hamd ile tesbih eden, secde yapan, Kur'ân okuyan, Allah'tan bağış-

lanma dileyen, ahirete yönelmiş ve şeriata tâbi olmuş bir kulluk konumu vardı.

*“Hem kulum hem Rasûlüm” diyen yüce Mevlâ’dır
Risalet otağında makamın en a’ladır
“Amentü” yüreklerde yıkılmaz bir kal’adır
Salât ve selam sana “Ya Hazret-i Sadullah”
Hakk’ın mübarek kulu “Muhammed Rasûlullah”*

Allah'ın Mübarek Kulu/Sadullah

Bir ismi “Âbid” bir ismi “Sadullah”olan Allah'ın mübarek kulu Efendimiz, gece namazlarında kıyamda uzun sureler okur, rükû ve secdeleri de uzun tutar, âyetlerin derin anlamları üzerinde düşünür, namazların peşinden duâlar yapar, Allahu Teâlâ'yı zikreder, bol bol tevbe ve istiğfar ederdi.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ibadetler konusunda devamlılığa çok dikkat ederdi. İbâdetlerini hiç terketmedi, ashâbına da *“En hayırlı ibadetin devamlı yapılması olduğunu”* söyledi. (Buhari, Savm 52; Teheccüd 7, 18, İman 32).

Âlemlerin Efendisi, pek yüksek bir kulluk şuuruyla ibadetlerini yerine getirdi, iman, ibadet ve her türlü davranışında ümmetine örnek oldu, çevresinde Allahu Teâlâ'ya ibadet etmeyi vazgeçilmez bir çabayla sürdürdü ve ibadet şuuruna eren bir sahâbî topluluğu oluşmasına da öncülük etti.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Allahu Teâlâ'nın eşsiz lütuflarına mazhar olmasına rağmen mütevazı bir kul

olmayı, Allah'ın kulu olarak anılmayı tercih etti ve bunu pekçok vesilelerle dile getirdi.

O öyle bir örnek kulluk şuurunu taşır ve sergilerdi ki, sofraya hizmetçisiyle beraber oturur, çocuklara selâm verir, hastaları ziyâret eder, cenazelerde bulunur, kölelerin dâvetine icâbet ederdi.

Bir gün yanına gelen ve (belki de peygamber olmasından dolayı) titreyen adama *“Kardeşim korkma! Ben de senin gibi anası kuru ekmek yiyen bir insanım”* demişti. (İbn Mâce, Et'ime, 30). Peygamber Efendimizin meclisine ilk defa gelenler, ashâbı arasında kimin Hz. Muhammed (s.a.v.) olduğunu ancak O konuşursa ya da ashâbın O'na karşı davranışlarından anlayabilirlerdi.

Hiz. Ömer (r.a.), bir gün Allah Rasûlünün huzuruna girdi. Efendimiz yattığı hasırın üzerindeydi ve yüzünün bir tarafına, hasır iz yapmıştı. Odasının bir yanında işlenmiş bir deri, bir diğer köşesinde de içinde birkaç avuç arpa bulunan bir torba vardı. İşte Allah Rasûlünün odasında bulunan eşya bunlardan ibaretti. Hiz. Ömer, bu manzara karşısında rikkate geldi ve ağladı. Allah Rasûlü niçin ağladığını sorunca Hiz. Ömer 'Ya Rasûlallah! Şu anda kistralar, krallar saraylarında kuş tüyünden yataklarında yatarken, sen sadece kuru bir hasır üzerinde yatıyorsun ve o hasır senin yüzünde iz bırakıyor. Gördüklerim beni ağlattı.” cevabını verir. Bunun üzerine Allah Rasûlü, Hiz. Ömer'e şu karşılıktaki bulundu: *“İstemez misin ya Ömer! Dünya onların, ahiret de bizim olsun.”* (Buhârî, Tefsir (66) 2).

Abdullah b. Mes'ud (r.a.) anlattı: “Bedir Savaşına giderken her üç kişiye bir deve düşüyordu. Peygamber'in (s.a.v.) binek arkadaşları Ebû Lübâbe ile Ali idi. Yürüme sırası Rasûlullah'a gelince adları geçen iki zat: “Yâ Rasûlallah! Sen bin, biz yürürüz.” dediler. Allah Rasûlü: “*Ne siz benden güçlüsünüz, ne de ben sevaba sizden daha az muhtacım.*” buyurmuşlardı.” (Ahmed bin Hanbel, Nesâî).

Abdurrahman b. Avf (r.a.) anlattı: “Bir defâsında Peygamberimiz (s.a.v.), evinden çıktı, kendi özel odasına doğru yönelip içeri girdi. Kibleye karşı durarak secdeye vardı. Secdesini o kadar uzattı ki öldü sandım. Hemen yanına yaklaşıp oturdum. Başını kaldırdı ve: ‘Kimsin’ diye sordu. Abdurrahman, dedim. ‘Ne istiyorsun’ dedi. Yâ Rasûlallah, dedim. Öyle bir secde yaptın ki Allah rûhunu kabzetti diye endişe duydum. Rasûlullah: ‘*Cibril bana gelerek Allah’ın şöyle buyurduğunu müjdeledi: ‘Kim sana salâvat getirirse ben de ona rahmet ederim. Kim sana selâm verirse Ben de ona selâmet dilerim. Ben de şükretmek için Allah’ın huzurunda secdeye kapandım’* buyurdu.”

Zaten, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Kur’ân ahlâkı ile ahlâklanmış olması ve Kur’ân’ın teyidiyle 'örnek alınması gereken biri olması' ve 'yüce bir ahlâka sahip olması' gibi husûsiyetleri bizlere O'nun örnek şahsiyetinin birer yansıması olup, O'nun daha çok kulluk yönüne vurgu yapmaktadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in en bâriz vasıflarından biri de, O'nun huşu içinde ve ihsan makamında Al-

lah'a ibadet eden bir kul oluşudur. *“De ki: Dini Allah'a halis kılarak, O'na ibadet etmekle emrolundum”* (39/Zümer, 11) âyetinde belirtilen ihlâslı kul olma özelliği Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayatında göze çarpan en önemli özelliklerdendir.

Allah'ın kulu ve Rasûlü olan Hz. Peygamber (s.a.v.), yemek yiyen, uyuyan, çarşılarda gezen, seven, üzülen, kızan, ibadet eden bir beşer ve bir kuldu. Ama o, aynı zamanda birtakım özellikleri de olan özel ve seçkin bir kuldu. Meselâ; âlemlere rahmet olarak gönderilmişti. Bir numûne-i imtisaldi. Yüce bir ahlâka sahipti. Kendisine iman ve itaatin farz olduğu biriydi.

Âdil / Âdaletli Olan

ÂDALET PEYGAMBERİ (S.A.V.)

*İnsanlığa örneksin sen yüce âdalette
 Seni şahit tutuyor Yüce Mevlâ âyette
 Ümmetine acırsın şefkatte merhamette
 Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Âdil"
 Yarattılmış içinde yoktur sana muâdil*

Bir ismi "Âdil" olan, "Âdalet Peygamberi" Hz. Muhammed (s.a.v.) hak ve hukuka uygunlukta, hakkı gözetmede ve doğrulukta insanların en ileri gideni idi. O herkese uygun düşeni, hakkı olanı verir, taksimatta Allah'ın emrettiği âdalet ölçülerine göre hareket ederdi.

İnsanların keyfi istek, arzu ve telkinlerine bakmaksızın doğruluktan ayrılmaz, eşitlik ilkesine uygun davranarak mutlak âdaleti toplumda tesis ederdi.

Her işte Peygamberimize itaati emreden Rabbiniz Bakara Suresinde şöyle buyurdu: *"Ve işte böyle, sizi ortada yürüyen bir ümmet kıldık ki, siz bütün insan-*

lar üzerine âdalet örneği ve hakkın şahitleri olasınız, Peygamber de sizin üzerinize şahit olsun. Daha önce içinde durduğun Kâbe'yi kible yapmamız da şunun içindir: Peygamberin izince gidecekleri, iki ökçesi üzerinde geri döneceklerden ayıralım. Bu iş elbette Allah'ın hidâyet ettiği kimselerin dışındakilere çok ağır gelecekti. Allah imanımızı kaybedecek değildir. Hiç şüphesiz Allah, bütün insanlara çok şefkatlidir, çok merhametlidir." (2/Bakara, 143)

Yine yüce kitabımız Kur'ân'da Allah (c.c.)'in âdil kullarını sevdiği şöyle belirtildi:

"Allah âdil olanları sever." (60/Mümtehine, 8; 49/Hucurât, 9)
Hulûsi Efendi (k.s)'de bu âyet-i kerimenin mealini Dîvân'ının bir beyitinde şöyle ifade etti:

Âdilleri Allah da sever kulu da sever
Âdilleri Allah da öğer kulu da öğer

Âdalet Allah'ın Kanunudur

Sevgili Peygamberimiz, hak ve âdaletle ilgili hadis-i şerifler buyurdu. Bunlardan biri şöyle zuhur etti: "Birgün Kureyş kabilesinden asil bir kadın hırsızlık yapmıştı. O kadını cezalandırmaması için ashabdan Üsame'yi Peygamberimize gönderdiler. Bu duruma kızan ve üzülen Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Nasıl oluyor da bazı kimseler, Allah'ın kanunu karşısında aracı olmaya kalkışıyorlar. Sizden öncekilerin mahvolmasının sebebi şudur: İçlerinden asil, ileri gelen birisi hırsızlık yapınca, onu serbest bırakıyor, zayıf ve fakir bir kimse hırsızlık yapınca, onu cezalandırıyorlar-

dı. Allah'a yemin ederim ki Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapsaydı, onun da cezasını verirdim.” (Buhari, Hudud, 12)

Hz. Peygamber (s.a.v.), âdaleti ihlal konusunda aracı olmak isteyenleri çok yakını da olsa sert bir şekilde reddetti, suçluya layık olduğu cezasını vermekte en ufak bir tereddüt göstermedi. Âdalet konusuyla ilgili olarak başka bir hadislerinde Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: “*Âdil, bilgili ve başarılı hükümdarlar, hıssım, akraba ve Müslümanlara karşı yumuşak kalpli ve şefkatli olanlar, aile efradı kalabalık olduğu halde harama el uzatmayıp, haramdan uzak kalmaya çalışanlar cennet ehlidir.*” (Müslim, Cennet, 6)

Peygamberimiz haksızlığa asla tahammül edemez, haksızlık karşısında susan, kendini savunamayan kişiyi dilsiz şeytan olmakla nitelendirir, onun bu halini beğenmezdi.

Görev başına getirdiği insanlara âdaletli ve hoşgörülü olmalarını emrederdi.

Sevgili Peygamberimiz, hakkı gözetme konusunda sadece idareci konumunda olanları değil, herkesi sorumlu davranmaya çağırdı ve meşhur hadisinde mesuliyet ve âdalet hissini çobansürüsü benzetmesiyle şöyle yaptı:

“Dikkat edin! Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden sorumlusunuz. İnsanların başında bulunan yönetici de çobandır ve sürüsünden sorumludur.”

Bizler, Peygamberimizin bize öğütlediği bu güzel tavsiyeleri gönülden benimsemeli, hiç kimsenin hakkına el uzatmamalı, her zaman hak ve hukuk gözetmeli. Bilinmelidir ki Allah, bir başkasının bir diğer kul üzerinde kalan hakkını asla affetmez ve o kişiyi kıyamet günü bundan dolayı sorumlu tutar.

Hayatı en güzel ahlâk örnekleriyle dopdolu olan Rahmet Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'e Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: *“De ki: Ben Allah'ın indirdiği kitaba inandım ve aranızda âdaleti gerçekleştirmekle emrolundum.”* (42/Şûrâ, 15)

Peygamberimizin hayatında yaşadığı önemli hadiselerden biri olan ve halk arasında da çok yaygın olarak anlatılan bir olay, O'nun âdaletli davranışının bir hatırası olarak dillerden dillere yüzyıllardır anlatılıp durdu.

“Hakkı Olan Hakkını Alsın”

Kur'ân-ı Kerim'in nüzulünün tamamlandığını bildiren âyetler nazil olunca, Peygamberimiz(s.a.v.), Cebrâil'e:

“Ey Cebrâil öleceğimi anladım.” buyurunca Cebrâil, Peygamberimize:

“Senin için ahiret dünyadan daha hayırlıdır, Rabbin sana (istediğini) verecek sen de razı olacaksın.” (93/Duha, 45) mealindeki âyeti okudu. Bunun üzerine Peygamberimiz müezzini Bilal-i Habeşî'ye, insanları cemaatle namaz kılmak üzere toplanmaları için çağırmasını

emretti. Bütün Muhacir (Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslümanlar) ve Ensar (Medineli Müslümanlar) Mescid-i Nebi'de toplandı. Peygamberimiz onlara namaz kıldırıp sonra minbere çıktı ve insanlara hitap etti. Peygamberimizin bu konuşması sırasında kalpler ürperdi gözler ağladı. İnsanlara şöyle dedi:

- *Ey insanlar sizin için nasıl bir peygamber idim?*

O'nu dinleyenler:

- Allah mükâfatını versin çok iyi bir Peygamber-sin. Sen bizim için merhametli bir baba, şefkatli ve öğüt veren bir kardeş gibiydin. Allah'ın sana verdiği Peygamberlik görevini yerine getirdin O'nun (Allah'ın) vahyettiğini bize ilettin, bizleri Allah'ın yoluna hikmetli ve güzel sözlerle davet ettin. Allah, ümmetlerine yaptıkları görev nedeni ile peygamberlere vereceği mükâfatın en güzelini sana versin, dediler.

Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

- *Ey Müslüman topluluğu! Sizin üzerinizde bulunan hakkım ve Allah adına, sizden kime bir haksızlık yapmış isem, kıyamette hesaplaşıp hakkını almadan önce, şimdi onun ayağa kalkıp hakkını benden almasını istiyorum.*

Hiç kimse kalkmayınca Peygamberimiz bunu üç defa tekrarladı. Üçüncü defa söyledikten sonra Müslümanlar arasında bulunan ve kendisine Ukkâşe denilen yaşlı bir sahabe ayağa kalktı. Müslümanları yarararak ilerledi ve Peygamberimizin önünde durdu ve şöyle dedi:

- Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın elçisi, eğer ısrar etmeseydin senin karşına çıkıp bir şey istemeyecektim. Bir savaştan sonra gazilerin arasındaydım. Ayrılmak üzereyken develerimiz yan yana geldi. Devemden indim ayağımı öpmek için sana yaklaştığımda değneğini kaldırdın ve sırtıma vurdun. Kasten bana mı vurdun yoksa devene mi vurmak istemiştin bilmiyorum deyince, Peygamber Efendimiz:

- *Ey Ukkâşe, sana kasten vurmaktan Allah'a sığırım. Ey Bilal git (kızım) Fatıma'dan uzun bir değnek getir, dedi.*

Bilalı-i Habeşî (şaşkınlıktan) ellerini başının üzerine koyarak:

- O, Allah'ın Peygamberi ve kendisine kısas yapılmasını istiyor, diyerek Hz.Fatıma'nın yanına geldi kapıyı çaldı ve "Ey Peygamber'in kızı! Bana uzun bir değnek ver." deyince, Peygamberimizin kızı Hz. Fatıma:

- Bugün ne hac günü, ne de O'nun savaştığı bir gün... Babam uzun değneği ne yapacak, dedi. Bilalı Habeşî:

- Babanın yaptıklarından haberin yok. Allah'ın elçisi borçlarını ödüyor, dünyayı terk ediyor ve kendisine kısas yapılmasını (kendisinde hakkı olanların hakların almasını) istiyor, dedi. Bunun üzerine Hz. Fatıma:

- Ey Bilal! Allah'ın elçisine kısas yapmayı (hakkını almayı) kendisine layık gören kimdir? (Peygamberin torunları) Hasan ile Hüseyin'e haber ver. O adamın (Ukkaşe) yanına gitsinler de, almak istediği (hakkını) onlardan alsın. Peygamberden almasına izin vermesinler, dedi. Bilal-i Habeşî mescide girip değneği Peygamberimize verince O da Ukkaşe'ye verdi. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer bunu görünce ayağa kalktılar ve:

- Ey Ukkaşe! İşte önündeyiz Hakkını bizden al. Peygamberden alma, deyince Peygamber Efendimiz:

- *Bırak ey Ebû Bekir sen de bırak ey Ömer. Allah sizin değerinizi ve makamınızı biliyor* dedi. Bunun üzerine Hz. Ali ayağa kalktı ve:

- Benim hayatım Allah'ın elçisinin hayatının önündedir. İşte sırtım hakkını kendi elinle benden al ve bana (O'nun yerine) yüz sopa vur. Allah'ın elçisinden alma, deyince Peygamberimiz;

- *Otur ey Ali. Allah senin değerini ve niyetini biliyor* buyurdu. Sonra Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin kalktılar ve:

- Ey Ukkaşe! Sen bilmiyor musun biz Allah'ın elçisinin torunuyuz. Hakkını bizden alman Peygamberden alman gibidir, deyince Peygamber Efendimiz:

- *Gözümün nuru torunlarım siz de oturun Allah sizi burada unutmamıştır (sizin de niyetinizi ve değerinizi bilmektedir).* Sonra Peygamber Efendimiz Ukkaşe'ye

- *Ey Ukkaşe! Vuracaksan vur* deyince, Ukkaşe (r.a.):

- Ey Allah'ın elçisi! Bana vurduğunda benim üzerimde elbise yoktu deyince Peygamberimiz sırtını açtı. Müslümanlar yüksek sesle ağlıyorlardı. Hz. Ukkâşe, Peygamberimizin beyaz sırtına baktı. Sanki sırtı Mısır'da dokunan ince ve beyaz keten kumaş gibiydi. Fazla ilgilenip zaman kaybetmeden, sırtındaki nübüvvet mührünü öptü ve şöyle dedi:

- Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın elçisi! Sana kısas yapmaya (senden hakkını bu yolla almaya) kim cür'et edebilir? Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.):

- *Ya hakkını alman için gerekeni yap ya da affet* deyince, Hz. Ukkâşe:

- Kıyamet gününde Allah'ın beni affetmesini umarak sizi affediyorum dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.):

- *Kim cennetteki arkadaşımı görmek isterse bu adama baksın* dedi. Sonra (orada bulunan) tüm Müslümanlar Hz. Ukkâşe'nin alnından öperek ayağa kalktılar ve:

- Seni tebrik ederiz çok büyük bir mertebeyi ve Peygamberin cennetteki arkadaşlığını elde ettin dediler."

*Hakk nakşetmiş göğsüne bâtın ile zâhiri
Mübârek parmakların olmuş rahmet nehri
Adl için öptü Ukkâşe Nübüvvetli mühürü
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Âdil"
Yoluna kurban olsun beden ile can u dil*

Âlim / Her Şeyi Bilen, Çok Bilgili

İLİMLE DONATILAN ELÇİ (S.A.V.)

*İlim hazinesini en geniş sana açtı
 Ve gaybın sırlarını senin ufkuna saçtı
 Hikmetli kelimeler ki senin başına taçtı
 Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Âlim"
 Cibril-i Emîn oldu en muhteşem muallim*

Bir ismi "Âlim/bilgin, bilen" olan, Hz. Peygamber (s.a.v.) vahiy kaynaklı bilgiler bakımından bilmesi gerekenlere sahip olduğu gibi, bunların yanında beşer orijinli bilgilere de sahipti.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in beşer olmasından dolayı tabii olarak yaptığı fitrî ve içinde yaşadığı toplumun kendisine kazandırdığı bilgi ve davranışlar ile Allah'tan kendisine vahiy yoluyla bildirilenleri ve buna göre şekillenen davranışları tam ve sağlıklı olarak meceden üstün bir kabiliyete haizdi. Kendisine nübüvvet görevi verildikten önce de sonra da, vahyin yönlendirdiği ve inananların peygamberi örnek almaları gereken model uygulamaları ile beşerî dav-

ranışları da normal insanların davranışlarından ayrıcalık arzedecek özelliklerde idi. Peygamberliğin gereği olarak, Hz. Peygamber (s.a.v.) her şey hakkında bilgi sahibi oldu. Hz. Âdem'in bütün isimleri bildiği gibi, bütün isimleri Yüce Allah O'na da öğretti.

Hz Peygamber (s.a.v.)'in nakle dayalı sadık haber niteliğinde olan nübüvvet bilgisi, ayrı bir mucizevî özelliği idi. Çünkü Allah, Kur'ân'da peygamberlere insanların elde edemeyeceği bir yolla bilgi öğrenme imkânı verdiğini ve bunun da gerçekten bir ayrıcalık olduğunu ifade etti. Peygamberler de insandır, ancak onlara vahiy gelmesi itibariyle insanların en seçkini olup kemal derecesinin en üst basamağına çıktılar. Hiçbir insana nasip olmayan ilâhî bir hikmet ve ihsan olan peygamberlik onlara nasip oldu. Vahiy, peygamberleri diğer insanlardan ayıran en önemli ve peygamberlere mahsus bir özellikti. Bu gerçeği Allah bir âyette şu şekilde dile getirmektedir: *"De ki; ben de sizin gibi sadece bir insanım. Şu kadar ki bana ilahınızın sadece bir ilâh olduğu vahyolunuyor."* (18/Kehf, 110) İlim bakımından peygamberler, beşerî bilgiler yanında hiçbir çaba ve gayretle elde etme imkânı olmayan ve hiç kimsenin ulaşamayacağı vahyî bilgilere de sahipti.

Yüce Allah, O'nu okuryazar olmayan (ümme) kulları (bkz. 7/A'raf, 157-158) arasından seçmişti.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in dinle alakalı ilminin kaynağı Allah'ın kendisine gönderdiği vahiydi.

Cebrâil vasıtasıyla Hz. Peygamber (s.a.v.)'e vahiy

yoluyla gelen, bizzat peygamberin emri ile yazılıp, bugüne kadar tevatürle nakledilen ilahî beyan, Kur'ân-ı Kerim, O'nun en büyük mucizesi oldu.

Mana itibariyle Hz. Peygamber (s.a.v.)'e vahiy veya ilham yoluyla yahut rüyada veya Mirac'ta ulaştırılan ve peygamberin sözüyle ifade edilip, âhâd haberler olarak nakledilen, kendilerine hadis-i kudsi ismi verilen hadislerdi.

Kur'ân'ın Necm Suresinde geçen “O (Peygamber) hevasından konuşmaz, onun söyledikleri kendisine gelen vahiyden başka bir şey değildir.” (53/Necm, 34) âyetinin muhatabı olarak her söylediğini ilahî kaynaktan alıp, insanların anlayacağı şekilde sunan bir öğretici idi.

Kur'ân vahyi dışında Allahu Teâlâ ilham, vehbî ilim gibi bilgileri vererek sünnet ile hadisin bir kısmına bu ilimler kaynaklık teşkil etti.

O, Yüce Allah tarafından insanlara risaleti ulaştırmakla, yani tebliğ, talim, tezkiye ve beyan ile görevlendirilmiş bir Rasûldü. Çeşitli âyetlerde de ifade edildiği üzere, kendisine kitap verildiği gibi, bir de hikmet verilmişti. Dolayısıyla Yüce Allah Kur'ân vahyinin yanı sıra, Cebrâil, ilham, kalbe ilka ve rüya gibi yollarla da elçisine ilahî ilminden istediği kadar vermişti.

Rasûlullah (s.a.v.) tarihî tecrübeden de azamî ölçüde yararlandı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bildiği gayb bilgisi Allah tarafından kendilerine bildirilen kadardı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in gayba ait bazı bilgileri bilebildiğini ama bunları kendi çaba ve gayre-

tiyle öğrenmeyip kendisine bildirilenden açıklanmasına izin verilenleri beyan etti.

O'na Haber Veren Allah (c.c.)'tı

Bir ismi “Allâme/Çok bilen” olan Hz. Peygamber (s.a.v.), akıllı, tecrübe olarak da üstün yeteneklere sahip biri idi. Rasûlullah yaşadığı toplumun gelenek, bilgi, kültür ve tecrübesi coğrafya, astronomi, hayvancılık, ziraat, biyoloji ve tıp bilgilerine de sahipti.

İslâm'ı tebliğ için gittiği Taif'ten dönerken Addâs adlı Hıristiyan bir köleye rastladı. “Ya Addas! Sen hangi diyardansın?” diye sorunca o da 'Ninova halkından' diye cevap verdi “Salih kişi Yunus b. Mettâ'nın şehrinde misin?” diye buyurdu. Addâs 'Sen Yunus b. Metta hakkındaki haberi nereden biliyorsun?' deyince, Rasûlullah da “Ben Allah'ın Rasûlü'yum. Yunus'un haberini bana Allah bildirdi.” diye cevap verdi. Bu bilgiyi Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah'tan aldığını açıkça ifade etmekte ve bu bilginin kaynağının ilahî kaynaklı olduğuna işaret etti.

“(Yol bulmak için yararlanılacak) işaretler de (yarat-tı). Onlar yıldız(lar)la da yol bulurlar.” (16/Nahl, 16) Hz. Peygamber (s.a.v.) astronomi bilgisine de fevkalade vakıftı. Bayramların aylara göre düzenlenmesi, namaz vakitlerinin tanzimi de güneşin konumuna göre olurdu. Bu hesaplar için de belirli bir bilgi seviyesinin olması şarttı. Hz. Peygamber (s.a.v.) de bu bilgilere sahipti.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in, yaşadığı döneme ve çevredeki insanlara oranla daha fazla tıp bilgisine sahipti. Bizzat tıp ve sağlık ile yakından ilgilendiği kendisinden bize intikal eden hadislerden anlaşıl-makta. Bu hadislerde tedavi usulleri, ilaç olarak tavsiye ettiği bir takım nebatların isimleri geçmekte, hastalık çeşitleri sayılmakta ve bunlar için tedbirler anlatılmakta. O'nun tıpla ilgili bütün bu bilgilerine İslâm tıp tarihi içinde "Tıbb-ı Nebevî" adı verildi. Ayrıca hadislerde insanın yaratılışıyla ilgili bilgiler de verdi.

Âlemdeki hiçbir şey Hız. Peygamber (s.a.v.)'den gizlenmedi. O temiz ruh, arşın tabakalarına, dünya ve ahirete, cennet ve cehenneme muttali oldu.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in ilmi bütün ledünnî bilgileri kuşatmıştı.

Peygamberliğin şanı için ol yüce Mevlâ

Yemin etti ant etti kıldı aliyyül a'lâ

Salihlerin içinde sensin makam-ı ûlâ

Salât ve selam sana olsun "Ya Allame"

Nimetini nakşetti Kur'ân "Nûn vel kaleme"

"İlim Öğrenmek İsteyene Merhaba"

Allah Rasûlü (s.a.v.) Mekke döneminin ilk yıllarında sahabe efendilerimize Daru'l Erkam'da Kur'ân ve İslâm'ı öğretti. Onları en güzel bir şekilde yetiştir-di. Medine de ise, mescidin bitişiğinde "Suffe" ehline zaman ve mekân ayırdı. Yine Peygamberimiz her

mekânda ilim öğretiyor, sahabeleri yetiştiriyordu.

Saffan b. Assâl Murâdî şöyle anlatıyor: “Mescitte bulunduğu bir sırada Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanına vardım. Kendisi kızıl bir abaya bürünmüşlerdi: “Ey Allah'ın Rasûlü! Ben birşeyler öğrenebilmek için geldim.” dedim. Bunun üzerine “İlim öğrenmek isteyenlere merhaba!” buyurdu.”

Allah Rasûlü ilmin önemi hususunda şöyle buyurdu:

“Allah’ın beni kendisiyle gönderdiği hidâyet ve ilmin meselesi, toprağa çokça yağan bir yağmurun meselesine benzer. Toprağın bir kısmı iyi olur yağmuru emer ve birçok bitkiler bitirir. Toprağın bir kısmı ise, kurak olup yağmuru emse bile, yüzünde topladığı için Allah, onunla halkı faydalandırır. İnsanlar o sudan içerler. Hayvan ve ekinlerini sularlar. Toprağın bir kısmı da düz ve kaygan olduğundan, yağan yağmuru ne yüzünde tutar ne de emip herhangi bir şey bitirir. İşte Allah’ın dinini kavrayıp getirdiğim ilim ve hidâyetten faydalanan ve bunu başkalarına bildiren kimseyle, dinlediğinde, kibrinden dolayı başını önünden kaldırmayan ve Allah’ın benimle gönderdiği hidâyeti kabul etmeyen kimse de böyledir.”

“İlim üç şeydir: Muhkem bir âyet veya kaim olan bir sünnet veya adil olan bir halifedir. Bunlardan ötesine gelince, o fazladır.”

“Âlimler peygamberlerin varisleridir. Peygamberler ne dinar ne de dirhem miras bırakmazlar. Peygamberler miras olarak sadece ilim bırakırlar. Kim ilmi elde ederse büyük bir pay ele geçirmiş olur.”

“Hiç kuşkusuz ilim öğrenmek farzdır.”

“Kim ilim tahsili için yola koyulursa Allah onun için cennete giden yolu kolaylaştırır.”

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri ilmin önemine şöyle işaret buyurdu:

“İman, yalnız insanın kendi nefesine faydası olan ve faydası başka kimselere tecavüz etmeyen sıfat ve hikmetlerden ibaret olmayıp, böyle fayda ve menfaati başka kimselere de dokunan içtimaî, ma’şerî sıfat ve hasletleri de câmidir. Din âlimlerinin bildirdikleri veçhile imanın yetmiş bu kadar şûbelerinden biri de ilm öğretmek ve öğrendikten sonra, ilmi neşretmektir ki, ilim içtimaî ve ma’şerî bir sıfat ve haslet olduğu meydandadır.”

Ahsen / Güzeller Güzeli

GÜZELLER GÜZELİ (S.A.V.)

*Ruhun ve bedenine özenmiş Hak öz eli
Şairler senin için yazmış na'tı gazeli
Varlığın emsalsizdir ey Güzeller Güzeli
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Ahsen"
Senin güzelliğnden şûledir barış esen*

Ey Güzeller Güzeli!

Bir ismine de "Ahsen/Güzel" denilmiş Senin, kâinattaki canlı cansız her ne varsa, Senin nurunla anlam bulmuş, bir güzelliğe sahip olmuş. Allah tarafından indirilen dört kitapta da Senin güzel vasıflarının zikri vücut bulmuş. Kâinat yaratılmış Senin yüzü suyunun hürmetine... Şâirlerin, ediplerin sözü yetmez Senin methine. Üstad Fuzûlî'nin bakalım bir iki beyitine:

*İzid serîr-i hüsne seni kıldı pâdişâh
A'lâ kemâl-i zâtike fi ahseni'ssifât
Kıldın edâ-yi na't Fuzûlî temâm kıl
Kemmelte bi'sselâmi ve tememte bi'ssalât*

“Yâ Muhammed, Senin visalin bana hayat, ayrılığın ise ölüm verir. Yaratanım her türlü noksanlıktan münezzehtir.

Senin ayrılığına tahammül eden sana kavuşur. Sabır ve sebatın yardım ettiği insan, ne güzel insandır.

Arzulara, maksatlara kavuşabilmek ancak Senin lûtfunla mümkün olabilir. Onunla kurtulmayı isteyenin istediği şeydir.

Gökten suları indirip, onunla bitkileri dirilten Allah Teâlâ, benim şairlik bahçelerime, Senin hararetle aşkını yağmur gibi yağdırmış.

Hak, kâinatın yaratılışına senin varlığını sebep etti. Sen var olasın diye kâinatı yarattı, Sen kâinatın zuhûruna sebepsin.

Allah, güzellik tahtına Seni padişah etti. Zâtının kemâlîni sıfatların en güzelleri içinde yükseltti.

Ey Fuzûlî, na't yazma vazifesini yerine getirdin. Bu görevini O'na salâvat ve selâm getirerek tamamladın.”

Mirac'ta Senin güzelliğine hayran olan dokuz felekte bulunan her bir seyyarenin konuşmalarına melekler oldu mestân. Ve Peygamberlerin Seni selamlaması, hayranlıkları dillerle destân.

Feleğin gökyüzünde parlak yıldızları süs olarak kullanıp ışık donanması kurduğu bir geceydi o gece. Zaman da güzel kokularla dolmuştu. O gece hüzün bitmiş en büyük bayram olmuştu.

Neşâtî, göklerin Sana olan iştihakını şöyle dilendirmişti:

Ahsente zihî şebi dilârâ

Şâmı tarabı letâfet-efzâ

Gökyüzü Senin güzelliğine âşık. Her gece sabaha kadar bağı kanayarak, hasret çekerek Senin yolunu gözlerdi. Bu özlemden dolayı, ayrılık kılıcıyla ay incelir, hilâl şeklini alırdı.

Bir ismi de “Ahsen” olan Ya Muhammed (s.a.v.),

Sen âdetâ ümmetinin savunucusu, temsilcisisin. Sen güzellik diyarının incisisin.

Yunus Emre Senin adın gibi kendinin de güzelliğini ilâhî olarak terennüm etmiş:

“*Adı güzel kendi güzel Muhammed*” mısralarıyla güzelliğini ve güzel isimlerle tavsif olunduğuna işaret etmiş. Şu dörtlükte de cihanın bütün güzelliğinin Senden olduğunu ne de içten söylemiş:

Sen hak peygambersin şeksiz gümânsuz

Sana inanmayan gider imansuz

Âşık Yûnus n’eyler cihânı sensüz

Adı güzel kendü güzel Muhammed

Ey Güzel Efendim

“*Biz insanı en güzel biçimde yarattık.*” (95/Tin, 4) buyuran Rabbimiz insanların içinden de Seni seçti. Sana inanalar güzellik çeşmesinden zemzem misali, Kevser misali içti.

Rabbim Seni yaratılmışlar içinde en güzel bir şekilde biçimlendirdi. Senin lütuf sofrandan bir lokma alanlar ebedi acıkmayacak bir tokluğa erdi.

En iyi iş, en güzel ameli Sen yaptın. Daha güzeli ve daha fazlasıyla karşılığı Yüce Mevlâ Sana eyledi ihsan. İşte sabredenlere karşılık olarak cennetin en yüksek makamları ile müjdelendi ümmetin. Orada hürmet ve selamla karşılanacak olduğu Kur'ân da olundu beyan. Şu âyet-i kerîmenin sırları hakikati can kulağına fısıldar her an: *“Orada ebedî kalacaklar, orası ne güzel bir konak ve ne güzel bir makamdır.”* (25/Furkan, 76)

Senin güzel ahlâkın Kur'ân ahlâkıydı. Hz. Aişe (r.ah.) validemize sorulunca böyle buyurmuştu. Çünkü Sen, insanlardan hiçbir maddî karşılık beklemeden, dertlilerin, derdine derman olurdun, şifa bulurdun... Kur'ân neyi emretmişse hayatına tatbik eder, onunla mutlu olurdun. Tebessümün câna safâ, kelâmın ruha şifa Ya Nebî. Sensin gönüller tabibi, Sensin Allah'ın habibi.

Şeyyad Hazma da hastalara şifa sunan, gül güzelliğini tarif için Senin güzelliğinle şiirini ziyetlendirmiş:

*Derinden açılır güller sözünden şehd ü şekerler
Seninle hasta gönüller şifâdur yâ Rasûlallah*

Cümle Yûsuf'lar Güzeli

Muhyî'nin şu beyti ise Senin güzelliğinin ne derece yüksek olduğunu belirtiyor:

*Cümlenin mahbûbu sensin ey habîbi ezelî
Cümle Yûsuf'lar içinde ey güzeller güzeli*

Sen bütün cihanın ezelden beri sevgilisisin. Çünkü Sana, Allahu Teâlâ "Habîbim" dedi, bütün güzellerin en güzeli Sensin. "Cümle Yûsuf'lar içinde ey güzeller güzeli" demekle şair şu hakikati beyan ediyor:

"Hz. Yûsuf (a.s.), Mısır sokaklarında gezerken yüzünün pırlıtsı güneş ışıklarının yansıması gibi duvarlara aksederdi. Bir kimse O'nun yüzüne bakmak isterse hemen gözlerini çevirmek zorunda kalırdı. Bütün bunlara rağmen Yûsuf (a.s.)'a güzelliklerinden sâdece bir parça verilmişti. Ey Muhammed (s.a.v.)! Sana ise tamâmı verilmişti. Eğer görünmeyen güzelliği gösterilseydi, kimse bakmaya tâkat getiremezdi. Ashâb-ı Kirâm'ın gençleri, bir gün mübarek zevcen, Hazret-i Âişe vâlidemizden Senin güzelliğini sorduklarında Hazret-i Âişe (r.ah) şöyle söylemişti:

'Mısır'dakiler, O'nun yanaklarının güzelliğini işitmiş olsalardı, bütün mallarını, O'nun yanaklarını görebilmek için sakarlardı. Züleyhâ'yı kötüleyen kadınlar, O'nun parlak alnını görselerdi, ellerinin yerine kalplerini keserlerdi de acısını duymazlardı."

Zâtî'de şu beyitinde bunu söylüyor zaten:

Yûsuf'u gerçi görenler ellerini kesdiler

Gün yüzün gördü senin şakk oldu bedrin ayası

“Yûsuf'un güzelliğini gören kadınlar ellerini kes-tiler; fakat Senin güneş gibi olan yüzünü gören Ay iki parçaya ayrıldı.”

Hz.Yûsuf Ay ise, Sen Güneş'sin Ya Rasûlallah. Seni güzellik ülkesinin hakanı yapmış Yüce Allah.

Senin güzelliğinin yanında Hz. Yûsuf'un güzelliğinin zayıf kaldığını belirtir meselâ Bâkî:

Seni Yûsuf'la güzellikte sorarlarsa bana

Yûsuf'u görmedim ammâ seni ra'nâ bilirim

Evladından Darendeli Osman Hulûsi Efendi'nin Dîvân'ındaki şu beyti dünyadaki ve ahiretteki güzelliklerin, ağaçların, nebatatın hep sana hayran olduğunu anlatır bize:

Senin hüsnüne hayran olmadık kim var şu âlemde

Benzemez kaddine ne servi ne Tûba yalınız

Sen boyu yücelerde olan gönlü gökçek Rasûlsün. Sen cömertlik ağacısın. Senin gölgene sığınır ümetin. Dünya müştâktır ahiret sana âşık, senen güzelliğindir yere ve göğe ışık.

Ve Azerbaycan'dan bir peygamber âşığı olan Mehmed Aslan'ın güzellik ebrûsunun motiflerinden bir zerre misali yüreğinden dökülen mısraları:

Çimen çiçek fısıldasın o mübârek ismini!
 Bağ bahçede kızıl güller hatmeyleyip resmini.
 Hasretinden coşan sular dil dil ötür vasfını.
 İlâhiden sevilen Sen, övülen Sen, ancak Sen!
 Amâline, kemâline, cemâline bin ahsen!
 Süphe ışık, göze nursun! Işık ölmez, nur ölmez!
 Tecellinle ölmeyenler kıyamette dirilmez
 Şefkatinle örülmeyen yıkık gönül örülmez!
 Sen gönüller mimarısın; şifa Sende, ruh Sende!
 Ömrümüze bahar eser Sen kalplere esende!

Sen "Ahsen"sin, güzelsin. Sen şiirde na'tsın, koşmasın, gazelsin. Sen güzellikte ezelsin.

Daima Sana salât ve selam ediyoruz,
 Ey güzeller güzeli.

"Allahumme salli alâ seyidina Muhammedin ve alâ âli seygidinâ Muhammed."

Ey Güzeller Sultanı

Şiir ikliminde Senin için söylenmiş mısraların, beyitlerin medhiyelerin semtine düştükçe yolumuz, Sana âşık gönüllerin, Sana hayran dillerin mısralara nakışladığı güzelliğinden ilham alıyoruz.

Taşlıcalı Yahya Bey şöyle diyor:

Evsâf-ı bedüün gele mi haddi beyâna

Tâ Hâ İle Hâ Mîm durur sana müsemmâ

Senin güzel vasıflarını saymak, ifadenin sınırla-

rına nasıl sığsın; Sen ki “Tâ Hâ” ve “Hâ Mîm” ile adlandırılmışsın.

Şemseddîn Sivasî ise şöyle sesleniyor:

İrmedi bâğı cemâlün gibi zîbâ gülşene

Ol hevâ ile cihânı seyr ider bâdı sabâ

“Sabah rüzgârı Senin güzelliğinin bağına benzer bir bahçe bulamadı. Böyle bir yer bulabilmek için dünyayı dolaşır durur.”

Hâkânî Mehmet Bey'de yüzünün güzelliğini şöyle tasvir etmekte:

Mushaf-ı hüsn idi ol vechi cemîl

Hatt-ı ruhsâresi nassı tenzîl

O gül yüz, güzellik mushafıydı, yanağındaki yazıyı andıran tüyler, indirilen Kur'ân'ın gerçek deliliydi.

Ana vermişdi kemâl-i zînet

Kâtib-i çehre-guşây-ı fitrat

Yaratılış çehresine şekil veren Kâtib, bütün güzelliği sana vermişti.

Bekâ İklimindeki Daimî Güznel

Şeyh Galib'e can kulağını verip can gözüyle bakanlar Senin vasıflarını onun şiirlerinde de görüyorlar:

*Hutben okunur minber-i iklîm-i bekâda
 Hükmün tutulur mahkeme-i rûzı cezâda
 Gülbang-i kudûmun çekilür arş-ı Hudâ'da
 Esmâ-i şerîfin anılır arz ü semâda
 Sen Ahmed ü Mahmûd ü Muhammedsin efendim
 Hak'dan bize sultân-ı müeyyedsin efendim*

Bekâ ikliminin minberinde Senin hutben okunur. Kıyamet gününde Senin hükmün göz önüne alınacaktır. Dünyaya gelişin şerefine Allah'ın en yüce katında (Arş-ı âlâda) Senin için hep bir ağızdan gülbank çalınır. Senin şerefli, güzel isimlerin yerde ve gökte vird edilir. Sana salâvat getirilir.

Emrine Verilmiş Âlem Senin

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.)'nin şu şiirine bakarak Senin güzelliğinin izini sürüyoruz:

*“Ve'dduhâ” hüsnüne denildi ey şâh
 Ahsente ahsente hoş bâreke'llâh
 “Ve'lleyl” zülfüne okundu ey mâh
 Ahsente ahsente hoş bâreke'llâh*

Duha suresinde “Kasem olsun kuşluk vaktine” diyen Rabbimiz Senin ışık ve aydınlığına yemin ediyor.

Ey Efendimiz, “Ve'dduhâ” varken Senin medhini söyleyebilmek mümkün değildir.

“Ve'lleyl” ile , “Geceye yemin olsun.” diyor “Âlemi karanlığı ile bürüyen geceye” (92/Leyl, 1) ve “Kuşluk vakti-

ne/karanlığı ile âlemi kaplayan geceye yemin ederim ki.”
(93/Duha 1- 2) derken Senin siyah saçına kasem var. Güzelliğin ile yüzünü sevinç nuru kaplamıştır. Allah'ın mübarek kulusun. Allah Seni hoşlukla, güzellikle mübarek kılmış.

Yine Hulûsi Efendi'ye kulak veriyoruz:

Cümle âlemlerin oldun serveri

Emrine râm oldu ins ü cin perî

Çeşmin aynı hayât lebin Kevserî

Ahsente ahsente hoş bâreke'llâh

Bütün mahlûkat Senin emrine verildi. İnsanlar cinler ve diğer yaratıklar Senin emrine âmade kılındı. Yalnız sıradan insanlar değil, peygamberler de Senden yardım dilerler. Gözlerin sevdiklerinin gönül susuzluğuna ölümsüzlük veren (ab-ı hayât) suyudur. Güzelliği dillere destan olan mübarek insan, her şey sana hayrandır. Âşıklar Senin vuslat çeşmenden içmek isterler. Kıyamete kadar yüzünü görenlere, susamışlığa Kevser misali dudağından dökülen her sözün bize can verir. Allah Seni hoşlukla, güzellikle mübarek kılmış.

Şânına okundu hutbe-i “levlâk”

Şükr eyleyip dedin “vemâ şekernâk”

Seninçin halk oldu âlem ü eflâk

Ahsente ahsente hoş bâreke'llâh

Hulûsi Efendi şânına yapılan hitabı dillendiriyor:

“Levlâke levlâk lemmâ halaktü’leflâk/Ey Muhammed, sen olmasaydın, sen olmasaydın, yeri göğü yaratmazdım.” Kelamına işaret ediyor. Dünya Senin yüzün suyu hürmetine yaratıldı, insanların da en şerefli Sensin.

Senin yaratılman ile varlıkların yaratılış hikmetleri de çözüldü. Eğer Sen yaratılmasaydın bu hikmetin ne olduğu da gizli kalacaktı.

Senin ilâhî nurun dünyaya ışık salıyor ki, o ışıktan beslenen gül açar. Sen var olduğun için bu dünya var oldu. Bütün âlem Senin yüzü suyu hürmetine yaratıldı. Allah Seni hoşlukla, güzellikle mübarek kılmış.

Ey Güzeller Sultanı Sana “Allah’ın ilmi adedince” selam olsun.

Alî /Yüce, Yüceler Yücesi

ŞÂNİ YÜCE OLAN ELÇİ (S.A.V.)

*Ruhunun halkolması bütün varlıktan önce
 “Elem neşrah leke” ile ayandır şanın yüce
 Sana meftun her şiir her kelime her hece
 Salât ve selâm sana olsun “Hazret-i Âlî”
 Seni sevmek elbette muhabbetin temeli*

Sevgili Peygamberimizin bir ismi de “Alî /Yüce” idi. Yüceler yücesi Allahu Teâlâ O’nu yüceliğe erıştirdi, O’na sayısız nimetler, ihsanlar verdi.

Allahu Teâlâ O’nu en güzel ve en yüce bir ahlâk üzere yarattı.

Çünkü Allahu Teâlâ O’nun kalbini iman ve İslâm’la genişletmiş, risâlet nuru ile şerh etmiş, ilim ve hikmetle doldurmuştu. Şanını yücelttiğini şöyle buyurmuştu:

“Ey Muhammed! Senin gönlünü açmadık mı? Belini bükken yükünü üzerinden almadık mı? Senin şanını yüceltmedik mi?”(94/İnşirah, 14)

Allahu Teâlâ O’nu, en güzel sıfat ve meziyetlerle

insanlar için güzel bir örnek, yüce bir numune-i imtisal yapmıştı:

“Şüphesiz Allah’ın Rasûlü, sizler için, Allah’ı ve ahiret gününü umanlar için, Allah’ı çok zikredenler için en güzel örnek, en mükemmel numunedir.” (33/Ahzâb, 21)

Cenâb-ı Hakk'ın O'na olan ikramlarından biri de ümmet için teminat olmasıydı. Onlar da:

“Sen içlerinde iken Allah onlara azâb etmez. Onlar mağfîret dilerlerken Allah onlara azâb edecek değildir.” (8/Enfal, 33) mealindeki âyetle ifâdesini bulan hususlardır. Bu konuda Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

“Allahu Teâlâ bana ümmetim için iki teminat verdi. Onlardan biri içlerinde olduğum sürece, diğeri onlar mağfîret diledikleri sürece Allah’ın onlara azâb etmemesidir. Göçüp gittiğim zaman kıyamete kadar size istiğfârı bırakacağım.” “Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (21/Enbiya, 107) âyetinin mânâsı da bu kapsamda anlaşıldı.

Yüce Bir Ahlâk Üzere

“Sen kuşkusuz pek büyük/yüce bir ahlâk üzerindesin.” (68/Kalem, 4) tebşiri O'nun yücelik vasıflarını inananlara apaçık duyurdu.

Said der ki: “Allah Rasûlü'nün ahlâkını Hz. Aişe'ye sordum. “Kur’ân okumuyor musun?” dedi. “Okuyorum.” dedim. “İşte, dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.)’in ahlâkı Kur’ân idi.”

Efendimizde Kur'ân'da anlatılan bütün ahlâkî değerlerin hepsi vardı. O, Kur'ân'ın sakındırdığı eksikliklerin hepsinden korunurdu. *“Emrolunduğun şekilde dosdoğru hareket et.”* (11/Hud, 112) emrinin tamamıyla doğruluk ölçütü idi. O'nu anlamak, Kur'ân'ı tamamen anlamaya bağlıydı. Başkalarının tam anlamıyla anlayamayacakları güzelliklerle seçkin kılınmış bir ahlâk ve yücelik sahibiydi. Bu âyette büyüklük/yücelik ifadesiyle Hz. Muhammed (s.a.v.)'in sahip olduğu ahlâkın ululuk ve yüceliği kat kat güvence içinde açıklanıp duyurulmuştu.

Hulûsi Efendi Hazretleri güzel ahlaklı insan modelini Hutbeler adlı eserinde şöyle tarif etti:

“Bilmiş olunuz ki; insan için en büyük gaye, dünyada fazilet sahibi olarak yaşamaktır. İnsanın saadeti ancak bundadır. Yalnız servet, yalnız mansıp ve hatta yalnız ilim, insanlar için tam bir saadet temin edemez. Asıl mesut insanlar fazilet-i ahlâkiye sahibi olanlardır. Hakiki saadet, fazilet-i ahlâkiyenin bulunduğu yerde görülür. Fazilet-i ahlâkiye sahibi demek, ahlâk kanunlarına riayetkâr olmak; şahsî, ailevî, millî, insanî, ilâhî bütün vazifelerini noksansız olarak seve seve yapmak; bunu itiyat hâline getirmek demektir.

Ahlâkın ehemmiyeti, her tasavvurun fevkindedir. Zira insanîyetin kıyamı ahlâk ilemdir. Beşerîyetin intizamı, nezahet dairesinde devamı, saadet ve kemale nailiyeti ancak ahlâk sayesinde. Güzel ahlâk öyle kutsî bir haslettir ki, mütecellî olduğu muhitlere

başka bir hayat, başka bir i'tila verir; güzel ahlâktan mahrumiyet ise en büyük bir felakettir. Ahlâktan mahrum sahalarda fazilet güneşi doğmaz. Saadet seyyareleri parlamaz, ahlâkın yegâne esası, istinat-gâhı din-i ilâhîden başka değildir.”

Allah'ın Sevgilisi /İnsanların Efendisi

Hz. Muhammed (s.a.v.) ilahî muhabbetin eseri olarak vücûda gelmişti. Diğer bir ifadeyle O ilâhî muhabbetten yaratılmıştı. Diğer varlıkların yaratılmasının sebebi Hak Teâlâ'nın O'na olan muhabbeti ve aşkı oldu.

Aynı şekilde Hak Teâlâ Hz. Peygamber (s.a.v.)'i kendi nurundan, diğer bütün varlıkları da O'nun nurundan ve O'nun için yaratmıştı. Şu halde nur-ı Muhammedî evrenin yaratılışının sebebi oldu. Her şey ışığını O'ndan aldı. Nitekim Hak Teâlâ Hz. Peygamber (s.a.v.)'e hitaben *“Sen olmasaydın felekleri, evreni yaratmazdım. Bunların hepsini Senin için yarattım. Bunların yaratılış sebebi de gayesi de Sensin.”* buyurmaktadır.

Allah, önce Hz. Peygamber (s.a.v.)'in nurunu yarattığı zaman hiçbir şey yoktu. Nice zaman sonra O nuru dörde böldü. Üç parçasından en yüce varlıkları yarattı. Sonra dördüncü parçayı da dörde böldü. Üç parçasından yüce varlıkları yarattı. Sonra dördüncü parçayı da dörde bölerek üç parçasından bazı varlıkları yarattı. Daha sonra dördüncü parçayı da dörde bölerek bir takım varlıklar yarattı.

Her şey envârı muhabbetten ve sevgiden yaratılmıştı.

Hız. İbrahim (a.s.)'e Halilullah/Allah Dostu, Hız. Muhammed (s.a.v.)'e Habibullah/Allah Sevgilisi dendi. Yaratılışın sebebi Hak Teâlâ'nın Hız. Muhammed (s.a.v.)'e duyduğu muhabbeti.

Peygamberler O'nun Yüceliğine Hayran

Bütün peygamberlere özellik ve nitelik kazandıran onların fazilet kaynağı O oldu, zor durumda kaldıklarında imdadına yetişip onları kurtaran yine nurı Muhammedî değil miydi?

Allahu Teâlâ Hız. Âdem (a.s.)'in tevbesini bu nur yüzü suyu hürmetine kabul ettiği gibi, Hız. Nuh (a.s.)'un gemisini batmaktan, Hız. İbrahim (a.s.)'i Nemrud'un ateşinde yanmaktan bu nur hürmetine kurtardı. Hız. Musa (a.s.)'nın asasının ejderha olması, Hız. İsa (a.s.)'nın göğe çıkması da bu nur sayesinde gerçekleşti.

Önceki peygamberler kendilerinden zuhur eden mucizelerin, muvaffakiyetlerin ve faziletlerin nur-u Muhammedî'den kaynaklandığının farkında olduklarından daima Hız. Peygamber (s.a.v.)'e hayran oldular, O'nu görme özlemi ve hasreti ile yanıp tutuşmuşlardı, O'nun ümmetinden olmayı can u gönülden arzuladılar.

Salât ve selam şânı yüce elçiye olsun...

Âmil / İş ve Aksiyon Sahibi

AKSİYON SAHİBİ PEYGAMBER (S.A.V.)

*İslâm'ı tebliğ edip insanlığa nur saçtın
Seçkin beşer olarak fetih kapısını açtın
Topluma önder olan peygamberlere taçtın
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Âmil"
Halinle ve tavırıyla Sensin İnsan-ı Kâmil*

Peygamber Efendimiz, ibadetinde, devlet yönetiminde, askerî dehasında, ev idaresinde hâsılı her konuda en güzel işi yapan, en yüksek kabiliyete sahip olan seçkin bir insandı. Onun için bir ismi "Âmil/İşleyici, iş ve aksiyon sahibi" idi.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sûf giyer, pabuçlarını, elbiselerini yamar, merkebe biner, koyun sağlar, hizmetçi ile yemek yer, zengin fakir herkesle el sıkışır, önce kendi selâm verir, davete icabet eder, çok konuşmaz, dâima tefekkür ederdi. Mütevâzi idi, fakat zilletle değil; cömert idi, fakat müsrif değildi.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) nefsi için kızmaz, intikam peşinde koşmazdı. Sâde yaşamayı arzulardı.

Yine Peygamber Efendimiz (s.a.v.), ashabına dünyaya kapılmamalarını söyler; nafile namaz kılmakla, zikretmekle, tevekkülle, sabırla, tevbe ile Allah (c.c.)'a yaklaşmayı tavsiye ederdi.

Sahabe de Peygamberimiz (s.a.v.)'in bu tavsiyeleri doğrultusunda yaşamaya gayret sarfederlerdi. Ashabın ileri gelenlerinden biri olan Hz. Ömer (r.a.)'in çokça ağlamasında ve âdalet hususunda son derece titiz davranmasında; Hz. Osman (r.a.)'ın kazandığı serveti kalbinde hiçbir sıkıntı duymaksızın Allah (c.c.) için harcamasında; yine Hz. Ali (r.a.)'nin yiyeceğine şüpheli birşey karışmasın diye, ağzını bağlayacak kadar muttaki olmasında ve dünyaya zerre kadar kıymet vermemesinde, O'nun Kur'ân ahlâkı müşâhade edildi. Çünkü Peygamberimiz ilmiyle âmil, ameliyle kâmil. Yapmadığı hiçbir şeyi başkasına tavsiye etmedi.

O Yaşayan Kur'ân'dı

Hz. Peygamber (s.a.v.), Kur'ân'ı vahiy olarak aldı, kendi tarafından hiçbir şey ilâve etmeden ve hiçbir eksiltme yapmadan onu aldığı şekliyle ümmetine tebliğ etti. *“And olsun kuşluk vaktine. Ve sâkin olduğu zaman geceye ki; Rabb'in seni ne terketti ve ne de senden darıldı. Ve elbette ki, senin için âhiret, dünyadan daha hayırlıdır. Ve muhakkak ki; Sana Rabb'in ihsân buyuracak, sen de hoşnut olacaksın.”* Duha Suresindeki bu âyetlerle Peygamberimiz (s.a.v.)'e Allah (c.c.)'ın müjdesi verildi ve bunlar bir rahmet meltemi, bir dostluk

belirtisi olarak nazil oldu. Cenâb-ı Hak Peygamberimize rahatlıklar ve genişlikler müjdeledi. Yüce Allah kendi dostluğunu ve sevgili peygamberinin çevresini dost varlıklarla doldurduğunu vahyetti.

Allahu Teâlâ: "... Şüphesiz sen doğru yola götürüyorsun. Göklerde ve yerlerde bulunan her şeyin sahibi olan Allah'ın yoluna..." (42/Şûra, 52) âyetinin yanında şu âyetle Peygamber (s.a.v.)'ini şöyle vafediyor: "O Allah (c.c.) ki ümmilere kendi içlerinden bir peygamber göndermiştir. O peygamber, onlara Allah (c.c.)'in âyetlerini okur, onları tezkiye eder, onlara kitabı ve hikmeti öğretir." (62/Cuma, 2) Âyetten anlaşıldığına göre peygamber bize, âyetleri okudu. Kitâb'ı yani Kur'ân'ı öğretti. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sünneti, âdabı, ahlâkı, hâlleri ve öğrettiği gerçeklerdi. Allahu Teâlâ, topyekün insanlığa, kendisine itaat etmelerini emrettiği gibi, Peygamberi (s.a.v.)'ne de itaati emretti. "Allah'a ve Rasûlüne itaat edin!" (24/Nur, 54), "Rasûle itaat eden Allah'a itaat etmiş olur." (4/Nisâ, 80) Allahu Teâlâ, ayrıca Hz. Peygamber (s.a.v.)'in getirdiğini kabul etmeyi de emretti. Peygamber (s.a.v.) 'in yasakladığından kaçınmak da yine aynı şekilde Cenâb-ı Hakk'ın buyruğudur. Peygamberimizin aksiyonu, fiili, ameli ümmet için en güzel örnekti. O yaşayan Kur'ân'dı.

Bu Duâya Diyelim "Âmin"

İbnu Abbas (r.a.) anlattı: "Rasûlullah (s.a.v.)'in geceleyin namazdan çıkınca şu duâyı okuduğunu işittim:

“Allah’ım! Senden, katından vereceğin öyle bir rahmet istiyorum ki, onunla kalbime hidâyet, işlerime nizam, dağınıklığımı tertip, içime kâmil iman, dışıma ameli sâlih, amellerime temizlik ve ihlâs verir, rızana uygun istikâmeti ilham eder, ülfet edeceğim dostumu lutfeder, beni her çeşit kötülüklerden korursun.

Allah’ım, bana öyle bir iman, öyle bir yakın ver ki, artık bir daha küfür (ihtimali) kalmasın. Öyle bir rahmet ver ki, onunla, dünya ve ahirette senin nazarında kıymetli olan bir mertebeye ulaşayım.

Allah’ım! Hakkımızda vereceğin hükümde lütfunla kurtuluş istiyorum, (kurbuna mazhâr olan) şühedâyâ has makamları niyaz ediyorum, bahtiyar kulların yaşayışını diliyorum, düşmanlara karşı yardım talep ediyorum!

Allah’ım! Anlayışım kıt, amelim az da olsa (dünyevî ve uhrevî) ihtiyaçlarımı senin kapına indiriyor (karşılansını senden talep ediyorum). Rahmetine muhtacım, halimi arz ediyorum. (İhtiyacım ve fakrim sebebiyledir ki) Ey işlere hükmedip yerine getiren, kalplerin ihtiyacını görüp şifâyâb kılan Rabbim! Denizlerin aralarını ayırdığın gibi benimle cehennem azabının arasını da ayırmanı, helâke dâvetten, kabir azabından korumanı diliyorum.

Allah’ım! Kullarından herhangi birine verdiğin bir hayır veya mahlûkatından birine vaadettiğin bir lütf var da buna idrakim yetişmemiş, niyetim ulaşmamış ve bu sebeple de istediklerimin dışında kalmış ise ey âlemlerin Rabbi, onun husülü için de sana yakarıyor, bana onu da vermeni rahmetin hakkında senden istiyorum.

Ey Allah'ım! Ey (Kur'ân gibi, din gibi) kuvvetli ipin, (şeriat gibi) doğru yolun sahibi! Kâfirler için cehennem vaadettiğin kıyamet gününde, senden cehenneme karşı emniyet, arkadan başlayacak ebediyet gününde de huzuri kibriyana ulaşmış mukarrebın meleklerle, (dünyada iken çok) rükû ve secde yapanlar ve ahidlerini ifa edenlerle birlikte cennet istiyorum. Sen sınırsız rahmet sahibisin, sen (seni dost edinenlere) hadsiz sevgi sahibisin, sen dilediğini yaparsın. (Dilek sahipleri ne kadar çok, ne kadar büyük şeyler isteseler hepsini yerine getirirsin.)

Allah'ım! Bizi, sapıtmayıp, saptırmayan hidâyete ermiş hidâyete rehberleri kıl. Dostlarına sulh (vesilesi), düşmanlarına da düşman kıl. Seni seveni (sana olan) sevgimiz sebebiyle seviyoruz. Sana muhâlefet edene, senin ona olan adâvetin sebebiyle adavet (düşmanlık) ediyoruz.

Allah'ım! Bu bizim duâmızdır. Bunu fazlınla kabul etmek sana kalmıştır. Bu, bizim gayretimizdir, dayanağımız sensin.

Allah'ım! Kalbime bir nur, kabrime bir nur ver; önüme bir nur, arkama bir nur ver; sağıma bir nur, soluma bir nur ver; üstüme bir nur, altıma bir nur ver; kulağıma bir nur, gözüme bir nur ver; saçıma bir nur, derime bir nur ver; etime bir nur, kanıma bir nur ver; kemiklerime bir nur koy!

Allah'ım nurumu büyüt, (söylediklerimin hepsine bedel olacak) bir nur ver, (söylenmeyenleri de kuşatacak) bir nur daha ver!

İzzeti bürünmüş, onu kendine âlem yapmış olan Zât münezzehdir. Büyüklüğü bürünmüş ve bu sebeple kulları-

na ikramı bol yapmış olan Zât münezzehdir. Tesbih ve takdis sadece kendine layık olan Zât münezzehdir. Fazl ve nimetler sâhibi Zât münezzehdir. Azamet ve kerem sahibi Zât münezzehdir. Celal ve ikrâm sâhibi Zât münezzehdir."

Beşîr / Müjdeleyici

MÜJDECİ NEBÎ (S.A.V.)

*Rabbimin müjdecisi muştulayan bir ışıık
Getirdiğin mesaja âlemler oldu âşık
Candan seven gönüle karşılık veren mâşuk
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Beşîr"
Kıl şefaât Seninle olsun ümmetin haşir*

Bir ismi "Beşîr/Müjdeleyici" olan Peygamberimizin çok meşhur bir hadisi vardır:

"Kolaylaştırın zorlaştırmayın. Müjdeleyin nefret ettirmeyin."

Hız. Peygamber (s.a.v.) her vesileyle bir yere gönderdiği kimselere önce bu tavsiyede bulunurdu. Müjdelerle dünya ve ahiret saadetinin anahtarlarını mü'minlere sunardı. Peygamberimizin yolundan giden her insan, elinden geldiği kadarıyla dünyevî işlerde kolaylaştırıcı olmalıdır. Özellikle irşad tebliğ ve yönetici konumunda olanlar bu hususa daha çok dikkat etmelidir. Ahiretle ilgili konularda da hayırlı mesajlar, sevindirici haberler vermelidir.

Kur'ân-ı Kerim'de; Peygamberimizin müjdecî vasfı şu âyetlerle açıkça belirtilmiştir:

“Muhakkak ki biz seni hak ile hem bir müjdecî, hem bir uyarıcı olarak gönderdik. Hiçbir ümmet de yoktur ki, içlerinde bir uyarıcı geçmiş olmasın.” (35/Fatır, 24)

“Şüphesiz biz seni, şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.” (48/Fetih, 8)

Cennet Müjdesi

Şirk koşmayanlara cennet müjdesini bir hadis-i şeriflerinde şöyle verdi:

“Cebrâil (a.s.) gelerek bana şu müjdeyi verdi: ‘Ümmetinden Allah’a herhangi bir şeyi ortak koşmayarak ölen kimse Cennet’e girer.’”

Ebû Zerr, büyük günah işleyenlerin Cennet'e girmelerini hayretle karşılaşmış ve “Zina etse, hırsızlık yapsa da mı?” diye sormuştur. Hayretinden dolayı Rasûlullah'a bu soruyu tekrar tekrar sorması üzerine Rasûlullah dördüncü soruşunda: *“Ebû Zerr istemese de, onlar imanları sebebiyle Allah'ın lütfundan istifâde ederler.”* buyurmuştur.

Rasûlullah'a soruldu: “Ey Allah'ın Rasûlü! Kişi hayır yapsa halk da bu sebeple onu övse (bunun hükmü nedir)?” *“Bu mü'mine (Allah'ın razı olduğuna dair) peşin bir müjdedir.”* buyurdular. Mü'minin, yaptığı bir iyilikten dolayı insanlarca övülmesi, onun için büyük mükâfatların peşin müjdesidir, buyurdular.

Peygamberimizin Dilinden Müjdeler

Anne baba hakkı ve önemi herkesin malumudur. Peygamberimiz, *“Kim ebeveyninden birine bedel hac yaparsa, bu hacla onun borcunu ödemiş olur. Bu durum semâdaki ruhuna müjdelenir.”* Diğer bir rivayette ise: *“Babası için bir hac, kendisi için yedi hac sevabı yazılır.”* buyurmuştur.

Sabır Ehline Müjde

“Ebû Musa el-Eş'ari, Rasûlullah'ın şu sözlerini nakletti:

Bir kulun çocuğu ölürse, Allah meleklerle şöyle söyler:

“Kulumun çocuğunu kabzettiniz mi?”

“Evet” derler.

“Yani kalbinin meyvesini elinden mi aldınız?” Melekler yine:

“Evet” derler. Allah tekrar sorar:

“Kulum (bu esnâda) ne dedi?”

“Sana hamdetti ve istircâda bulundu.” derler. Bunun üzerine Allahu Teâlâ hazretleri şöyle emreder:

“Öyleyse, kulum için cennette bir köşk inşa edin ve bunu Beytu'l hamd (hamd evi) diye isimlendirin.”

Şehitlere Müjde

Hz. Cabir (r.a.) anlatıyor: “Bir defasında ben üzgün bir halde iken Rasûlullah (s.a.v.)'la karşılaşmış-

tık. Bana:

“Seni niye böyle üzgün görüyorum?” buyurdu.

“Babam Uhud'da şehid düştü. Geriye bakıma muhtaç horanta ve bir de borç bıraktı.” dedim. Bunun üzerine:

“Allah'ın babana hazırladığı nimeti sana müjde edeyim mi?” dedi. Ben: “Evet!” deyince:

“Allah, hiç kimse ile yüz yüze konuşmuş değildir, daima perde gerisinden konuşur. Ancak, babanı ihya etti ve perdesiz konuştu:

“Ey kulum, dedi. Ne dilerse benden iste vereyim!”

“Ey Rabbim dedi baban, beni dirilt, senin yolunda ikinci sefer bir daha öldürüleyim!” Allahu Teâlâ Hazretleri:

“Ama ben daha önce şu hükmü koymuşum: “Ölenler artık geri dönmeyecekler!” buyurdu. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu: “Allah yolunda şehid edilenleri ölü sanma. Onlar, Rablerinin katında hayat sahibidirler ve O'nun nimetleriyle rızıklanırlar.” (3/Âli İmran, 169)

İbni Abbas (r.a.) anlatıyor: “Rasûlullah (s.a.v.) ashabına şöyle dedi: “Uhud'da şehid olan kardeşleriniz var ya! Allah, onların ruhlarını yeşil kuşların içine koydu. Bunlar cennetin nehirlerine giden, cennet meyvelerinden yiyen ve Arşın gölgesine asılmış altından kandillere girip istirahat eden kuşlardır. Şehidler böylece güzel güzel yiyip içip dinlenince şöyle dediler: ‘Kardeşlerimize bizden kim haber götürecektir ve bildirecektir ki bizler cennette dirileriz, rızıklanıyoruz? Bu haber gitmeli ki onlar cennete karşı

isteksiz olmasınlar ve harpte korkak davranmasınlar!”

Allahu Teâlâ onlara cevaben:

“Sizin haberinizi ben duyuracağım.” buyurdu ve şu âyeti indirdi: *“Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın bilakis onlar Rableri katında diridirler. Allah’ın bol nime-tinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklandırılır. Arkalarından kenidlerine ulaşmayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjde etmek isterler.”* (3/Âli İmrân, 169)

Kitabı Sağ Eline Verilenlere Müjde

Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor: *“Rasûlullah (s.a.v.), “Bir gün bütün insanları önderleriyle beraber çağırırız.”* (17/İsra, 71) meâlindeki âyetle ilgili olarak şunu söyledi: *“Onlardan biri çağırılır. (Amellerinin yazıldığı) kitap sağ eline verilir. Vücudu altmış zira’ genişletilir, yüzü beyazlaştırılır. Başına pırl pırl yanan inciden bir taç geçirilir. Bu haliyle arkadaşlarının yanına döner. Arkadaşları onu uzaktan görünce: “Ey Rabbimiz bunu bize de ver ve onu hakkımızda mübarek kıl” derler. O, yanlarına gelir ve onlara: “Müjde sizlere! Herbirinize bunun bir misli var.”*

Peygamberimizin Gelecekle İlgili Müjdeleri

Buharî'nin rivâyetinde, daha Mekke'deyken Habbab bin Eret'e *“Allah bu dini tamamlayacak; düş-manlarını mağlûp edecek ve İslâm milleti muzaffer olacaktır. Öyle ki, bir kadın devesine binip, San'a'dan Hadramut'a kadar dört günlük çölü geçecek de, Allah'tan başka*

kimseden korkmayacaktır.” buyurmuş ve daha Hulefâ-i Raşidîn devrinde bu müjdesi aynen gerçekleşmiştir.

“Hayber Kalesinin fethi Ali'nin eliyle olacak.” buyurmuş ve dediği gibi çıkmıştır.

Ağır hastalığında ziyaretine gittiği Sa'd bin Ebî Vakkas'a, *“Daha çok yaşayacak ve çok kimseler senden fayda görürken, çok kişiler de zarar görecek.”* buyurmuş ve Sa'd, İranlıların devletini yerle bir ederek bu müjdenin doğruluğunu ortaya koymuştur.

Ebû Zerr'in yalnız yaşayıp yalnız öleceğini;

Kıbrıs'ın fethini ve Ümmü Harâm'ın Kıbrıs Seferine iştirâk edeceğini haber vermiş ve verdiği bu haberler aynen tahakkuk etmiştir.

Bedir Savaşı'ndan evvel, Kureyş müşriklerinin katledilecekleri yerleri mübârek eliyle tek tek işaret etmiş ve bu da aynen meydana gelmiştir.

İstanbul, Mısır, İran, Hindistan, Kudüs gibi bel-delerin fethedileceğini müjdelemiştir.

Salât ve selam O Müjdeci Nebî'ye olsun.

VARLIĞIN DELİLİ HAZRETİ BURHAN (S.A.V)

*Her işin her fiilin hakikate delildir
 Mevlâ'nın nusretiyle hakkı söyleyen dildir
 Yer gök Senin şahidin risâletin ezeldir
 Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Burhan"
 En büyük mucizendir Yüce Hazret-i Kur'ân*

Bir ismi, "Burhan/Sağlam delil" olan Peygamber Efendimiz deliller getirdi Hak'tan. Kendi Hakk'ın kudretinin, tevhidin, temsilcisi en büyük deliliydi.

Önceki peygamberler, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in insanların ve peygamberlerin en üstünü olduğuna şahadet etmiş beyan etmişlerdir. O da bütün mucizeleriyle Allahu Teâlâ'nın vahdetini, nurlu bir burhan olarak âleme ilân etmiştir.

O'nun bütün hal ve davranışları sadakatine ve kemaline bir delilidir. Sevr Mağarasında, hicret esnasında Ebû Bekir Sıddîk ile beraber halâs ve kurtuluş ümidi tamamıyla kesildiği bir anda, "*Korkma, Allah bizimle beraberdir.*" diye Ebû Bekir Sıddîk'a verdiği

tevekkül ve bağıllığının güneş gibi bir burhanıdır.

O'nun yaptığı her işindeki doğruluk ve hakikat öyle bir delildir ki, şeytanları bile tasdike mecbur eder.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) kendi kendine güneş gibi bir burhandır. O'nun çocukluğunda, gençliğinde hatta peygamberlik öncesinde bile herhangi bir uygunsuz davranışına rastlanmamıştır. Kırk yaşında kendine verilen risalet emaneti, nübüvvet vazifesine en büyük bir burhan olmuştur.

Peygamberimiz, geçmiş peygamberlerin kıssalarını bilmek ve anlatmak suretiyle yaşadığı topluma ilâhî bilgi sayesinde deliller sunmuştur. Mucizevî bu anlatımları da nübüvvet delillerindedir.

Saadet çağından önce çocuklarını diri diri toprağa gömenlerin kalbinde gerçekleştirdiği inkılâb ile kalpleri aşıladığı merhamet ve sevgi duygusu O'nun manevî burhanlarındanıdır.

Cehalet ve zulüm karanlığına yaktığı İslâm aydınlığı Peygamberimizin sunduğu en büyük delildir. İslâm sayesinde insanlık vahşeti bırakmış, şefkat ve hoşgörü gibi güzel hasletleri kazanmıştır. İnsan fitratının en mümeyyiz yönlerini ortaya çıkarmış ibadet, ahlâk gibi konularda insanlığı ilâhî taata davet etmiş ve kurtuluş yolunu göstermiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in dünyaya gelişiyle, dünyada birtakım olaylar meydana gelmiştir. O'nun gelişiyle dünya mutluluğa kavuşmuştur. Hz. Mu-

hammed (s.a.v.)'in annesi Âmine Hatun da böyle mübârek bir çocuğa anne olmaktan son derece sevinç duymuştur.

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in doğumıyla rahmet kapıları açılmıştır. Şeytanın eli ayağı bağlanmış; zâlimler neye uğradığını şaşırmıştır.

Her Şey O'nun Şâhidi

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in doğumıyla putperestlerin sarayları sallanmış; o zamanki insanların kutsal saydıkları Save Gölü kurumuş; Kisra'nın eyvanı zelzele geçirmiş, hiç kimse ne olup bittiğini anlayamamış; herkes korkudan hummaya tutulmuş gibi tir tir titremiştir. Bin yıldan beri söndürmedikleri ve kutsal saydıkları Mecûsîlerin ateşi sönmüştür. Osman Kemâlî bir şiirinde şöyle diyor:

*Nur idi gölgesi yere düşmedi
Mübârek yüzünden sinek uçmadı
Ak bulut başından batıp aşmadı
Parmağile ayı böldüğü gece*

Bu dörtlükte Hız. Muhammed (s.a.v.)'e Allah tarafından verilen bazı mucizeler hatırlatılıyor. Bunlar da:

Gölgesinin yere düşmemesi: Peygamberimizin (vücudu baştan ayağa nur olduğu için) gölgesi hiçbir zaman yere düşmemiştir.

Başında daima bir bulutun O'nun koruması: Gökteki bir bulut daima O'nu takip etmiştir.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in Ay'ı İkiye Yarması

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in mucizelerinden bir diğeri de Ay'ın yarılmaması olayıdır. Allah, bu olağanüstü olayı Kur'ân'da bildirmiş, bu büyük mucizeyle ilgili pek çok hadis günümüze ulaşmıştır. Kamer Suresi'nde şöyle bildirilir:

“Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı. Onlar bir mucize görseler yüz çevirirler ve “Süregelen bir sihirdir” derler. Peygamberi yalanladılar, nefislerinin arzularına uydular. Hâlbuki her iş, (Allah nasıl takdir ettiyse öylece) gerçekleşecek (değişmeyecek)tir.” (54/Kamer, 13)

Âyet-i kerimede geçen “inşikak-ı kamer” terimi inşikak ve kamer kelimelerinden meydana gelen bir tamlamadır. İnşikak'ın türediği Arapçadaki kök fiilinin kelime anlamı “yarmak, dişin eti; bitkinin, toprağı yarıp çıkması” gibi anlamlara gelmektedir. İnşikak ise “yarılmak, parçalanmak, bölünmek” manalarına gelir. Siret Ansiklopedisi'nde Ay'ın yarılmaması mucizesiyle ilgili bütün hadislerin toplamından çıkarılan bir özet şu şekilde aktarılmaktadır:

“Medine'ye hicretin beş yıl öncesinde, Kamerî ayın 14. gününde bir akşam vaktiydi. Ve tam o zamanda yeni doğan ay birdenbire ikiye bölündü. Bir parçası karşıdaki tepenin bir tarafına, ikinci parçası da öteki tarafına gitti. Bu bir saniyelik bir hadiseydi. Sonra ayın iki parçası birleşiverdi. Hz. Peygamber (s.a.v.) o sırada Mina'da bulunuyordu. Hz. Peygamber (s.a.v.) orada hazır bulunanlara hitap ederek,

“*Bakın ve şahit olun!*” dedi. Kâfirler, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in kendilerini büyülediğini öne sürdüler, bu sebepten gözlerinin iyi görmediğini söylediler. Orada bulunan diğer kimseler, “Muhammed (s.a.v.) bizi büyüleyebilirdi, ama burada olmayanları değil. Biraz bekleyin, bu tarafa gelmekte olanlara soralım. Acaba onlar bu hadiseyi görmüşler midir?” Dışarıdan gelenler bu olaya şahit olduklarını kabul ettiler.”

Ay yarılması mucizesi başta Buhari ve Müslim olmak üzere hadis kitaplarında geçmektedir. Peygamberimizin çeşitli burhanlarından biridir.

Cebbâr / Her Zaman Gâlip Olan

ZAFERİN MÜJDECİSİ EY GÂLİP (S.A.V.)

*Kılıcın Hak kılıcı batılı zâil eden
 'Nasrun minallah' sırrı fetihe nail eden
 Zafere vasıl olur izinden doğru giden
 Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Cebbâr"
 Sana müştakdır gönül Sana müştakdır dîdâr*

Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Cebbâr/Gâlip" idi. Peygamberimiz erişilmez yücelikteydi. Çok büyük ve azametli bir padişahı.

O öyle bir kudret ve azamet sahibidir ki, inanan bütün mü'minler ve diğer varlıklar O'nun büyüklüğü karşısında boyun eğdiler, itaat ettiler. O'nun yüceliğini inkâr edenler helâk olup gittiler. Şeref, kıymet, zafer, galibiyet ve cömertlik gibi en yüce hasletleri Allahu Teâlâ başta Peygamberimize ve bu güzelliklerin tezahürlerini şerefli ümmetine bahşetti.

Her türlü noksanlıklardan münezzehtir olan Allah, kıyamet gününe kadar izzeti, galibiyeti ve üstünlüğü Hz. Muhammed (s.a.v.) ve ümmetine verdi.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in cihadı; Hakk'ın batılla, hidâyetin sapıklıkla ve imanın küfürle savaşıydı. Ve gerçekte bu savaş; şerrin her türlü rengiyle ve şekliyle saldırıları karşısında hayrın direnişiydi. Müşriklerin askerleri ne kadar çok olursa olsun, hilesi ne kadar büyük ve tehlikesi ne kadar yakın olursa olsun her zaman gâlip olan Hz. "Cebbâr" oldu.

Peygamberlerin sonuncusu ve takva sahiplerinin imamı Muhammed (s.a.v.) ile Ebû Cehil ve kavminin ileri gelenleri, Kureyş'in güçlülere ve taraftarları arasındaki yaşanan Hak ve batıl savaşıydı. Onlar, akıllarınca ve kötülüklerinin gâlip gelmesi nedeniyle, Allah'ın nurunu ağızları ile söndürebileceklerini ve kendi yurtlarında onları ansızın saran Hakk'ın yayılmasını engelleyebileceklerini sandılar. Sonuç ise ancak Allahu Teâlâ'nın yazdığı gibi oldu. Dini yükseldi ve askeri gâlip geldi. Düşmanları yenildi ve kökleri kazındı. Sonunda bu manzara, Rasûlullah (s.a.v.)'in Beytullah önünde durması ve onun üzerindeki putları yıkması ile iyice ortaya çıktı. Allah Rasûlü (s.a.v.), Kâbe'deki putları yıkarken Rabbi'nin şu kavlini okuyordu: *"De ki: 'Hak geldi, batıl yıkılıp gitti; batıl zaten yıkılmaya mahkûmdur.'" (17/İsrâ, 81)*

Hakk'ın emrine uyanların, Peygamberimizin izinden gidenlerin galibiyetine ayrıca şu âyet işaret etti: *"(Bedir'de) karşı karşıya gelen şu iki gurubun halinde sizin için mühim bir ibret vardır. Bir gurup Allah yolunda çarpışıyor, diğeri ise kâfirdi. Bunların gözüne ötekiler iki misli görünüyordu. Allah dilediğini yardımcı ile*

destekler. Elbette bunda, basiret sahipleri için büyük bir ibret vardır.” (3/Âli İmrân, 13)

Her savaşta Hakk'ın batıla karşı kazandığı zaferlerde görülen sayılamayacak kadar çok ibretler; mü'minleri, üzerinde buldukları hakta sebat etme kararlılığına sevketti. Allahu Teâlâ Muhammed ümmetine zafer sözü vermişti. Peygamberimizin yoldan gidenlere şüphesiz ki o, vazgeçilmeyen ve değiştirilmeyen, verilmiş gerçek bir söz şudur: *“Mü'minlere yardım etmek üzerimize bir haktır.” (30/Rum, 47)*

Peygamberimiz, küfür ehlinin belini kırdı, onları iman nuruyla ıslah etti, günah bataklığından çekip ibadet huzuruna kavuşturdu.

Cebbâr ismi aynı zamanda zenginlik, cömertlik manasıyla da yorumlandı. Peygamberimiz etrafındaki sahabelere çok ikramlarda bulundu onları dünya nimetleriyle de zenginleştirdi. Cömertlikte kendi insanların en üstünüydü.

Cevâd-Ecved / En İyi, Cömert

CÖMERT RASÛL (S.A.V.)

*Allah rızası için varını bağışlayan
Cömertlikte emsalsiz iyilikler işleyen
Kimseyi incitmeden gönülleri hoşlayan
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Ecved"
Bu âciz ümmetine eyle ne olur meded*

Bir ismi "Cevâd Ecved/En iyi, Cömert" olan Peygamberimiz her haliyle örnek olduğu gibi ikram etmesiyle, paylaşmasıyla da örnekti.

Hiçbir karşılık beklemeden gerekli yerlerde ve gerektiği ölçüde başkalarının yararına harcamalarda bulundu. İslâm dininin temel erdemlerinden biri olan cömertliğin en üst seviyesinde olan bir Rasûldü. İkam sahibi olan Allah'ın elçisi olarak her zaman ikram etmesini candan benimsedi. Her türlü yardımda, karşılık beklemeden, gösteriş yapmadan, kimseyi incitmeden, başa kakmadan, yanındaki değer taşıyan mallardan etrafındakilere dağıttı, dağıttı.

İnsanların En Cömerdi

Kendisini çok yakından tanıyan sahâbîler O'nu; "*İnsanların en cömerdi.*" olarak tanıtmışlardı. Cömertliğinin Ramazan ayında daha da arttığını belirtilmişlerdi.

Kaynaklar O'nun cömertliğini yağmurla mukayese ederler ve hayır konusunda yağmurdan daha cömert olduğunu kaydederlerdi. Yağmurdan herkes, değişik inançlara sahip olsalar bile hiçbir ayırım gözetmeksizin istifade ettikleri gibi, O'nun cömertliğinden de her kesim faydalanmıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.) kendinden istenen bir şeye yok dememişti.

Zaten Kur'ân-ı Kerim'de, cömertler çok övüldü. Kur'ân-ı Kerim'de insanlar hayra, ihsana, yardıma teşvik edilirken, cimrilik gösterenlerin bu davranışlarının kendileri için iyi olmadığı ve bilakis fena olduğu, Allah'ın cimrileri sevmediği, cimriliğin zararının, cimri insanın bizzat kendisine dokunacağı, cimrilikten korunanların kurtuluşa ereceği, cimrilik edenin düştüğü zaman malının kendisine fayda sağlamayacağı bildirildi.

Cimrilik Helâktır

Hz. Peygamber (s.a.v.), cimrilik sebebiyle geçmişte bazı milletlerin helak olduklarını şu sözleriyle bildirdi: "*Cimrilikten sakının! Çünkü cimrilik sizden öncekileri helâk etmiş; onları birbirinin kanlarını dökmeye, haramlarını helal saymaya sevk etmiştir.*" (Müslim, III, 1996)

Hz. Peygamber (s.a.v.), çeşitli alanlarda kaynak ve imkân savurganlığını, yani israfı önlemeye yönelik çabalarda bulunmuştu. “Yiyiniz, içiniz, tasadduk ediniz, giyininiz. Fakat israf etmeyerek ve kibirlenmeyerek.” (Buhârî, I, 33) buyurmuştu. Abdest alırken bile suyun israf edilmemesini istemiş, kişinin zamanını, en iyi bir şekilde değerlendirme imkânına sahip bulunduğu dönem olan gençliğini, yani bir bakıma işgücünü, servetini, ilim gibi kaynak ve imkânlarını nasıl kullandığından sorguya çekileceğini bildirmişti. Bu suretle, kişinin, bahsi geçen kaynak ve imkânları kullanırken sorumluluğunun bilincinde olması gerektiğine dikkat çekmişti. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bir yönetici olarak da, cömertlik sıfatına hâizdi.

O her şeyde örnekti, cömertlikte de en üst derecedeydi. O'nun izinin takipçisi Hulûsi Efendi (k.s.) tüm insanlığa cömertliği şöyle tavsiye etti:

*Güneş gibi şefkatli yer gibi tevâzu'lu
Su gibi sehâvetli merhametle dolu ol*

Ekrem / En Şerefli

EKREM/EN ŞEREFLİ ELÇİ (S.A.V.)

*O muhteşem ahlakın Kur'ân'dan ibaretti
En güzel örnek olan edebin hakikatti
Meolâ sevdi sevdirdi öz nurundan halketti
Salât ve selam sana olsun "Hazret-i Ekrem"
Fazîlet bahşet bize n'olur sahib-i kerem*

Bir ismi de "Ekrem/En Şerefli" olan Sevgili Peygamberimiz, yaratılmışın en üstünü en faziletlisi idi.

Cenâb-ı Hakk, ezeli iradesiyle mahlûkatın içinde en şerefli olarak insanı yaratmıştır. İnsanlar içinden de vahye mazhar olan peygamberleri seçmiştir. Peygamberlerden de, "Sen en büyük bir ahlâk üzerindesin." (68/Nûn, 4) âyetine muhatap olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'i en şerefli/Ekrem kılmıştır. O, diğer üstünlüklerinin yanında, güzel ahlâkı ile diğer Peygamberlerden de üstündür. Zira O'nun ahlâkı, "...Kur'ân'dan ibaretti." (Müslim, Salâtu'l Musâfirîn I, 513 h.no: 746) Bunun için Kur'ân'ın emir ve nehiyelerine uymak isteyen kimse, karşısında "Örnek insan/örnek hayat numunesi" ola-

rak Hz. Peygamber (s.a.v.)'i örnek alır. Nitekim bir âyet-i kerimede, *“Rasûlullâh'da sizin için en güzel örnek vardır.”* (33/Ahzâb, 21) buyurulmuştur. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in diğer peygamberlere ve insanlara nispetle sahip olduğu fazileti hadis ve siyer kitaplarında bazen birer bölüm olarak, bazen de müstakil risâleler şeklinde tasnif edilmiş, bu hususta geniş çalışmalar yapılmıştır.

Dünyada da Ahirette de Ekrem

Hz. Peygamber (s.a.v.)'e verilen Kur'ân-ı Kerim'in mucizeliği kıyâmete kadar devam edecektir. Bu hususiyeti diğer peygamberlerinkinden farklı olup daha mükemmel bir üstünlüğe sahiptir. O'nun kendisine mahsus bu üstünlüğü hem dünyada hem de ahirette geçerliliğini koruyacaktır.

Hayatta olduğu müddetçe ashabı, vefât ettikten sonra da sünnetine tâbi olan herkes emniyet içinde yaşamıştır. Bu da O'nun ümmeti için rahmet olmasının bir sonucudur.

Övülenlerin En Şerefli

Allahu Teâlâ, Kur'ânı Kerim'de, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in adına, şerefine yemin etmiştir ki, bunlar da O'nun üstünlüğünü ortaya koyar. İbn Abbâs der ki, *“Allahu Teâlâ sadece Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hayatına yemin etmiştir.”* Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ekrem şânı *“Kelime-i Tevhid ve şahâdet”*te yer almasıyla

yükseltilmiştir. Ayrıca bugün dahi yeryüzünün her tarafında her dakika içinde okunan ezanlarla birlikte Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ismi yükseltiştir.

Bilindiği gibi, Allahu Teâlâ insanları hidâyete erdirmek doğru yolu göstermek için kendilerine sahife ve kitaplar indirmiş, peygamberler göndermiştir. Ancak indirilen bu kitap ve sahifelerin hepsi zamanla tahriften kurtulamamıştır. Rasûl-i Ekrem'e vahye-dilen Kur'ân-ı Kerim bunlardan müstesnâdır. Zira o tahriften ve değiştirilmeden korunmuştur. Hz. Peygamber (s.a.v.), hicretten 1,5 yıl önce İsrâ ve Mirac'la Cenâb-ı Allah'ın huzuruna kabul edilmiştir. Bu iş vesilesiyle önce kısa bir zaman içinde Mekke'den Kudüs'e gitmişti. Daha sonra Kudüs'ten göklere, Sidretü'l Müntahâ'ya yükseltilmiş, Cennet ve Cehennem dâhil birçok âlemi gezmiştir. O Rasûl-i Ekrem Cenâb-ı Hakk ile görüşmüş ve konuşmuştur.

Habib-i Ekrem

Peygamberimizin beden güzelliğini ve büyüklüğünün ruhunun yüceliği ile birlikte zikreden Hakani Mehmet Bey Hilve'sinde şöyle der:

Hem cesîm idi Rasûl-i Ekrem

Yaraşır rûhu mücessem der isem

“Bahtî” ve “Ahmedî” mahlaslarıyla şiirler yazan. Sultan Ahmed Han (1590/1617) dinî vecibelerini aksatmayan bir Osmanlı padişahıdır. Onun en meşhur şiirlerinden birisi de sorgucuna resmettirmiş ol-

duğu Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ayak izinin ortasına yazdığı Şu kıt'adır:

*N'ola tâcım gibi başımda götürsem dâim
Kadem-i pâkini ol Hazret-i Şâh-ı Rusûlün
Gül-i gülzâr-ı nübüvvet O kadem sahibidir
Bahtîyâ durma yüzün sür kademine O gülün*

Şiirin nesir diliyle ifadesi şöyle: “Rasûllerin Őâhı olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ayak izi resmini, tacım gibi, başımda taşısam bunda Őaşılacak bir durum yoktur; çünkü peygamberlik bahçesinin gülü, o ayak (izi) sahibidir.”

Samimî bir Müslüman olan Bahtî, her hâlükârda İslâmî unsurlara değer veren bir insandır. Öyle ki Hz. Muhammed (s.a.v.)'in doğum ayı olan Rabîü'l Evvel ile bahar ayı arasında bir münâsebet kurar:

*Bahar oldukda diller açılıp bulsa n'ola kâmu
Rebî' oldu Habîbi Ekrem'ün mevlîdi eyyâmı*

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in dünyaya gelişi ile insanlık âleminde bir “diriliŐ” gerçekleşmiştir; tıpkı tabiatın baharda diriliŐi gibi. Bahar ki gelmesiyle gö-nüllerin açıldığı, insanların ve tabiatın coŐkuyla sarhoŐ olduğu mevsimdir. Hulûsi Efendi o gelişin sevincini şöyle paylaşıyor:

*Gelsen ne hoşdur ey yâr-ı ekrem
Cennet misâli hep hâl-i âlem*

Salât ve selâm en Şerefli ve üstün olan Hazret-i Ekrem (s.a.v.)'e olsun.

Emîn / En Güvenilir ve Emniyetli

EMÎN/GÜVENİLİR MUHAMMED (S.A.V.)

*Sadakat vasfın senin doğruluk ise özün
Güvenilir olmayı söyledi her bir sözün
Nur gibi parlar idi daim mübarek yüzün
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Emîn"
Sen Muhammed Mustafa rahmeten lilâlemîn*

Peygamberlerin hepsi güvenilir insanlardı ama Hz. Peygamber "El-Emîn" idi. Gençlik yıllarından itibaren Mekke'de güvenilir olarak tanındı. Yirmi beş yaşına geldiği zaman etrafındakiler O'na ismiyle değil bu sıfatıyla yani "El-Emîn" diye hitap ediyorlardı. Peygamberlik gelmeden beş yıl önce Kâbe'nin tamiri esnasında Hacer'ül Esved'in yerine konulmasında Kureyş Kabilesi arasında çıkan anlaşmazlıkta problemin çözülmesi, ertesi gün Kâbe'ye ilk girecek şahsa bırakılmıştı. Tam o esnada Hz. Muhammed (s.a.v.)'in geldiğini görünce "El-Emîn" geliyor diyerek hepsi neşelenmişti. Çünkü O âdaletle davranırdı, güvenilirdi.

Mübarek hırkasının üzerine koyduğu taşı, hırkanın dört tarafından tutan kabile temsilcileri kaldırmış O da yerine koymuştu.

Mekke halkı en kıymetli eşyalarını O'na teslim ederlerdi. O muhafaza ederdi. Sahipleri istediği zaman da eksiksiz bir şekilde iade ederdi. Medine'ye hicret edeceği gece evden çıkmadan, yanında bulunan emanetleri Hz. Ali'ye teslim etmiş, ertesi gün sahiplerine vermesini istemişti. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Hz. Ali'ye teslim ettiği bu mallar, akşam evini kuşatan, kendini öldürmek isteyen müşriklere aitti. Ama O asla hıyanetlik yapmadı.

Güvenilir ve Emniyetli

Hz. Peygamber (s.a.v.) sahabîlere daima güvenilir olmayı telkin ederdi. Emanete hıyanetlik etmenin münafıklık alâmeti olduğunu söylerdi. Sahabe-i kiram efendilerimiz O'nun güvenilir oluşu sayesinde İslâm'ın güvenlik şemsiyesi altına girmeyi kabul etmişlerdi. Ve O'na sonsuz bir güvenle bağlanmışlardı.

İmanın Nişânesi: Güven

Güvenilir olmanın imanlı olmakla çok yakın bir bağı bulunduğunu şöyle işaret etmişlerdi: *“Kişinin kalbinde iman ve küfür bir arada bulunmaz. Güvenilirlik ve hâinlik de bir arada olmaz.”* (İbn Hanbel, II, 349) *“Mü'min, insanların kendisine güvendiği kimsedir. Müslüman, dilinden ve elinden Müslümanların sâlim olduğu kişidir.*

Nefsim kudret elinde bulunan Allah'a andolsun ki, kötülüklerinden komşusunun emîn olmadığı kimse cennete giremez.” (İbn Hanbel, III, 54) “Emanet(e riayet)i olmayanın imanı yoktur.” (İbn Hanbel, III, 135, 154)

Efendimiz, bir gün buğday satan birinin yanına uğradı. Elini buğdayın içine daldırdığında parmakları ıslandı. Sonunda ürünün üstü, yani müşterinin göreceği kısmın kuru, alt kısmın ise yaş olduğu anlaşıldı. Sahibine “Bu ne?” diye sordu. Satıcı, yağmur yağdığını söyledi. Bunun üzerine Peygamberimiz şunları söyledi: “Islak kısmı, insanların görebilmesi için yiyeceğin üzerine neden koymadın? Bizi aldatan bizden değildir.” (Müslim, I, 99)

Hulûsi Efendi Hazretleri'nin şu ruaisiyle selamlayılım Hazret-i Emîn'i:

*Yüzler sürem ol hadrâ-i Firdevs-i berîne
Cânım verem ol Hazret-i Kuddûs-ı Emîn'e
Bu sâyede ererse gönül hadd-i yakîne
Cân ola fedâ Ka'be-i vasl-ı Haremeyn'e*

Fadlullah / Allahu Teâlâ'nın İhsânına, Fazlına Ulaşan

FAZİLET PEYGAMBERİ (S.A.V.)

*İlmi ile donatmış Rahmetiyle kuşatmış
Nebim Rasûlüm deyu Hak hoşça hitab etmiş
'Kâbe kavseyn' sırrına Mirac'ta adım atmış
Salât ve selâm sana "Ya Hazret-i Fadlullah"
Bütün faziletleri ihsân eylemiş Allah*

Bir ismi "Fadlullah/Allahu Teâlâ'nın ihsânına, fazlına ulaşan" Peygamberimiz, Yüce Rabbimiz tarafından görevlendirilmiş en seçkin en faziletli kul idi.

O'nun fazileti dolayısıyla; Ümmeti "En hayırlı, en faziletli ümmet" sayıldı. Peygamberliği diğer peygamberler gibi sadece bir milleti değil, bütün insanları, hatta cinleri bile kapsadı. En büyük mucizesi olan Kur'ân-ı Kerim, sağlam bir şekilde elde korundu, tahrif edilmedi.

Getirdiği dinî ahkâmlar, önceki dinî ahkâmları neshetti.

Hâliyle ve Tavrıyla Fâdıl

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in gerek beden yapısı, gerek rûhî ve ahlâkî durumu O'nun bir peygamber olduğunu ilk bakışta hissettirecek özellikteydi. Kendisine intikal eden nübüvvet nuru, boyu, endamı, birbiriyle uyum içinde olan uzuvları, güzel ve cezbedici konuşması, vakur yürüyüşü, güven telkin eden duruşu, sempatik çehresi; yeme, içme, konuşma, uyuma ve beşerî ilişkilerindeki itidalliği, maddî vechesiyle ilgili olan ve mucizevî yönlerinden olan fazileti apaçık meydandı.

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in doğruluğu, edebi, hayâsı, cömertliği, hilmi, cesareti, fedâkarlığı, sabrı, kanaati, dirayeti, zekâsı ve diğer olumlu özellikleri konusunda insanların en üstünü idi.

Fazilet Peygamberi'nin üstünlüğü Yahudi ve Hıristiyanların kutsal kitaplarında şöyle geçtiği belirtilir: *"Muhammed, Allah'ın Rasûlüdür. O'nunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde hâlinde, Allah'tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün. Onların secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat'ta ve İncil'de anlatılan durumlarıdır: Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah, kendileri sebebiyle inkârcıları öfkelenmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden iman edip salih amel işleyenlere bir bağışlama ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir."* (48/Fetih, 29)

Peygamber Efendimizin Faziletleri

Allahu Teâlâ, O'nu kendisine habib (sevgili) yaptı, herkesten daha çok sevdi.

Kimseden bir şey öğrenmemiş iken, Allahu Teâlâ O'na, her ilmi, her üstünlüğü verdi. Her yerde her zaman mübarek kalbi hep Allahu Teâlâ ile idi.

Allahu Teâlâ, bütün peygamberlere (Ya Âdem, ya Musa, ya İsa) diyerek ismi ile hitap ederken, O'na (Ya eyyühennebiyyu, ya eyyüherrasûl) diye özel hitap etti.

Namazda otururken, (*Esselamü aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetullahi*) okuyarak, O'na selam vermek emrolundu. Namazda, başka bir peygambere böyle söylemek caiz olmadı.

Her peygamber, iftiralara kendisi cevap verdi, fakat O'na yapılan iftiralara Allahu Teâlâ cevap verdi.

İsmi ile çağırarak, yanında yüksek sesle konuşmak haram idi.

Hz. Cebrâil 24 bin kere geldi. Başka peygamberlere çok az geldi.

Mübarek hanımları mü'minlerin anneleri idi ve onlarla evlenmek başkalarına haram edildi.

Önünden gördüğü gibi, arkasından da görürdü.

Mübarek teri, gül gibi güzel kokardı.

Uzun kimselerin yanında iken, onlardan yüksek görünürdü.

Güneş ve Ay ışığında gölgesi yere düşmezdi.

Üstüne sinek ve başka hiçbir böcek konmazdı.

Çamaşırları, ne kadar çok giyse de hiç kirlenmezdi.

Taş üstüne basınca, izi kalır, kum üstünde iz bırakmazdı.

Sözü çok vecizdi. Az kelime ile çok şey anlatırdı.

O'nun güzelliğini ve mükümmeliyetini Hulûsi Efendi (k.s.) şöyle ifade ederdi:

Senin hüsn ü kemâlin âşıka fazl-ı kemâl olmuş

Nedir gayrı kemâl [kim] mâlik-i hüsn ü cemâl olmuş

Fâtih / Belde ve Gönülleri Fetheden

BELDELER VE GÖNÜLLER FATİHİ (S.A.V.)

*'İnnâ fetahnâ' müjde veren Allah'tır
Bu sırra mazhar olan Yüce Rasûlullah'tır
Gönülleri fetheden İslâm ne güzel rahtır
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Fâtih"
Dünyaya teşrifine dendi senetü'l fetih*

Efendimiz, Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin ordusunun helak edildiği "fetih ve sevinç senesi"nde doğdu. Bir ismi de "Fâtih / Belde ve Gönülleri Fetheden" oldu.

O'nun dünyadan ayrılışı senesinde de "Allah'ın yardım ve fethi"nin gelip Mekke'nin fethinden sonra, dünyanın en büyük devleti Bizans'a karşı Üsâme komutasında büyük bir ordu hazırladığı o dış fetih senesinde, vefat etti.

Fetih Suresinin Nüzülü

Fetih Suresi Hicretin 6. yılı Zilkade ayında Hudeybiye Anlaşması yapıldıktan sonra Medine dönü-

şü yolda nazil oldu. Hicretten sonra altı yıldır Mekke yolu Müslümanlara kapalı durmaktaydı. Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarından sonra, müşriklerle savaş hali devam etmekteydi.

Peygamberimiz rüyasında, ashabı ile birlikte kendisinin umre yaptığını görmüş, O'nun bu rüyası ve kararıyla umre yapmak üzere 1500 kadar silahsız Müslüman Medine'den Mekke'ye yola çıkmış ancak ibadetten başka amaçları olmayan Müslümanların Mekke'ye girişi, müşriklerce engellenmişti.

Arabuluculuk için elçi olarak Mekke'ye gönderilen Hz. Osman'ın öldürüldüğü haberinin gelmesi üzerine Hudeybiye'de, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e, müşriklerle sonuna kadar savaşmak üzere biat edildi.

Müşriklerle yapılan zorlu görüşmeler sonucu Hudeybiye Barış Anlaşması yapıldı. Anlaşmanın bazı maddeleri Hz. Ömer ve Hz. Ali başta olmak üzere Müslümanların içine sinmedi. Anlaşmanın akabinde Müslümanların gönlünü yatıştırmak, onlara moral vermek ve onları geleceğe hazırlamak üzere Fetih Suresi indi.

Peygamberimiz için, üzerine güneş doğan her şeyden daha sevimli olan Fetih Suresi nazil oldu:

“Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik. Ta ki Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın, seni doğru yola iletsin ve Allah sana, şanlı bir zaferle yardım etsin.” (48/Fetih, 1, 2, 3)

Hudeybiye Barış Atlaşması, görünüşte bazı hoş olmayan maddeler içerse de kısa zamanda çok güzel meyveler verdi. Şer gibi görünende hayırlar olduğu anlaşıldı.

Barış atmosferi, dinin tebliğinde, doğru anlaşılmasında ve yayılmasında son derece etkili bir unsundu. Anlaşmanın meyveleri iki yıl sonra Mekke'nin kansasız fethi ile açıkça görüldü.

Hudeybiye'ye 1500 kişiyle gelen Müslümanlar, iki yıl sonra 10 bin kişilik fetih ordusu ile Mekke'yi fethederek ebediyyen İslâm memleketi yaptı.

Mekke, Hicretin 8. yılında Ramazan ayının onuncu gününde fethedildi ve Peygamberimiz Cuma günü güneş tepelere yükselmişken devesinin üzerinde Fetih Suresini okuyarak Mekke'ye girdi.

Mekke'nin Fethi/Gönüllerin Fethi

Bu fetih Mekke-i Mükerrreme'nin fethiydi. Bunun için Ramazan-ı şerif ayının 10'unda harekâta geçildi. 18. gecede Mekke'ye ulaşıldı. Bu bir savaş fethi değildi. Aksine gönüllerin fethi idi. İslâm daveti için yapılan en geniş kapsamlı bir fetih idi. Bu fetih, güven ve esenlik fethi idi. Bu fetih; küfrün, güçsüzleri horlamanın, imana karşı direnmenin birbirinden ayırmış olduğu gönüller birbirine yaklaştı. Muhammed (s.a.v.) Mekke'ye girerken, "*Ben rahmet Peygamberiyim, ben savaş Peygamberiyim.*" diyor ve Mekkeli-lere selam vererek ikramda bulunuyordu. Önce İslâm'a karşı düşman kesilip savaşmış, bilahare yu-

muşayıp sulha meyletmiş aşiretler İslâm'a yanaşıyor ve gönülleri İslâm'a ısınıyordu. Bunlar barışmışlar, sonra iman etmişlerdi. Şüphesiz ki bu da fethin bir sonucu idi. Bölük bölük İslâm'a girmeleri için gönüller fethedildi.

O gönülleri fethetti, beldeleri fethetti.

Cennetin anahtarı O'nun elinde olduğu için ilk önce O açacak.

Kilitli kalpleri açacak anahtar da O'nun elinde.

Hakk yolunu açan da o, engelleri kaldıran da O.

O'na salât ve selâm olsun...

Gâlip / Hâkim ve Üstün Olan

GÂLİP / HÂKİM VE ÜSTÜN (S.A.V.)

*Hakkı tebliğ eyledin korkmadın müşriklerden
Sana gönül verenler geçti cân ile serden
Yardıma melekler saf tutardı göklerden
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Gâlip"
Karşında mağlup oldu her zaman ehl-i sâlip*

Bir ismi, "Gâlip/Hâkim ve üstün olan." Âlemlerin Efendisi hayatı boyunca şerre gâlip gelmiş, hayrın üstünlüğünü işaret buyurmuşlardı.

Manevî Yönün Gâlibiyeti

Allahu Teâlâ, Rasûlullâh Efendimizi peygamberlikle şerefliendireceği için, O'nu câhiliye devrinin bütün kötülüklerinden muhâfaza etmişti. Manevî yönünün gâlibiyetini en üstün seviyede kılmıştı.

Peygamberimiz annesinin vefatından sonra, sekiz yaşına kadar, iki yıl dedesinin himayesinde kaldı. Bakımını da dadısı Ümmü Eymen yürüttü. Dedesi, Hz. Muhammed (s.a.v.)'i çok severdi; O'nsuz sofraya

oturup yemek yemezdi. Kâbe duvarının gölgesine Abdülmuttalib için bir minder serilir, hiç kimse ona saygısından dolayı bu mindere oturmazdı. Hz. Muhammed (s.a.v.) gelip oturduğunda amcaları O'nu minderden indirmek isterler, Abdülmuttalib ise "Oğlumunu bırakın. Allah'a yemin ederim ki ileride bunun şanı büyük olacaktır." der, O'nu minderin üstüne yanına oturtur, eliyle sırtını okşar ve böyle hareket etmesinden hoşlanırdı.

Peygamberlik geldikten sonra Efendimiz (s.a.v.) ilk üç yıl halkı gizlice İslâm'a dâvet etti. Yalnızca çok güvendiği kimselere İslâm'ı açıkladı. Başta Hz. Ebû Bekir olmak üzere, Hak dini kabul etmiş olanlar da, el altından güvendikleri arkadaşlarını teşvik eettiler. Bu üç yıl içinde Müslümanların sayısı ancak 30'a çıkabildi. Bunlar ibadetlerini evlerinde gizlice yapıyorlardı.

Emrolunanı Yaptı Gâlip Geldi

Peygamberliğin dördüncü yılında inen: "*Sana emrolunan şeyi açıkca ortaya koy, müşriklere aldırma.*" (15/Hicr, 94) anlamındaki âyeti celile ile İslâm'ı açıktan tebliğ etmesi emrolundu. Bunun üzerine Rasûl-i Ekrem (s.a.v.) halkı açıktan İslâm'a dâvete başladı. O'nun galibiyeti artık apaçık ortadaydı.

Harem-i Şerif'e gidip kendisine inen âyetleri açıktan okuyordu:

"Ey insanlar! Şüphesiz ben, göklerin ve yerin mülk (ve hâkimiyetine) sâhip ve kendinden başka hiç bir tanrı

olmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın sizin hepinize gönderdiği Peygamberiyim. O halde Allah'a, ümmî nebî olan Rasûlune ki; O'da Allah'a ve O'nun sözlerine inanmıştır, iman edin, O'na uyun ki doğru yolu bulmuş olabilirsiniz..." (7/A'raf, 158) diyerek onları İslâm'a dâvet ediyordu.

Enfâl Sûresinin 65. âyetinde Cenâb-ı Hakk şöyle buyurdu: *"Ey Peygamber! Mü'minleri savaşa teşvik et. Eğer içinizde sabırlı yirmi kişi bulunursa iki yüz kişiye gâlip gelirler. Eğer içinizde (sabırlı) yüz kişi bulunursa, inkâr edenlerden bin kişiye gâlip gelirler. Çünkü onlar anlamayan bir kavimdir."*

Bedir Savaşında, Kureyş adım adım Müslümanlara yaklaşıyordu. Manzara pek hazîndi. Bir avuç Müslüman, "Allah adını yüceltmek için", tepeden tırnağa silahlı koca şirk ordusunun karşısına çıkıyordu. Rasûlullah (s.a.v.) yanına Hz Ebû Bekir'i alarak, kendisi için hazırlanan gölgeliğe çekildi, ellerini semâya kaldırıp:

"Yâ Rabb! İşte Kureyş bütün gurûr ve azametiyle senin dinini ortadan kaldırmak için geldi. Sana meydan okuyor, Peygamberini yalanlıyor. Yâ Rabb, peygamberlerine yardım edeceğine dâir ahdini, bana verdiğin zafer va'dini lütfet. Şu bir avuç mü'min telef olup yok olursa, bu günden sonra yeryüzünde sana ibadet ve kulluk edecek kimse kalmayacak..." diye duâ ediyordu.

Rasûli Ekrem (s.a.v.) vecd içinde, kendinden geçerek, o kadar çok duâ etmiş ve ellerini öylesine semâya kaldırmıştı ki, sırtından ridâsının düştüğünün farkına varmamıştı. Hz. Ebû Bekir ridâsını örttü,

elinden tutarak:

“Ey Allah'ın Rasûlü, yetişir artık, duân arşı titretti, Allah va'dini yerine getirecektir.” dedi. Rasûlullah (s.a.v.)'in bu hâlini gören Müslümanlar heyecandan ağlıyorlardı. Nihâyet Rasûl-i Ekrem (s.a.v.): *“Tap-lulukları bozulacak, arkalarını dönüp kaçacaklar.”* (54/Kamer, 45) anlamındaki âyeti kerîmeyi okuyarak çadırdan çıktı. Allah'ın yardımını böylece müjdelemiş, zaferin Müslümanların olacağını bildirmişti.

Gâlibiyet ve Zafer

Rasûlullah (s.a.v.), Mekke'nin Fethinde (20 Ramazan 8 H./11 Ocak 630 M.) Mekke'ye girmeden önce, “Zî Tuvâ” denilen yerde durdu. Ordusunu dört kısma ayırıp her birinin gireceği yerleri tâyin etti. *“Sakin savaşa girmeyin, saldırıya uğrayıp mecbûr kalma-dıkça kan dökmeyin...”* diye tenbihte bulundu.

Sekiz yıl önce, yurdundan üç kişilik bir kabile ile nasıl ayrılmıştı, şimdi nasıl bir ihtişamla dönüyordu. Rasûlullah (s.a.v.) devesinin üstünde bütün bunları düşünüyor, mağrûr bir fâtilh gibi değil, son derece mütevâzi bir halde, başı secde eder gibi, devenin boynuna yapışmış, tesbih, tehlil ve duâ ile Cenâb-ı Hakk'ın sonsuz lütuflarına şükrederek ilerliyordu.

Cenâb-ı Hakk galibiyeti nasip etti. Kâbe'yi putlardan temizledi. Rasûlullah (s.a.v.) değnekle bunları itiyor, her birini bizzât deviriyordu. Putlar yıkılırken:

“Hak geldi, bâtil yok oldu, esasen bâtil yok olmağa mahkûmdur.” (Bkz. 17/İsra, 81) *“Hâk geldi, artık bâtil ne yeniden başlar, ne de geri gelir.”* diyordu.

Kâbe'ye girmek için Rasûlüllah (s.a.v.) anahtarını istedi. Talha oğlu Osman anahtarı getirdi. “Emânettir Ya Rasûlallah”, diyerek Hz. Peygamber (s.a.v.)'e teslim etti. Kâbe'nin içi de putlarla doluydu. Duvarlarına resimler asılmıştı. Rasûlüllah (s.a.v.)'in emriyle Hz. Ömer bunları dışarı attı. Müşrikler, ilâh diye tapıkları putların parçalanışını şaşkın şaşkın seyrettiler. Dünkü mabûdlar bir anda moloz yığını haline gelmiş, çöplüklere atılmıştı. Sonra, Rasûlüllah (s.a.v.), yanına Üsâme, Bilal ve Talha oğlu Osman'ı da alarak Kâbe'ye girdi, kapının karşısındaki duvara doğru namaz kıldı. Beyt-i Şerif'i dolaşip her tarafında tekbir getirdi.

“Allahu Ekber”

“Allahu Ekber”

Peygamberimizin şu hadis-i şerifi galibiyet taliplerine bir müjde:

“Ümmetimden bir grup, (hak üzerine) gâlip olmaktan hiç geri kalmaz. Allah'ın emri (Kıyamet) gelince de onlar gâlibtir.”

Gani / İki Âlemin de En Zengini

**DÜNYA VE AHİRETİN EN ZENGİNİ/GANİ
(S.A.V.)**

*Mal zenginliği değil gönül zenginliğiyle
Tebessümün serapâ hep gül zenginliğiyle
En güzel örnek olan bir hâl zengiğiyle
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Ganî"
Dünya malına sahip olan zenginler hani*

Bir ismi "Gani/Zengin" olan Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) iki âlemin de en zengin insanı idi.

O'nun hikmet dolu, yoğun mânâlı sözlerinden, hal ve hareketlerinden nasip alabilmek de biz ümmeti için en büyük zenginliktir. Bir mü'min, Peygamberimizin hadis-i şeriflerinden bir tanesini bile duyup öğrense, büyük bir servete kavuşmuş gibi sevinir.

O, cömertlikte öyle bir zengindi ki, hicretten birkaç sene sonra bütün Arap Yarımadasına hâkim olup çok büyük servetlere sahip olabilecek imkânlar elinde iken, hepsini ihtiyaç sahiplerine dağıtan bir cömertlik sergileyerek en güzel örnek oldu.

Öyle bir rehber ki, O'na uyduğumuz zaman hayatımızın karanlıkları kaybolup yolumuz aydınlanır, işlerimiz yoluna girer, yaşantımıza bir düzen ve disiplin gelir.

Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurur:

“Bir baba evlâdına güzel bir terbiyeden daha üstün bir miras bırakamaz.” Yine Tirmizî'de yer alan bir rivayette şöyle buyuruluyor: *“Kişinin çocuğunun terbiyesiyle bir kerecik meşgul olması, onun için bir sa' (2120 grama denk gelen bir ölçü birimi) yiyeceği sadaka olarak vermesinden daha hayırlıdır.”*

Rasûlullah (s.a.v.)'ın bu son derece özlü hadîsinden alınacak çok önemli dersler vardır. Her anne baba ölümlerinden sonra evlâtlarını ele güne muhtaç bırakmamak için çırpınır. Onlara servetler bırakmak ister. Bu insan fitratının ve ebeveynlik şefkatinin gereğidir. Ancak servet biriktireyim, benden sonra çocuklarım rahat etsin düşüncesiyle evlâtlarının ruh zenginliğini ihmâl edenler acaba ne derece evlâtlarına iyilik etmektedirler? Oysa asıl zenginlik ruh zenginliğidir. Bu da çocuğunun yeteneklerinin alabildiğine geliştirilmesiyle olur. Bu da iyi bir eğitimle gerçekleşir.

Tebessüm Zenginliği

“(Ashabtan bazıları): 'Ey Allah'ın Rasûlü! Zenginler tüm sevapları alıp götürdüler. Onlar da bizim gibi namaz kıyarlar, bizim gibi oruç tutarlar, üstelik

fazla mallarından sadaka verirler!' dediler. Hz. Peygamber (s.a.v.): *'Allah size de tasadduk edeceğiniz şeyler vermiştir. Her bir tesbih (Sübhanellah) sadakadır, her bir tekbir (Allahu Ekber) sadakadır, her bir tahmid (Elhamdü lillah) sadakadır, her bir tehlil (Lâilâhe illellah) sadakadır, iyiliği tavsiye sadakadır, kötülükten sakındırmak sadakadır.'* buyurdu. (Müslim, II, 697). Başka bir rivayette: *"Kardeşine karşı tebessümün sadakadır; iyiliği tavsiye etmen sadakadır; kötülükten sakındırman sadakadır; yolunu kaybeden kimseye yolu gösterivermen sadakadır; gözü sakat kimsenin gözü olman sadakadır; yoldan taş, diken, kemik (gibi şeyleri) kaldırıp atman sadakadır; kovandan kardeşinin kovasına su boşaltman sadakadır."* buyruldu. (Tirmizî, Birr, 36)

Kanâat Zenginliği

Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bir adam geldi. "Beni dünya ve ahirette başka şeye muhtaç etmeyecek, bana yetecek şeyleri size soracağım." dedi. Rasûl-i Ekrem, "İsteddiğini sor." buyurdu.

Soru: Ey Allah'ın Elçisi, insanların en âlimi olmak istiyorum?

Cevap: *"Allah'tan kork, buyruklarını yerine getir, yasaklarından sakın, insanların en bilgilisi olursun."*

Soru: İnsanların en zengini olmak istiyorum?

Cevap: *"Kanaatkâr ol, insanların en zengini olursun."*

(Zenginlik, ihtiyaç azlığıdır. Kanaatkâr olan, çalı-

şıp çabaladıktan sonra kısmetiyle yetinir, fazla şeye ihtiyaç duymaz. Maddeten en zengin insandan çok daha mutlu ve huzurludur.)

Soru: İnsanların en hayırlısı olmak istiyorum?

Cevap: *“İnsanların en hayırlısı, insanlara en çok faydalı olanıdır. Sen de insanlara faydalı ol.”*

(Halka hizmet eden, halkın gerçek efendisidir. Halka hizmet, Hakk'a hizmettir. Gerçek evliya, insanlara karışıp eziyetlerini çekme pahasına onlara hizmet edendir.)

Gönül Zenginliği

Hz. Peygamber (s.a.v.), ümmetine nasihat için kendini miskin ederd; yani, zenginler, zenginliğin “bağışlama” olduğunu bilsinler diye öğüt veren davranışlarda bulunurdu. Allah'ın Habîbi, iki cihan pâdişahı olmasına rağmen dünya zenginliğine bel bağlamayıp, her zaman, *'El-fakru fahrî'* derdi.

Vedat Ali Tok'un “Na't Tahilleri” adlı eserinde, Bekir Sıtkı Erdoğan (1929)'nın na'tının iki beyitine bakarak açıklamalarındaki zenginlikle, Peygamberimizin manevî zenginliğe olan işaretine birlikte nazar edelim:

*Bu ceohergâha kitlendik, şükür yok âh anahtar yok,
Biraz aysak hazîneymiş kanâat yâ Rasûlullah.*

Dünya, insanlar için cezbedici birtakım güzellikler taşır. Kendine bağlar. İnsan daha fazla güzelliklere, zenginliklere sahip olma arzusu duyar. Elindekiy-

le yetinmeyen, elindekilere şükretmeyen insanda daha fazla kazanma hırsı baş gösterebilir. İç huzuru, gönül zenginliği olmayınca da mutsuzluk başlar. Mal hırsına kapılan insan kendi kendini kitlemiş demektir. Anahtarı şükürdür. Ama şükretmesini bilmeyince tabîi olarak, kitlendiği mahpesten kurtulamayacaktır. Hâlbuki kanâat, yani elindekiyle yetinmek en büyük hazînedir. Peygamber Efendimiz: *“Kişinin mal ve şeref için gösterdiği hırs veya bu iki şeye olan sevgisi dine fesad ve zarar getirir, tıpkı aç iki kurdun hiçbir engelleme olmadan sürüye salındığı zaman hâsil edecekleri zarar gibi...”*

Bekir Sıtkı Erdoğan, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e iltica eder. Çünkü O'nun gösterdiği hedef Müslümanların kurtuluşu için bir sığınaktır. Söyledikleri ise Kur'ân'a dâvetten ibarettir. Hz. Muhammed (s.a.v.)'i anlamak, O'nu gereğince tanımak ise insanı insan yapan en büyük liyâkat demektir.

Bizim sensiz nasıl yetsin ki mahcûb âhımız arşa?

Yarın sen kurtarırsan var berâat yâ Rasûlullah

beytinde Hz. Muhammed (s.a.v.)'in, Müslümanlar için sığınacak bir kanat olduğu ifadesi vardır. O olmazsa, O'nun şefâati olmazsa, günahkâr Müslümanlar nasıl kurtulacaktır azaptan? Peygamber Efendimiz, bizim için şefâatçi olursa ancak felâha ermemiz mümkündür.

Salât ve selâm, dünya ve ahiretin en zengin olan “Gani” (s.a.v.) Efendimize olsun.

Habîbullah / Allah'ın Sevgilisi

**EY SEVGİLİ/EN SEVGİLİ, YA HABÎBULLAH
(S.A.V.)**

*Bil cümle insanlardan dünyadaki her şeyden
Daha çok seven seni aldı muhabbet peyden
Gül rengin Senden aldı hem de ol itr-i bûydan
Salât ve selâm sana "Hazret-i Habîbullah"
Sana has bir iltifat sırrı 'el hubbu lillâh'*

Bir ismi "Habîbullah/Allah'ın Sevgilisi" olan Peygamber Efendimiz sevilmişlerin beğenilmişlerin en üstünü idi. Yüce Rabbimiz O'nun ismini kendi ismiyle beraber yazmış, şanını yüceltmmişti.

Her halinden razı ve hoşnut oldu. Her türlü nimeti O'nun emrine verdi. Peygamberimizi sevmek imanın işareti, imanın beşareti sayıldı. Çünkü Âlemlerin Efendisi bir hadis-i şerifinde şöyle buyurdu:

"Sizden biri beni babasından, evladından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe iman etmiş sayılmaz."

(Buharî, İmân 8)

Sevgiliyi candan seven O'nun arzusuna göre amel eder. O'na uyan kurtulur, ebedî saadete erer. O'na uymayan ise, sonsuz hüsrandır. Dolayısıyla bu tavsiye ümmetin faydası içindir. Yoksa Rasûlullah, şahsı için böyle bir tavsiyede bulunmuş değildir.

O Sevgi Peygamberiydi

Sevgi Allah içindir. Peygamberimiz şöyle buyurdu: *“Kim ki Allah için sever, Allah için düşmanlık besler, Allah için verir ve Allah için vermezse, imanını kemâle erdirmiştir.”* (Ebû Dâvud, Sünnet 16)

İman nuru kalbine tam nüfuz etmiş kimse, İslâm'ın güzelliklerini ve inkârın kötülüğünü bildiği için, o kimsenin Allah'a ve Rasûlü'ne sevgisi herkesten ve herşeyden fazla olur. Bu kimsenin başkalarına olan sevgisi de, Allah'a olan sevgisinden kaynaklanır ve Allah'ın rızasını kazanma hedefine yöneliktir. Böyle bir kimse, ateşe atılmayı ne kadar çok sevmezse dinden dönmeyi de o kadar sevmeyecektir. İşte böyle bir kimsenin imanı kâmindir ve kendisine zevk ve lezzet verecek niteliktedir.

İnsanların En Hayırlısı ve En Sevgilisi

Fuzûlî (1495/1556) Su Kasidesi'nde Peygamberimizin insanların en hayırlısı ve en sevgilisi olduğunu dillendirirken ondan medet bekliyor ve şöyle sesleniyor:

Yâ Habîballah yâ Hayre'l beşer müştâkunam

Eyle kim lebteşneler yanup diler hemvâre su

Hiz. Muhammed (s.a.v.)'in mânen yaşatılması, sünneti seniyesinin hayata hâkim olması ile mümkündür. O halde geceyi aydınlatacak, kıyameti yaşayan ruhlara şefaet edecek, tufandan kurtuluşa vesile olacak olan güllerin sevgilisinden istimdat ummaktan başka çare yoktur. O'na duâ etmek, güzelliğini ve güzellikleri bağışlatması için O'nun kapısında duâ etmekten başka çıkar yol yok.

Bütün cihanın canı ve canların da cânânı Hiz. Muhammed (s.a.v.)'dir. Yani Hiz. Muhammed (s.a.v.) dünyaya can veren bir peygamber, mü'minlerin de sevgilisidir. Sözlerinin hepsi doğru ve kesindir. Cânânı Muhammed olan insan O'nu çok sevmek ve O'na uymak durumundadır; çünkü O'nun gösterdiği yol; ululuk, yükseklik yoludur.

Taşlıcalı Yahya Bey;

Mahbûbı Hudâ olmuş iken devri ezelden

Olmamış iken kudret eli âleme bennâ

manzum ifadesiyle; "Tâ ezelde, Allah'ın sevgilisi olmuşken ve Allah henüz dünyayı yaratmamışken; Hakk'ın kudret eli hiçbir şeye dokunmamışken muhabbetinin eseri olarak her şeyin yaratılış sebebi oldu." tespitiyle varlık âleminin Peygamberimizin sevgisinin eseri olduğuna işaret ediyor.

Muhyî (1611) bir beytinde Peygamberimize muhabbetini şöyle tavsif ediyor:

Cümlenin mahbûbu sensin ey habîbi ezeli

Cümle Yûsuf'lar içinde ey güzeller güzeli

Şair na'tında, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in, bütün cihanın ezelden beri sevgilisi olduğunu söylüyor. Çünkü O, Allahu Teâlâ'nın "Habîbim" dediği, bütün güzellerin en güzelidir. "Cümle Yusuf'lar içinde ey güzeller güzeli" mısraı klâsik edebiyatımız içerisinde orijinal bir söyleyiştir. Şair Hz. Yusuf'u tek başına zikretmiyor. "Yusuf" ismini güzelliğin sembolü olarak kullanıyor.

Hz. Peygamber (s.a.v.) "*Allah ve Rasûlü'nü diğer şeylerden daha fazla sevmeyen kimse imanın hazzına eremez*" deyince Hz. Ömer, "Ey Allah'ın Rasûlü, kendim hariç Seni herkesten ve her şeyden çok seviyorum." demiş, Hz. Peygamber (s.a.v.) de "*Olmadı yâ Ömer!*" demişti. Hz. Ömer, "O halde seni kendimden de çok seviyorum" deyince Rasûlullah "*Şimdi oldu yâ Ömer!*" buyurmuştur.

Kaside-i Bürde'nin 36. beyitinde mealen şöyle deniyor:

"O öyle bir Peygamber ve Allah'ın sevgili kulu ki, karşılaşılan her türlü tehlike ve korkulu hallerde O'nun şefaati umulur, istenir."

Biz de bu korkulu dünya halinde ve korkulu ahiret ahvalinde O'nun şefaatinin diliyoruz.

Salât ve selâm, Allah'ın Habibi'ne olsun...

Hâdî / İnsanların Hidâyetini Dileyen Hidâyet Rehberi

HİDAYET REHBERİ (S.A.V.)

*Rahmetin elçisiydin eylemedin beddua
İnsanların hidayeti için eyledin dua
Tevhid ışıklarıyla kalplere saçtın şua
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Hâdî"
Topyekün mahlûkata Seni Rasûl eyledi*

Peygamberimizin bir mübarek ism-i şerifi de "Hâdî" idi. Yüce Allah (c.c.) Hâdî ismiyle, insanların bütün çağlarda ve hayatın her aşamasında hidâyetini diledi. Bunun için gerekli her türlü imkânı lütfedip, şartları hazırladı. Hidâyet rehberi olarak Peygamberler ve kitaplar gönderdi.

Hız. Muhammed (s.a.v.), Yüce Allah'ın her eşyada hidâyet nurunu gösteren rahmetinin en büyük aynasıydı. Allah da O'nu bir âyette bütün varlıklar için bir rahmet olarak gönderdiğini belitti. (21/Enbiya, 107). O, bütün bir varlık âlemi için saadet vesilesi olarak, insanları hem dünyada hem de ahirette mutlu edecek bir dini tebliğ etti. O, düşmanlarına bedduâ

etmesi istenince, lanetçi olarak değil, rahmet olarak gönderildiğini belirtti. (Müslim, Birr, 87) O'nun, *"Ey insanlar! Ben ancak âlemlere hediye edilmiş rahmet elçisiyim."* (Hâkim, el-Müstedrek, I, 35) sözü bu gereçeği dile getirir.

Bu merhameti, yaptıkları işkencelerle laneti çoktan hak etmiş zalimlere dâima hidâyet temenni etmesi; acılı Taif yolculuğu dönüşünde, müşriklere ne yapılmasını isterse derhal yerine getirileceği Cebrâil tarafından bildirildiği zaman, *"Rabbim! Halkımı bağışla, onlar bilmiyorlar."* (Buharî, İstıtâb 5) diye yalvarması, düşmanlarının helakini istemek şöyle dursun soylarından inançlı bir nesil getirmesi için Allah'a duâ etmesi hep o engin merhametin parıltılarından idi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) toplum içerisinde halka nasihat eden bir vaiz; mescitte sahabesine en güzel bir dille yol gösterici hakikatleri anlatan, tavsiye ettiklerini bizzat kendi şahsında mükemmel manada yaşayan bir rehberdi. Tek bir sözüyle kitlelerin hidâyetine vesile olan hidâyet Peygamberini her daim hatırlayıp örnek almalıyız.

Sevgili Peygamberimiz mü'minlerin hidâyetinin vesilesidir. Buna iki örnek verelim:

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Hz. Ömer'in Hidâyeti İçin Duâsı

Abdullah ibni Mes'ud (r.a.) şöyle rivayet etti: *"Rasûlüllah (s.a.v.): 'Allah'ım! İslâm'ı Ömer ve Amr'dan (Ebû Cehil) birisiyle güçlendir' diye duâ etti ve*

Cenâb-ı Hak O'nun bu duâsını Ömer için kabul etti.”

Osman ibni Erkam (r.a.) şöyle rivayet etti:
“Rasûlüllah (s.a.v.):

‘Allah’ım! Ömer ibni Hattab’la Amr ibni Hişam’dan (Ebû Cehil) hangisini seviyorsan, İslâm’ı onunla kuvvetlendir’ diye duâ etti ve ertesi sabah Ömer gelip Müslüman oldu.”

Enes (r.a.) şöyle rivayet etti:

“Ömer, kılıcını eline almış gidiyordu. Yolda, Benü Zühre’den bir adamla karşılaştı, adam ona:

‘Ya Ömer! Bu savaş haliyle nereye gidiyorsun’ diye sordu. Ömer:

‘Muhammed’i öldürmeye gidiyorum’ dedi.
Adam:

‘O’nu öldürürsen, Beni Haşim ve Beni Zühre’den kurtulabilecek misin?’ dedi. Ömer öfke ile:

‘Galiba sen de, bu yeni sapıklığa (İslâmiyet’e) inanmış ve babalarının dinini terk etmişsin.’ dedi.
Adam:

‘Senin bacın ve enişten de bu Hak dine iman etmişlerdir.’ dedi. Ömer bunu duyunca daha çok öfkelenerek yolunu değiştirip eniştesinin evine doğru gitti. Kapıya vardığında içeride birşeyler okunduğunu duydu. Çünkü sahabi Habbab eve gelmiş ve Ömer’in eniştesi Said ibni Zeyd ile bacısı Fatıma’ya Tâ Hâ Suresini öğretiyordu. Habab, Ömer’in patirtisini duyunca onun şerrinden sakınmak için bir yere gizlendi. Ondan sonra Ömer içeri girdi ve eniştesiyle bacısına:

'Duyduğum sesler neydi?' diye sordu. Onlar:

'Konuşuyorduk.' diye cevap verdiler. Ömer:

'Hayır, konuşmuyordunuz, bir şey okuyordunuz.' diye bağırdı. Eniştesi Said:

'Ey Ömer! Hak senin dininden başkası ise, ona inandığımıza niye kızılıyorsun.' dedi. Ömer, eniştesinin üzerine yürüdü ve onu dövüp yere yıktı. Bacısı Fatıma, kocasına yardım etmek istedi. Fakat Ömer, onun da yüzüne bir tokat atıp ağzını burnunu kanattı. Ondan sonra:

'Okuduğunuz şeyi getirin, göreyim.' dedi. Bacısı:

'Sen necissin. Ona temiz olmayanlar dokunamaz. Onu görmek istiyorsan, önce abdest al.' dedi. Ömer, abdest almayı kabul etti ve abdest aldıktan sonra kendisine verilen Tâ hâ Suresinin başındaki şu âyetleri okumaya başladı:

"Tâ Hâ. (Ey Muhammed!) Kur'ân'ı sana, sıkıntı çekmen için değil, korkanları uyarman için indirdik. Kur'ân, yeri ve yüksek gökleri yaratan tarafından indirilmiştir. Rahman, Arş'a hükmetmektedir. Göklerde, yerde, ikisinin arasında ve toprağın altında bulunan bütün şeyler O'nundur. Sen sözünü istersen açığa vur. O; aşikârı, gizliyi ve gizlinin gizlisini de bilir. Allah'tan başka ilâh yoktur. En güzel isimler O'nundur." Ömer, buraya kadar okuyunca değişti. Kur'ân onu etkilemiş ve kalbine girmişti. Başını sayfadan kaldırdı ve yumuşak bir sesle:

'Bana Muhammed'in yerini söyleyin.' dedi. Habab, onun bu sözünü duyunca ortaya çıktı ve kendisine:

'Ey Ömer, sana müjde! Dün akşam, Rasûlüllah (s.a.v.) duâ ederek: *'Allah'ım! İslâm'ı Ömer ibni Hattab ve Amr ibni Hişam'dan birisiyle güçlendir.'* dedi. Umarım ki O'nun bu duâsı senin için kabul olmuştur.' dedi. Ondan sonra Ömer, evden çıkıp Rasûlüllah (s.a.v.)'in yanına gitti ve mahcup bir şekilde önünde durdu. Allah'ın Rasûlü (s.a.v.), eliyle üç kere onun göğsüne vurdu ve her seferinde: *'Allah'ım! Ömer'in göğsündeki tereddüdü çıkar. Onun yerini imanla doldur.'* diye duâ etti ve Ömer şehadet getirip Müslüman oldu."

Hidâyet Rehberi'nin Dilinden Duâlar

"Allah'ım! Hamd ederek Seni tenzih ederim, Senden başka ilâh yoktur. Günahım için affını dilerim, rahmetini niyaz ederim. Allah'ım, ilmimi artır, bana hidâyet verdikten sonra kalbimi saptırma. Katından bana rahmet lutfet. Sen lutfedenlerin en cömerdisin." (Ebû Dâvud, Edeb 108)

"Allah'ım! Beni hidâyet verdiklerinden kıl, afiyet verdiklerinden eyle, beni, işlerini üzerine aldıkların arasına koy. (Ömür, mal, ilim, v.s.'den) verdiklerini hakkımda mübârek kıl. Vukuuna hükmettiğin şerlerden beni koru. Sen dilediğin hükmü verirsin, kimse Seni mahkûm edemez. Sen kimin işini üzerine alırsan, o asla zelîl olmaz. Rabbimiz! Sen münezzehsin, yücesin." (Ebû Dâvud, Salât 340)

“Rabbim, bana yardım et, aleyhimde olacak şeylerde yardım etme. Bana zafer ver bana karşı olanlara zafer verme, olayları benim iyiliğime gerçekleştir. Bana zarar olacak şekilde gerçekleştirme. Beni hidâyete erdir ve hidâyeti bana kolaylaştır. Bana saldırana karşı yardımını benden esirgeme. Ey Rabbim, beni Sana çok şükreden, Seni çok zikreden, Senin azabından çok korkan Sana pek çok itaat eden, sadece Senin için eğilen, Sana yönelip yakan bir kişi kıl. Ey Rabbim, tevbemi kabul eyle, günah ve hatalarımı temizle, duâmı kabul buyur. Delilimi sâbit eyle, dilimi doğru kıl. Kalbime hidâyet eyle, göğsümden kin ve hasedi söküp at.” (Tirmizî, V, 554)

Hâfız / Muhafaza Edici, Koruyucu

KORUNMUŞ VE ÜMMETİNİ KORUYAN ELÇİ (S.A.V)

*Kur'an'ın sırlarını insanlara öğreten
İlahi emirleri ümmetine belleten
Rahmetiyle kuşatıp merhametiyle tutan
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Hâfız"
Kimsesizler kimsesi ümmetine muhafız*

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in mübarek isimlerinden biri de, "Hâfız/Muhafaza edici, koruyucu" idi.

O'nun sînesi Kur'ân-ı hifzetmişti. Her Ramazan-ı şerif ayında Cebrâil (a.s.) ile mukabele eylerdi.

Zatının korunması Cenâb-ı Allah (c.c.) tarafından yapılmıştı. Peygamberimiz de sînesindeki Kur'ân mesajlarını hayatına tatbik ettiği gibi, çeşitli vesilelerle buyurduğu hadis-i şeriflerinde ümmetinin korunması için tavsiyelerde bulundu.

Muhammed ümmeti, kardeşine yardım yapmak suretiyle kendini korur. Peygamberimiz şöyle bu-

yurdu: *“Sizden herkese Rabbi, aralarında bir tercüman olmaksızın, doğrudan doğruya hitap edecektir. Kişi o zaman (ateşe karşı bir kurtuluş yolu bulmak üzere sağına bakar, hayatta iken gönderdiği (hayır) amellerden başka bir şey göremez. Soluna bakar, orada da hayatta iken işlediği (kötü) amellerden başka bir şey göremez. Ön cihetine bakar. Karşısında (kendini beklemekte olan) ateşi görür. (Ey bu dehşetli güne inanan mü’minler!) yarım hurma ile de olsa kendinizi ateşten koruyun. Bunu da bulamazsanız güzel bir sözle koruyun.” “Mü’minin kıyamet günü gölgesi, verdiği sadakası olacaktır.”*

Yetimleri Koruyanı Allah Ve Rasûlü Korur

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: *“Kim Müslümanlar arasından bir yetim alıp yiyecek ve içeceği-ne ortak etse, affedilmeyen bir günah (Allah’a ortak koşma) işlememişse, Allah onu mutlaka Cennet’e koyacaktır.”*

Kimsesizlere, yetimlere, miskinlere, gariplere velhasıl ihtiyaçlı din kardeşlerine sahip çıkan her Müslüman kendi için en güzel bir korunak olarak İslâm'ın kurtuluş sancağının altına girmiştir. Kardeşlerine yardım elinin uzatılması, korunması ve gözetilmesi bize Allah ve Rasûlünün emridir. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Allah’ım Sen şâhid ol! Ben şu iki zayıfın hakkının zayi edilmesinden (insanları) ciddi olarak ve şiddetli bir biçimde sakındırırım: Yetim ve kadın.”

Rasûlullah başka bir hadiste de Müslüman toplumundaki evlerin en hayırlısının kendisine iyilik

edilen bir yetimi barındıran ev olduğunu, buna karşılık Müslüman toplumdaki en şerli ve kötü evin ise, kendisine kötülük edilen bir yetimin bulunduğu ev olduğunu belirtti.

Şu hadis-i şerif de bu konuda çok anlamlıdır:

“Kim yetimlerden üç kişinin nafakasını ve yetiştirilmesini üstlenirse, gecesini ibadetle ihya edip gündüzünü de oruçla geçiren ve kılıcını çekerek sabah akşam Allah yolunda cihâd eden kimse gibi sevap kazanır ve benle o şu iki kardeş (parmak) gibi Cennet’te kardeş oluruz.”

Kız Çocuğuna İyilik, Ateşten Korur

Hiz. Aişe anlatıyor: “Yanıma bir kadın girdi. Beraberinde iki kız çocuğu vardı. Dileniyordu. Bende bir hurmadan başka bir şey yoktu. O hurmayı kendisine verdim. Baktım hurmayı iki çocuğu arasında bölüştürdü ve kendisi ondan yemedi. Sonra da çıkıp gitti. O sırada Hiz. Peygamber (s.a.v.) geldi. Ben bu durumu kendisine haber verdim. Şöyle buyurdu: *‘Kim bu şekilde kız çocuklarıyla imtihan edilir de onlara iyi davranırsa, kızlar onu Cehennem ateşinden korur.’*

Bir tek hurma bile çocukları sevindiren korunmuşlar zümresine dâhil olur.

Allah rızası için gönül kazananlar hem koruyan hem korunan bir ruh haline sahip olur.

Yavrularına şefkatli davrananlar kenidini ateşten kurtarır.

Yine Hz. Aişe anlatıyor: “Fakir bir kadın iki kızını yüklenmiş bana geldi. Ben de kendisine üç hurma verdim. Kızların her birine birer hurma verdi. Yemek için bir hurma da ağzına attı. Derken kızları onu da yemek istediler. Kadın yemek istediği hurmayı hemen ikisinin arasında pay etti. Onun bu hali benim hoşuma gitti. Yaptığını Rasûlullah'a anlattığımda şöyle buyurdular:

“Muhakkak ki bu hurma sebebiyle Allah ona Cennet’i vâcib kılmıştır. Yahut bu hurma sebebiyle onu Cehennem’den azad etmiştir.” (Müslim, Birr 147)

Duâ Edelim Kötülüklerden Korunalım

Sevgili Peygamberimiz ümmetine öğretmiş olduğu duâlarla bizlerin dünyada ve ahirette korunması için anahtarlar sinmiştir ellerimize, duâlar öğretmiştir dillerimize. Nakışlar vurmuştur gönüllerimize:

“Allah’ım! Ürpermeyen kalpten, doymayan nefisten, fayda vermeyen bilgiden ve kabul olunmayacak duâdan sana sığınırım.”

Yine O’nun da en çok yaptığı duâlardan biri, Kur’ân’ın bize öğrettiği *“Allah’ım! Bize dünyada da, ahirette de iyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru.”* duâsıdır.

“Allah’ım! Yaptığımız tüm işlerin sonunu güzelleştir. Bizi dünyada rezil olmaktan; ahirette ise azaba uğramaktan koru.”

“Allah’ım! Beni hidâyet verdiklerinden kıl, afiyet verdiklerinden eyle, beni, işlerini üzerine aldıkların arasına koy. (Ömür, mal, ilim, v.s.’den) verdiklerini hakkımda mübârek kıl. Vukuuna hükmettiğin şerlerden beni koru. Sen dilediğin hükmü verirsin, kimse Seni mahkûm edemez. Sen kimin işini üzerine alırsan, o asla zelil olmaz. Rabbimiz! Sen münezzehsin, yücesin.”

Salât ü selâm korunmuş ve ümmetini koruyan Peygamberimize olsun.

Halilullah / Allah'ın Dostu

ALLAH'IN DOSTU 'HALİLULLAH' (S.A.V.)

*Allah'a kulluk edip Zatını dost eyledin
O'ndan yardım dileyip yalnız O'na eğildin
Sevdi sevdirirdi Seni muhabbet ile doldun
Salât ve selâm sana "Hazret-i Halilullah"
Kendine yakın dostu kıldı Hazreti Allah*

Sevgili Peygamberimiz göklerin ve yerin hükümlerinin Allah'a ait olduğunu insanlara anlatıp, Allah'ı yegâne dost edindi, O'nun yardımına mazhar oldu. Onun için bir ismi de "Halilullah/Allah'ın dostu" idi.

O Allah iman edenlerin dostudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Allah'ı dost edinenlerin yolu Rasûlullah'tan geçer.

Allah ve Rasûlü hiçbir zaman mü'minleri bırakıp inkârcıları dost edinenleri dost kabul etmedi.

Kimin dini, iyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hakka yönelen İbrahim'in dinine tabi olan kimsenin dininden daha güzeldir? Allah İbrahim'i

dost edindi. Hz. İbrahim (a.s.) da “Halilullah” olarak anıldı. Allah'ın dostuydu. Bir de Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) ‘Allah'ın Dostu’ ismini aldı. O'nun ümmetinden salih mü'minlerde O'nu dost edinerek, Allah'a ulaşmaya yol buldu. O Allah'ın dostu olduğu için daima Allah düşmanlarıyla çarpıştı, Allah yolunda başına gelenlerden yılmadı, zaafa düşmedi, boyun eğmedi. Sabretti sabrı tavsiye etti.

Peygamberimizin yolundan giden hakiki mü'minlerin dostu ancak Allah'tır, Rasûlüdür ve Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılan, zekâtı veren mü'minlerdir.

Allah'ı, O'nun peygamberini ve inananları dost edinenler şüphesiz Allah taraftarları sayılıp galip olanlardır.

İnanan her zaman imanında, ihlâsında, amelinde doğru yolda gitmeli, doğruluğu tavsiye etmelidir. Bundan dolayı inanmayanlar, eğer yüz çevirirlerse bilin ki Allah yegâne dosttur. O ne güzel dosttur, O ne güzel yardımcıdır!

Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Rasûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Şüphesiz göklerin ve yerin hükümranlığı yalnız Allah'ındır. O diriltir ve öldürür. Sizin için Allah'tan başka ne bir dost, ne de bir yardımcı vardır.

Allah kimi doğru yola iletirse işte o, doğru yolu bulmuştur. Kimi de saptırırsa böyleleri için O'nun dışında dostlar bulamazsın. Onlar kıyamet günü körler, dilsizler ve sağırlar olarak yüzüstü haşredilecektir. Varacakları yer cehennemdir. Cehennemin ateşi dindikçe, onlar çılgın ateşe atılır.

Yüce Allah buyuruyor ki:

“De ki: ‘Kaldıkları süreyi Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybını bilmek O’na aittir. O ne güzel görür, O ne güzel işitir! Onların, O’ndan başka hiçbir dostu da yoktur. O hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez.” (18/Kehf, 26)

“Hani biz meleklerle, “Âdem için saygı ile eğilin” demiştik de İblis’ten başka hepsi saygı ile eğilmişlerdi. İblis ise cinlerdendi de Rabbinin emri dışına çıktı. Şimdi siz, beni bırakıp da İblis’i ve neslini, kendinize dostlar mı ediniyorsunuz? Hâlbuki onlar sizin için birer düşmandırlar. Bu, zalimler için ne kötü bir bedeldir!” (18/Kehf, 50)

“İnkâr edenler, beni bırakıp da kullarımı dost edineceklerini mi sandılar? Biz cehennemi kâfirlere konak olarak hazırladık.” (18/Kehf, 102)

“Şeytan hakkında, “Her kim onu dost edinirse mutlaka o kimseyi saptırır ve onu cehennem azabına sürükler” diye yazılmıştır.” (22/Hac, 4)

“Siz, yerde de gökte de (Allah’ı) aciz bırakacak değilsiniz. Sizin Allah’tan başka ne bir dostunuz, ne de bir yardımcınız vardır.” (29/Ankebut, 22)

“Allah’tan başkalarını dost edinenlerin durumu, kendine bir ev edinen örümceğin durumu gibidir. Evlerin en

dayanaksız ise şüphesiz örümcek evidir. Keşke bilselerdi!"
(29/Ankebut, 41)

İbnu Abbas (r.a.) anlatıyor: "Rasûlullah (s.a.v.)'ın geceleyin namazdan çıkınca şu duâyı okuduğunu işittim:

"Allah'ım! Senden, katından vereceğin öyle bir rahmet istiyorum ki, onunla kalbime hidâyet, işlerime nizam, dağınıklığımı tertip, içime kâmil iman, dışıma ameli sâlih, amellerime temizlik ve ihlâs verir, rızana uygun istikâmeti ilham eder, ülfet edeceğim dostumu lutfeder, beni her çeşit kötülüklerden korursun.

Allah'ım, bana öyle bir iman, öyle bir yakın ver ki, artık bir daha küfür (ihtimali) kalmasın. Öyle bir rahmet ver ki, onunla, dünya ve ahirette senin nazarında kıymetli olan bir mertebeye ulaşayım.

Allah'ım! Hakkımızda vereceğin hüükümde lütfunla kurtuluş istiyorum, (kurbuna mazhâr olan) şühedâyâ has makamları niyaz ediyorum, bahtiyar kulların yaşayışını diliyorum, düşmanlara karşı yardım talep ediyorum!

Allah'ım! Anlayışım kıt, amelim az da olsa (dünyevî ve uhrevî) ihtiyaçlarımı senin kapına indiriyor (karşılmasını senden talep ediyorum). Rahmetine muhtacım, halimi arz ediyorum. (İhtiyacım ve fakrim sebebiyledir ki) ey işlere hükmedip yerine getiren, kalplerin ihtiyacını görüp şifâyâb kilan Rabbim! Denizlerin aralarını ayırdığın gibi benimle cehennem azabının arasını da ayırmanı, helâke dâvetten, kabir azabından korumanı diliyorum.

Allah'ım! Kullarından herhangi birine verdiği bir hayır veya mahlukatından birine vaadettiğin bir lütuf var da buna idrakim yetişmemiş, niyetim ulaşmamış ve bu sebeple de istediklerimin dışında kalmış ise ey âlemlerin Rabbi, onun husülü için de sana yakarıyor, bana onu da vermeni rahmetin hakkında senden istiyorum.

Ey Allah'ım! Ey (Kur'ân gibi, din gibi) kuvvetli ipin, (şeriat gibi) doğru yolun sahibi! Kâfirler için cehennem vaadettiğin kıyamet gününde, senden cehenneme karşı emniyet, arkadan başlayacak ebediyet gününde de huzuri kibriyana ulaşmış mukarrebın meleklele, (dünyada iken çok) rükü ve secde yapanlar ve ahidlerini ifa edenlerle birlikte cennet istiyorum. Sen sınırsız rahmet sahibisin, sen (seni dost edinenlere) hadsiz sevgi sahibisin, sen dilediğini yaparsın. (Dilek sahipleri ne kadar çok, ne kadar büyük şeyler isteseler hepsini yerine getirirsin.)

Allah'ım! Bizi, saptırmayıp, saptırmayan hidâyete ermiş hidâyet rehberleri kıl. Dostlarına sulh (vesilesi), düşmanlarına da düşman kıl. Seni seveni (sana olan) sevgimiz sebebiyle seviyoruz. Sana muhâlefet edene, senin ona olan adâvetin sebebiyle adavet (düşmanlık) ediyoruz.

Allah'ım! Bu bizim duâmızdır. Bunu fazlınla kabul etmek sana kalmıştır. Bu, bizim gayretimizdir, dayanağımız sensin.

Allah'ım! Kalbime bir nur, kabrime bir nur ver; önüme bir nur, arkama bir nur ver; sağıma bir nur, soluma bir nur ver; üstüme bir nur, altıma bir nur ver; kulağıma bir nur, gözüme bir nur ver; saçıma bir nur, derime bir nur ver; etime bir nur, kanıma bir nur ver; kemiklerime bir nur koy!

Allah'ım nurumu büyüt, (söylediklerimin hepsine bedel olacak) bir nur ver, (söylenmiyenleri de kuşatacak) bir nur daha ver!

İzzeti bürünmüş, onu kendine âlem yapmış olan Zât münezzehtir. Büyüklüğü bürünmüş ve bu sebeple kullarına ikramı bol yapmış olan Zât münezzehtir. Tesbih ve takdis sadece kendine layık olan Zât münezzehtir. Fazl ve nimetler sâhibi Zât münezzehtir. Azamet ve kerem sahibi Zât münezzehtir. Celal ve ikrâm sâhibi Zât münezzehtir."

Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor: "Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki:

"Nezdimizde bir eli (ihsanı) bulunan hiç kimse yoktur ki, o ihsan sebebiyle biz ona (misliyle veya daha fazlasıyla) karşılıkta bulunmayalım. Ancak Ebû Bekir bundan hariç. Çünkü onun nezdimizde yardım varsa da, onun karşılığını Kıyamet günü ona Allah verecektir. Bana Ebû Bekir'in malı kadar kimsenin malı faydalı olmadı. Benim Müslüman olmasını teklif ettiğim herkesten bir zorluk gördüm, Ebû Bekir hariç. Zira o teklifim karşısında hiç tereddüd etmeden kabul etti. Eğer kendime bir dost (halil) ittihaz etseydim, mutlaka Ebû Bekir'i dost edinirdim. Haberiniz olsun, arkadaşınız Allahu Teâlâ'nın dostu (Halilullah'tır)."

Halîm / Yumuşak Huylu

YUMUŞAK HUYLU ELÇİ (S.A.V.)

*Konuştuğun kişiye her dem sözün yumuşak
Gözyaşların sel gibi akar özün yumuşak
İnsana değer verdin demedin köle uşak
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Halîm"
Biz ümmetine örnek daima kalb-i selim*

Sevgili Peygamberimizin bir mübarek ism-i şerifi de "Halîm/Yumuşak huylu" idi.

Peygamberimiz tebliğini yaparken bütün hayatı boyunca insanlara İslâm'ın güzelliklerini yumuşak huylu olarak anlattı.

İnsanları hiç azarlamadı, aksine yumuşak sözle-riyle katı gönülleri yumuşattı. On yıl hizmetinde bu-lunan Enes der ki:

"Bana hiç bir zaman öf bile demedi. Yaptığım bir iş için bunu neden yaptın veya yapmadığım bir iş için bunu neden yapmadın, demedi.

Bir gün Rasûlullah beni bir iş için bir yere gön-derdi. Yolda giderken oynayan çocuklara katıldım

oynamaya başladım. Biraz sonra yanıma gelen Rasûlullah'a baktığımda bana gülüyordu. Enescik, emrettiğim yere gittin mi? diye sordu. Ben de evet şimdi gidiyorum, ya Rasûlullah dedim.”

Hz. Peygamber (s.a.v.) bütün davranışlarında azarlama yerine akıl, basîret, yüksek anlayış, düşünce ve hikmet yolunu seçti.

Hz. Peygamber (s.a.v.), bir deve ödünç aldı. Sahibi borcunu almak için geldiğinde Allah Elçisi'ne ağır sözler sarf etti, bunun üzerine ashabı o kişiye haddini bildirmek isteyince O: *“Bırakın onu, hak/mal sahibinin söz söyleme hakkı vardır.”* buyurdu.

Bir Tatlı İltifat

Peygamber Efendimiz sık sık insanların gönlünü alır, onlara iltifat ederdi. Özellikle kabiliyetli, fedakâr, akıllı ve İslâmî hizmetlerde gayretli olan sahabîlere yaptığı değişik iltifat dolu sözlerle onları sevindirirdi. Onlar da bu iltifat sonucu çocuk gibi sevinir ve âdeta bayram ederlerdi.

Hz. Ali Efendimiz anlatıyor:

“Bir gün ben, Cafer ve Zeyd Peygamber Efendimizin huzuruna gittiğimizde Zeyd'e:

‘Sen bizim kardeşimiz, dostumuz ve arkadaşımızsın.’ buyurdu.

Zeyd sevincinden yerinden sıçrayarak oynaya oynaya gitti.

Kardeşim Cafer'e de:

'Sen hem huy, hem vücut yapısı bakımından bana benziyorsun.' buyurdu.

Cafer de sevincinden Zeyd gibi sıçrayıp oynaya oynaya gitti.

Ondan sonra Peygamber Efendimiz bana da:

'Sen bendensin, ben de sendenim.' buyurdu.

Ben de Zeyd'in arkasından sıçrayıp oynaya oynaya çıktım."

Peygamberimiz özellikle kabile reislerine, bir kavmin büyüğüne, sözü sohbeti yerinde, ağırlığı ve etkisi olan şahsiyetlere ayrı bir değer verir, onun İslâm'a bağlanması için en tatlı ilgiyi ve alâkayı gösterirdi.

Münzir, Bahreyn'de yaşayan bir kabilenin reisiydi. Kableden yirmi kişi ile birlikte Medine'ye Peygamberimizi ziyarete geldi. Peygamberimiz onları Mescid-i Nebevî'de kabul etti. Çok yakınlık gösterdi. Onlara İslâm'ı anlattı ve hepsi de Müslüman oldu.

Münzir, Peygamberimize bir hayli sorular sordu. Hepsinin de cevabını aldı. Memnun oldu. Peygamberimiz Münzir'i çok sevmiştir. Kendisine şöyle iltifat etti:

"Gerçekten sende iki huy vardır ki, Allah onları sever."

"Yâ Rasûlallah, bunlar nelerdir?"

"Bunlar yumuşak huyluluk, hoşgörülü olman ve hayâdır."

“Bunlar benim yaratılışında mı var, yoksa yeni mi oldu?”

“Hayır, *senin yaratılışında var.*”

“Beni bu iki huy üzere yaratıp da onları seven Allah'a hamdolsun.”

Münzir çok sevinmişti. Peygamberimizin yakın iltifatına ve övgüsüne ermişti. Kendisini Allah'ın sevdiğini Peygamberimiz şahitlik ediyor ve bu güzel müjdeyi veriyordu. Bundan sonra Münzir İslâm'a çok hizmet etti.

Abdullah bin Amr bin As anlatıyor:

“Bir gün mescitte oturuyordum. Bazı fakir kimseler bir köşeye toplanmış sohbet ediyorlardı. Rasûlullah içeri girdi. Başka bir tarafa yönelmeden doğruca fakirlerin yanına gitti. Ve onlara, fakir muhacirlere zenginlerden önce Cenneti müjdeledi. Hepsinin de yüzü güldü. Ben de onlardan birisi olmadığım için üzüldüm.”

Peygamberimiz, kendisini, toplumun zayıf ve kimsesizlerinden üstün görme duygusuna kapılanları da uyarır; her tabakanın devamlı birbirlerine muhtaç olduklarını söylerdi.

Sa'd bin Ebi Vakkas'ın kendisini fakirlerden üstün gördüğünü hissedince, onu şöyle ikaz etti:

“*Sizin elde ettiğiniz başarı ve bereket fakirlerin emeklerinin eseridir. Siz, varlığınızı bu fakir insanlara borçlusunuz.*”

Yetimlere Şefkat

Ebû Cehil, bir yetimin vasisiydi. Çocuğun bütün malı yanındaydı, fakat ona koklatmıyordu.

Bir gün çocuk aç ve çıplak olarak geldi, malından birşey istedi. Ebû Cehil, azarlayarak yanından kovdu. Sonra da Kureyş'in ileri gelenleri çocukla alay ederek, "Muhammed'e git de, sana yardımcı olsun." dediler.

Onların bu kötü niyetini anlamayan saf ve masum çocuk doğruca Peygamberimize gitti. Halini arz etti. Peygamberimiz çocuğu yanına alarak Ebû Cehil'in bulunduğu yere geldi. Yetimin hakkını vermesini söyledi. Peygamberimizi karşısında gören Ebû Cehil hiç itiraz etmeden yetimin malını iade etti.

Ebû Cehil'in bu uysallığını gören müşrikler, "Sen de sapıttın, Muhammed gibi çocuklaştın." diye onu küçümsediler.

Ebû Cehil tuhaf bir haldeydi. Onlara şöyle dedi:

"Hayır, siz de benim yerimde olsaydınız, aynı şeyi yapardınız. Çünkü O'nun sağında ve solunda birer mızrak gördüm. Vermeyecek olsam bana sapanlanacaktı."

Suikastçının Aman Dilemesi

Peygamberimize suikast planı düzenleyen bir bedevi, Peygamberimize doğru yönelirken Useyd bin Hudayr (r.a.), onu hızla pelerinin eteğinden tu-

tup çekti. Pelerin sahabinin eline gelince bedevi, belindeki hançerle ortada kalakaldı. Hançerinin görülmesi ile niyeti de anlaşılmış oluyordu. Bu sebeple bir ân “İleri mi gitsem, geri mi çıksam.” diye tereddüde düştü. O, tam bu şaşkınlıkta iken Hz. Useyd suikastçının üzerine atılarak ellerini boynuna geçirdi. Bedevi bütün gayretine rağmen mengene gibi sıkın parmakları gevşetemiyordu. Nerede ise boğulacaktı. Hırılıtlarla imdat istedi:

“Ölüyorum yâ Muhammed! Canımı bağışla!.. Öl... Ölüyorum... Ahh...”

Efendimiz, seslendiler:

“Bırak yâ Useyd!”

Yiğit sahabinin elinden kurtulan bedevi külçe gibi olduğu yere yıkıldı. Nefes nefese boğazını ovalıyordu. Şaşkınlıklar içindeydi.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) sordu:

“Ey yabancı anlat bakalım yanımıza niçin geldin? Ama muhakkak doğru söylemelisin. Doğru konuşmak menfaatine olacaktır. Yalan söylemeye kalkışırsan zarar görürsün. Çünkü biz zaten işin aslını biliyoruz.”

Bedevi, tuhaf hallerle Efendimiz'in yüzüne baktı:

“Ee, şey, bana eman veriyor musunuz? Canım emniyette mi?”

“Evet emniyette.”

“Beni Ebû Süfyan buraya gönderdi.”

“Sebep?”

Peygamberimiz istiyordu ki, kendi bildiğini ashabı da doğrudan doğruya suç failinin ağzından işitsin.

Yabancı başını önüne eğdi:

“Sizi öldürmek maksadıyla...”

Rasûlullah Efendimiz canına kast eden adamı Useyd bin Hudayr'a teslim etti:

“Yarın sabaha kadar senin nezaretinde kalsın. Sabah yine buraya getir.”

“Emrin olur ey Allah’ın Rasûlü.”

Bedevi kilitlendiği odada hemen hemen uyumadan bütün gece yaşadıklarını düşündü. O, buraya insanların etrafında pervane oldukları bu zatı öldürmek için gelmişti. Başarabilse öldürmüş olacaktı... Fakat başaramadı. Böyle hallerde netice alamayan suikastçı anında parçalanırdı. Hâlbuki O, kendisine bir kötülük yapılmasına izin vermedi. Ne dövüldü ne sövüldü. Şu ân bile gözetim altında olduğu halde ev sahibi yemeklerinden kendisine de getiriyordu. Bütün bunlar muhakkak ki O'ndandı. Anlaşılan O'nun o yumuşak huy ve merhameti arkadaşlarına da geçiyordu. Zaten suikastı yapamaması da, Son Nebi olduğunu söyleyen O şahıs yüzündendi. O'nu gördüğü ân sanki aklı başından gitti ve eliayağı birbirine dolanmıştı. Hali, uykuda gezen birinden farksız hale gelmişti.

Ertesi sabah Efendimiz, canına kıymak isteyen bedeviyi yine huzurlarına istediler. Yabancı getirildi;

dıştan belli olmayan bir korku ve titreme içindeydi. Büyük Peygamber, "Vurun boynunu" deseler ânında kellesi bir top gibi yerlerde yuvarlanırdı. Ama O, (s.a.v.), öldürmek için gelmedi ki! O, insanların ölü kalbleri hayat bulsun diye vazifeliydi. Efendimiz konuşuyorlar. Temiz, açık, tane tane bir Arapça ile:

"Dün sana eman vermiştim. Haydi, şimdi istediğin yere gidebilirsin."

Yabancı, küstahlıktan acze düşenlere mahsus bir zavallılıkla adeta mırıldandı.

"Sağol."

"Ama istersen gitme ve senin için bundan daha hayırlı olanı tercih et."

Müşrik, bir kere daha şaşırıldı:

"Benim için yurduma dönmekten daha hayırlı olan nedir?"

"Allah'dan başka ilâh olmadığıma ve benim de Allah'ın Rasûlü olduğuma lisanen ve kalben şahadet etmemdir."

Suikastçı, itirazsız kelime-i şahadet getirerek îmân etti.

Başta Sevgili Peygamberimiz olmak üzere hazır olanlar, kendisini tebrik ettiler. Peygamberimiz (s.a.v.), canına kast eden; kendisini öldürmek isteyen, insanların en katı kalblisinin taş gibi kalbini yumuşatarak yanına çekmiş, ebedi saadetine vesile olmuştu; yumuşak davranarak ve merhametle muamele ederek...

Hâlis / Saf, Temiz

**TEMİZLİĞİN SEMBOLÜ HZ. PEYGAMBER
(S.A.V.)**

*Dünyayı küfrün kirinden kurtardın temizledin
Gönlü eğri olanı doğrultarak düzledin
Maddê maneovî yönden temizliği gözledin
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Hâlis"
Mutahhar ruhun ile olursun ni'mel celis*

Sevgili Peygamberimizin bir mübarek ism-i şerifi de "Hâlis/Saf, temiz" idi.

O temiz silsilelerden dünyaya geldi.

Temizliğin sembolü, saflığın numûnesi oldu. Bütün dünyayı küfürden temizlemek için İslâm dinini getirdi. Gönülleri kinden, nefretten ve kötü duygulardan temizlemek için Allah'ın emirlerini tebliğ etti, hadisleri buyurdu, iyiliği insanlığa duyurdu.

Temizlik Anlayışı

Tüm hayatı boyunca Kur'ân ahlâkını insanlara tebliğ eden Sevgili Peygamberimiz (s.a.v)'in en

önemli özelliklerinden biri, herkese örnek olan temizlik anlayışı idi. Ancak bu temizlik anlayışı yalnızca maddî anlamda bir temizlikle sınırlı değildi. Kur'ân ahlâkına uyan her türlü kötü davranıştan uzak duran mü'min, maddî ve manevî her yönden temizdir.

Sevgili Peygamberimiz *“Şüphesiz Allah, tevbe edenleri sever, temizlenenleri de sever.”* (2/Bakara, 222) âyetinin gereğini insanlara tebliğ ederken maddî ve manevî temizlik açısından gereken her türlü hususu dile getirerek açıkladı ve temiz hayatıyla örnek oldu.

Yüce Allah insanlara yol gösterici olarak indirdiği Kur'ân'da iman eden kullarını *“Temiz akıl sahipleri”* olarak isimlendirdi. (2/Bakara, 179)

Kur'ân Temizliği Emrediyor

Yüce Allah, Kur'ân'da mü'minlere temiz olan şeylerden yemelerini bildirdi. Peygamberimiz (s.a.v.)'e de temiz olan şeylerin helal olduğunu mü'minlere bildirmesini emretti:

“...Size rızık olarak verdiklerimizin temiz olanlarından yiyin...” (7/Araf, 160)

Peygamberimiz (s.a.v.), mü'minlere temizliği çokça tavsiye etti. Bir hadiste şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Yok ki Yüce Allah temizdir, temizliği sever. İkrâmı boldur, ikrâmı sever. Cömerttir cömertliği sever. Artık evlerinizin çevresini temiz tutun.”

Başka bir hadisinde de, çokça temizlenen

mü'minlerin, kıyamet gününde de diğer insanlardan nurlarıyla ayrılacaklarını bildirmiştir:

“Benim ümmetim kıyamet gününde yüzleri parlak, elleri ve ayakları nurlu olarak haşrolunacaktır. Herkes gücünün yettiği kadar bu parlaklığı arttırsın.”

Müslüman Temizdir

Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde temizliğin cennet ehlinin bir özelliği olduğunu şöyle haber verdi:

“Müslümanlık temizdir, kirsizdir. Siz de temiz olun, temizlenin, zira cennete temizler girer.”

Yüce Allah pisliğin müşriklerin (9/Tevbe, 28) ve mü-nafıkların (9/Tevbe, 95) bir özelliği olduğunu Kur'ân-ı Kerim'de bildirmiştir. Bununla beraber Rabbimiz, mü'minleri de tertemiz kılmak istediğini haber vermiştir. (8/Enfal, 11) Tüm bunları bilen mü'minler, maddî manevî pisliğin her türlüsünden kaçınmak konusunda çok büyük bir gayret içinde olurlar. Kur'ân ahlâkının getirdiği berrak akıl vesilesiyle sürekli tertemiz olmaya niyet eder, her şeyin en temizini ararlar. İman etmeyen toplumlardaki insanların bu konuda gösterdikleri vurdumduymaz, üşengeç, gönülsüz ve baştan savma tavırlardan tamamıyla uzaktırlar. Unutmamak gerekir ki, güzelliklerle dolu tertemiz bir mekân olan cennette yaşamının coşku dolu neşesini, heyecanını hissedebilmek için bu dünyada temizlikten, güzellikten ve estetikten zevk alabilecek şekilde ruhun eğitilip nefsin terbiye edilmesi gerekir.

Yüce Rabbimiz Allah'ın izniyle mü'minlerin cennete de dünyadaki gibi tertemiz girecekleri şöyle bildirilmiştir:

"Rablerinden korkup sakınanlar da, cennete bölük bölük sevk edildiler. Sonunda oraya geldikleri zaman, kapıları açıldı ve onlara (cennetin) bekçileri dedi ki: 'Selam üzerinizde olsun, hoş ve temiz geldiniz. Ebedi kalıcılar olarak ona girin.'" (39/Zümer, 73)

"Temizlik imanın yarısıdır." (Müslim Taharet, 1) buyuran Peygamber Efendimiz, imanın kemalini temizliğe bağladı. Yoksa insanlığın mutluluğu ve temiz toplumu elde etmesi hayal olacaktı. Çünkü manevî kirlilerden arnamayanlar, toplumu fitne, fesat, cinayet, cehalet ve dalalete düşürür, terör ve düşmanlık kasırgası estirir, birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını yok ederler. Bu da bir ülkenin hatta insanlığın kıyameti demektir.

Öyleyse mutlu bir hayat ve makbul bir ibadet için maddî ve manevî kirlilerden arınalım. Arz ve semavatın sahibine nefislerimizi, nesillerimizi, maddî, manevî her türlü günahlardan, kirlilerden koruması için yalvaralım.

Evrensel mesaj olan ilâhî vahyin, yani Kur'ân-ı Kerim'in insanla kucaklaştığı en heyecanlı ilk günlerde nazil olan Müddessir Suresinin ilk âyetlerinde *"Elbiseni tertemiz tut, kötü şeyleri terket."* (74/Müddessir, 45) mealindeki emirler, maddî temizlikle manevî temizliğin birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğunu işaret buyurdu.

Bundan daha kötüsü ise, ruhların kirlenmesi yani manevî kirliliktir. İnanca, ibadete, millî ve manevî değerlere bağlılığın azalmasıdır. Nefsin şeytanın, şehvet, servet ve şöhretin esiri olmak, bunların peşinden koşmaktır.

Peygamberimizin hadislerinde ve âyetlerde işaret edildiği gibi kalbimizden kini, nefreti, hasedi, bölücülüğü, riyayı atalım. Yerine, Allah, Peygamber, insan, Kur'ân ve millet sevgisini, yerleştirelim. Temizliğin sembolü olan Rasulullah'a salât tertemez olan ehl-i beytine selam olsun.

Hanif / Hakikate Sımsıkı Sarılan

HAKİKATİN TEMSİLCİSİ (S.A.V.)

*Şecere-i Tayyiben şirk koşmadı 'Bir' dedi
Hakka'a yöneldi hepsi 'Vahid Allah var' dedi
Hakikate sarılan, 'Mevlâ bana Yâr' dedi
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Hanif"
İbrahimî silsilen ebeveynindir Şerif*

Âlemlerin Efendisi (s.a.v)'in mübarek isimlerinde biri de "Hanif/Hakikate sımsıkı sarılan" idi.

Sevgili Peygamberimiz insanları şirkten tevhide, dalâletten istikamete, daima hakikate meylettirdi.

Peygamberimizin soy silsilesinin büyüklerinden olan annesi, babası ve dedeleri; Hz. İbrahim (a.s.)'in de tebliğ ettiği Hak din üzere olan ve Allah'ın birliğini kabul eden mü'minlerdendi.

Âli İmran Suresinin 67. âyetinde "İbrahim ne Yahudi idi ne de Hıristiyan. Fakat o, Hanif (Allah'ı bir tanıyan, Hakk'a yönelen) bir Müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi." buyruldu.

Hiz. Muhammed (s.a.v.)'in Peygamber olarak gönderildiği Hicaz Bölgesinde, Yahudi, Hıristiyan ve müşriklerin dışında az da olsa Hanifler vardı. Bunlar, putlara tapmıyorlar, Allah'ın birliğine inanıyorlardı.

Kur'ân'da Hiz. İbrahim'in dinine uyanlar ve "Hanif" vasfını kazananlar övüldü. Hiz. Muhammed (s.a.v.)'in tebliğ ettiği Hak din İslâm da, İbrahim (a.s.)'in tebliğ ettiği Hanif inancı da tevhit esasına dayalı dosdoğru yol, dosdoğru dindi. "(Ey Rasûlüm!) De ki; Rabbim beni sıratı müstakime (dosdoğru yol/İslâm'a) dosdoğru dine, Allah'ı birleyen İbrahim'in dinine ilettili..." âyeti bu gerçeği ifade etmekteydi. (6/En'âm, 161)

Özüyle Allah'ı Birleyenler

Hanif esasına dayalı din, fıtrat dinidir. Allah, bütün insanları bu din üzerine yarattı: "Sen yüzünü/özünü Allah'ı birleyici (Hanif) olarak dine, Allah'ın dinine çevir ki Allah insanları bu din üzere yaratmıştır. Allah'ın yaratması değiştirilemez. İşte doğru din budur. Fakat insanların çoğu bunu bilmez." (30/Rûm, 30)

Mâide Suresinin 19. âyetinde "Ey kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiği bir sırada 'Bize ne müjdeleyici bir peygamber geldi, ne de bir uyarıcı.' demeyesiniz diye, işte size (hakikati) açıklayan elçimiz (Muhammed) geldi. (Evet,) size bir müjdeleyici ve uyarıcı gelmiştir. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir." buyruldu.

Sevgili Peygamberimiz bize, Kur'ân'ın özünü ve İslâm'ın temel esaslarını açıkladı. Allah'a nasıl iman ve ibadet edileceğini öğretip, dünya ve ahiret mutluluğuna giden yolu gösterdi.

Gayb âlemine, öldükten sonra dirilmeye, cennet ve cehennemın Hak olduğuna, dünyada yapılan her işin ahirette mutlaka karşılığının görüleceği gerçeğini anlattı.

Sevgili Peygamberimiz, kendisinin ve kendisinden önceki elçilerin, Allah'ın insanlık için seçip gönderdiği müstesna insanlar olduklarını bizlere öğretip, hakikate bağlı olarak hayat sürenlerin doğruluktan ayrılmayanların Peygamberler, sadıklar ve şehitlerle birlikte haşrolacağını haber verdi.

Tevhid inancını kalplere nakşedip, inananların her türlü batıl inançtan uzak durmaları gerektiği hakikatini öğretti.

Doğru Yola İleten Allah'a Hamdolsun

Bize ibadetlerin hakikatini, sırlarını, inceliklerini yaşayarak gösterdi. Bütün ibadetlerin başı ve temeli namazla ilgili bir örneğe göz atmakta fayda vardır:

Bir hadis-i kutsî de şöyle buyruldu:

“Namazı kulumla aramda ikiye ayırdım. Yarısı benim, yarısı kulumundur. Kuluma istediği verilecektir. Kul; ‘Elhamdülillâhi Rabbi'l âlemîn’ (Hamd âlemlerin Rabbi Allah’adır.) dediği zaman Allah: ‘Kulum bana hamd etti, senada bulundu.’ der. Kul: ‘Errahmânirrahîm’

(O *Rahmân ve Rahim'dir*) deyince, Allah: 'Kulum beni övdü.' der. Kul: 'Mâliki ye'vomi'ddîn' (O, din gününün malikidir.) dediği zaman, Allah: 'Kulum beni yüceltti.' der. Kul: 'İyyâkena'büdü ve iyyâke nesteîn' (Allah'ım! Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.) dediği zaman, Allah: 'Bu benimle kulum arasındadır, artık kulum ne isterse verilecektir.' der. Kul: 'İhdine'ssırada'lmüstekîme sırata'llezîne enamte aleyhim ğayri'lmağdûbi aleyhim ve leddâllin' (Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkine değil.) dediği zaman Allah: 'İşte bu, yalnızca kulum içindir; kulumun isteği yerine gelecektir' der." (Müslim, Salât, 11, c. 1, s. 297297, H. No: 395.)

Allah'tan Başka İlah Yoktur

Bütün Peygamberlerin tevhid çizgisinde tebliğ ettikleri İman ve İslâm'ın hakikatini açıklayan meşhur Cibril hadisi:

Hz. Ömer (r.a.) şöyle rivayet etti: "Ben Hz. Peygamber (s.a.v.) yanında oturuyordum. Derken elbisesi bembeyaz, saçları simsiyah bir adam yanıma çıkageldi. Üzerinde, yolculuğa delalet eder hiçbir belirti yoktu. Üstelik içimizden kimse onu tanııyordu da. Gelip Hz. Peygamber (s.a.v.)'in önüne oturup dizlerini dizlerine dayadı. Ellerini bacaklarının üstüne hürmetle koyduktan sonra sormaya başladı: 'Ey Muhammed! Bana İslâm hakkında bilgi ver!' Hz. Peygamber (s.a.v.) açıkladı: 'İslâm, Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmen, namaz kılman, zekât

vermen, Ramazan orucu tutman, gücün yettiği takdirde Beytullah'ı hacetmendir.' Yabancı: 'Doğru söyledin' diye tasdik etti. Biz hem sorup hem de söyleneni tasdik etmesine hayret ettik. Sonra tekrar sordu: 'Bana iman hakkında bilgi ver?' Hz. Peygamber (s.a.v.) açıkladı: 'Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe inanmandır. Kadere yani hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna da inanmandır.' Yabancı yine: 'Doğru söyledin!' diye tasdik etti? Sonra tekrar sordu: 'Bana ihsan hakkında bilgi ver?' Hz. Peygamber (s.a.v.) açıkladı: 'İhsan Allah'ı sanki gözlerinle görüyormuşsun gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu görmesen de O seni görüyor.' Adam tekrar sordu: 'Bana kıyamet(in ne zaman kopacağı) hakkında bilgi ver?' Hz. Peygamber (s.a.v.) bu sefer: 'Kıyamet hakkında kendisinden sorulan, sorandan daha fazla bir şey bilmiyor!' karşılığını verdi. Yabancı: 'Öyleyse kıyametin alametinden haber ver!' dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.) şu açıklamayı yaptı: 'Köle kadınların efendilerini doğurmaları, yalın ayak, üstü çıplak, fakir (Müslim'in rivayetinde fakir kelimesi yoktur) davar çobanlarının yüksek binalar yapmada yarıştıklarını görmendir.' Bu söz üzerine yabancı çıktı gitti. Ben epeyce bir müddet kaldım. Hz. Peygamber (s.a.v.), 'Ey Ömer, sual soran bu zatın kim olduğunu biliyor musun?' dedi. Ben: 'Allah ve Rasûlü daha iyi bilir.' deyince şu açıklamayı yaptı: 'Bu, Cebrâil (a.s.)'dı. Size dininizi öğretmeye geldi.' buyurdu." (Müslim, İman, 1, (8))

Kamer / Karanlığı Aydınlatan Ay Yüzlü

AY YÜZLÜ SEVGİLİ (S.A.V.)

*Karanlık gecelere ışık veren ay oldun
Secdede ve rükûda iki büklüm yay oldun
Mübarek parmağınla mâhî ikiye böldün
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Kamer"
Âşıklar etrafında daim pervane döner*

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in mübarek isimlerinden biri de "Kamer/Ay yüzlü" idi.

Dünyayı, ahireti ve hakikat yolunu, zulmet gecelerinin zifiri karanlığını aydınlatan ay yüzlü Peygamberdi. Her zaman karanlık yolları aydınlatacak bir ışığa ihtiyaç vardı. Hidâyet yolunu aydınlatan bu ışık; ay yüzlü Hz. Muhammed (s.a.v.)'di. O'na uyan yolunu şaşırmadan karanlıklar içerisinde sağ salim yürüyecek, yolunu bulacak, hedefine ulaşacaktı. Fâsîh Divan'ında geçen aşağıdaki beyitte, dolaylı olarak Peygamberimizin şu hadis-i şerifine telmih vardır: "Aşhabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız hidâyeti bulursunuz." Şöyle dillendiriyor Fâsîh:

Engüşt-nümâ-yı âlem olursa n'ola o mâh

Ebrûsı âsumân-ı letâfet hilâlidür

O Sevgilinin yüzü, parlaklığı dolayısıyla Ay'a teşbih edilir. Ay nasıl gece karanlığını bölerek ortalığı aydınlatırsa, Peygamberimizin yüzü inananların gönlünü aydınlatır. Sevgilinin kaşu da Ay'ın hilal şekline benzetilir. Şair, Engüşt (parmak) ve mâh (ay) kelimeleri ile bize Peygamberimizin parmağıyla ayı ikiye ayırması mucizesini hatırlatır. Bu konuyla ilgili pek çok sahabiden rivayetler nakledilmiştir.

Ay ve Güneş Işığını O'ndan Alır

Niyazî-i Mısırî de şöyle diyor:

Alur şems ü kamer nurı yüzünden

Saçun "velleyli" yeldalar Muhammed

Ehl-i beyti Mustafa da temiz ve temizleyicidir, bu nurdan en fazla feyizlenmiş olanların ilkidir. Allah'ın Sevgilisi, biri kendisine seslendiğinde veya kendisi sesleneceğinde bütün bedeniyle dönerdi. Bu hareket, '*Kulum bana bir adım geldiğinde, ben ona koşarım.*' buyuran Allah'ın İlahi ahlâkına uymak içindi. Çünkü O, Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanmıştı. Ne zihni şaşar ne gözü başka bir şeye bakardı. O, Ay'dı, bir adı da Kamer'di. Hilâl halindeyken halka gizlenir sadece Rabbiyle halvet olur, dolunaya dönüşür bu sefer halka bakan yüzü açılır. O, nebiler ve velîler göğünün ay'ıdır, güneşidir.

Yine şu beyitte ise Peygamberimizin “Şakk-ı kamer mucizesi” ile “Ağaçların davetine icabet etmesi” mucizesine telmih yapılmaktadır:

*Bir parmağınla sîbini şakk eyledin mehin
Meşy etse da'vetinle şecer tan mıdır şehâ*

Ahmet Paşa Divanı

Türk edebiyatının 16. yüzyılda yetiştirdiği büyük şair Fuzulî, Hz. Peygamber (s.a.v.) sevgisini hafızalara nakş edercesine başarıyla ve samimiyetle işleyen bir şairdir. Ünlü “Su Kasidesi” asırların süzgecinden geçerek günümüzde bile zevkle okunan ve dinlenen bir na't şaheseridir. Fuzulî divanından seçilen aşağıdaki beyitler, şairin Hz. Peygamber (s.a.v.) sevgisindeki samimiyetinin delilleridir:

*Eyâ şehî ki gürûh-ı peyemberi mürsel
Behiştte basmaz ayak senden almadan destûr
Oddan âfet görmez ü sudan zarar gûyâ kılar
Kanda olsa iktidâyı şer'i Peygamber sabâ
Ey olup mi'râc bürhânı uluvvı şân sana
Yere inmiş gökden istikbâl için Furkân sana
Mehi nevdür yoksa sen kıldukda seyri âsmân
Kaldırıp parmak getirmiş âsmân îmân sana*

XVI. yüzyılın bir diğer önemli ve birçok şaire hocalık yapan usta şairi Balıkesirli Zatî (1471/1546). Aşağıdaki beyitte Zati, Yusuf'u görenler ellerini kes-tiler; seni gören ay iki ayrıldı, diyerek şakkı kamer mucizesine telmihte bulundu:

Yûsuf'ı gerçi görenler ellerini kestiler

Gün yüzün gördü senin şakk oldu ayın ayesi

Şu beyitte ise şair, “Dolunay gibi yüzünü görenler, annesi süt yerine nur emzirmiş derler” diyerek Cenâb-ı Peygamber (s.a.v)'in güzelliğini ifade etti:

Der görenler sen mehi bedrin münevver hüsnünü

Süt yerine nur emzirmiş meğer kim dâyesi

Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi (k.s.) bir beytinde Peygamberimizin yüzünün güzelliğini geceyi aydınlatan parlak aya benzeterek şöyle dedi:

Şol zülf-i zer-târın gibi gamze-i gaddârın gibi

Doğmadı dâdârın gibi bir meh-i tâbân bu gece

Salât ve selam ile...

Kayyim / İhtiyaç Sahiplerini Görüp Gözeten

EN ÜSTÜN GÖZETİCİ (S.A.V.)

*'Veren el alan elden üstündür' buyurdun Sen
Sehavet sofrasında canları doyurdun Sen
Gönül zenginliğini ruhlara duyurudun Sen
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Kayyim"
Şefaât kıl ne olur hep izinden gideyim*

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimizin isimlerinden biri de "Kayyim/Görüp gözeten" idi. O etrafındakilerle hemhal olan bir insan, ümmetine acıyan bir Peygamber ve ihtiyaç sahiplerine yardım eden bir gözetici idi.

Hz. Peygamber (s.a.v.), hediyeleşmeyi tavsiye edip, bunun sevgiyi arttırıp dostlukları pekiştireceğini söyledi. Sadaka kabul etmemesine rağmen hediye kabul edip ve daha güzeli ile hediyelere karşılık verdi. Varını yoğunu çevresindeki yoksul, ihtiyaç sahibi kimselerle paylaşıp, verecek bir şeyi olmadığına da güzel sözler ile gönüllerini doyurdu. Gelir kaynaklarını, ailesinin geçimi için ayırdığı bir kısmı

müstesna, fakirlere dağıtılacak şekilde düzenledi. Cimrilik ve kötü huyun mü'minde bulunmayacağını söyleyip, insanların durumunu düzeltmek için elindeki tüm imkânları seferber etti. Bazen ödünç aldığı bir şeyi fazlasıyla geri ödeyip, bazen satın aldığına anlaştıkları fiyatın fazlasını verdi. Bazen de ihtiyaç sahibi olduğunu anladığı bir kimseden bir şey satın alıp, sonra da onu ona hediye etti.

Muhtaçları Kapıdan Boş Çevirmedi

İbn Abbas'ın deyimiyle O, hayırlı işlerde rüzgâr-dan daha fazla cömertti. Dostu Ebû Zer'e fakirleri sevmeyi ve onlara yakın olmayı tavsiye edip, sevgili eşi Hz. Âişe'ye de *"Ey Âişe! Hiçbir zaman muhtaç birini kapıdan boş çevirme, verebileceğin yarım bir hurma da olsa ver. Ey Âişe! Fakirleri sev, yakınına al ki Allah da kıyamet gününde seni yakınına alsın."* diye nasihat etti. Sık sık *"Ey Allah'ım! Beni fakir bir insan olarak yaşat, bana fakir bir insan olarak ölmeyi nasip et ve beni fakirlerin arasında dirilt."* diye duâ edip, Yüce Allah'tan, gerçek zenginlik olarak tanımladığı *"gönül zenginliği"* istedi.

Ashâb-ı Suffe, ashabının en fakir ve yoksulları olup, devamlı ilimle meşgul oldukları için geçim sıkıntısı çekерlerdi. Zira genelde mescitte kalırlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanından ayrılmazlardı. Rasûl-i Ekrem, her şeyini onlarla paylaşır, yemeğini onlarla yerdi. Büyük bir kazanı vardı. Yemek onda pişirilir ve beraberce yenilirdi. Onlar, O'nun daimî misafirle-

riydi. Bütün mü'minler de öyle. *“Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, misafirine ikram etsin.”* diyerek *“Yemeğini, bıçağın deve hörgücüne gelmesinden daha çabuk ikram edildiği eve hayrın geleceğini”* ve *“Misafiri kapıya kadar geçirmenin sünnetin bir parçası olduğunu”* söylerdi.

Yetimlere bakmanın, şefkat göstermenin üstünlüğünden bahseder, dul ve miskinlere bakmanın Allah yolunda savaşmak veya gündüz oruç tutup gece namaz kılmak gibi olduğunu söylerdi. Ebû Zer'e bir gece yürürlerken *“Ebû Zer! Şu Uhud Dağı altın olsa da bana verilse, borcum için ayıracağım müstesna, bir dirheminin bile yanımda üç gün kalmasını istemem”* dedi.

Her Canlıya İyi Davranırdı

Rasûl-i Ekrem, yağan yağmur tanelerinde Allah'la olan ahdi görüp, *“Her bir canlıya yapılan iyiliğin sevap olduğunu”* söyledi. Sırtı karnına yapışmış bir deveye rastlayınca sahibine, *“Bu dilsiz hayvanlar hakkında Allah'tan korkun, onlara güzelce binin, onları güzelce doyurun.”* dedi. Yine bir defasında: *“Otu bol bir yerde yolculuk ederseniz, devenize yerden nasibini verin. Eğer kurak bir bölgede yolculuk ederseniz, oradan süratle geçin. Eğer geceleyin bir yerde konaklarsanız, sakın yol kenarında konaklamayın, zira yol, geceleyin hayvanların gidip geldiği, böceklerin yuvalandığı yerdir.”* buyurdu. Canlılara iyi davrandı, hayata Allah'ın bir emaneti olarak baktı.

Hz. Ali (r.a.), Peygamberimiz (s.a.v.)'i şöyle anlattı:

“Rasûlullah, söz ve davranışlarında hep mutedil oldu, hiçbir zaman haddi aşmayıp, çirkin bir söz söylemez, çirkin bir davranışta bulunmazdı. Bunun için özel bir gayret de sarf etmezdi. Çarşı ve pazarlarda çok dolaşmazdı. Kötülüğe kötülükle mukabele etmezdi. Affeder ve bağışlardı. Allah yolunda cihad müstesna, hiçbir şeye eliyle vurmadı. Hiçbir hizmetçisini ve hanımını dövmedi. Kendi şahsına yapılan zulümlerden intikam aldığı hiç görmedim. Allah'ın haramları çiğnendiğinde ise şiddetle öfkelenirdi. İki şeyden birini tercih etmede muhayyer bırakıldığında kolay olanı tercih ederlerdi. Evine girdiğinde herkes gibi elbisesini temizler, koyununu sağlar ve kendi hizmetini kendisi görürdü.

Lüzumsuz konuşmazdı. Müslümanları birbirine ısındıracak ve birbirlerinden nefret ettirmeyecek şekilde konuşurdu. Her kabilenin güzel hasletli insanlarına ikramda bulunur ve onları kavmine başkan tayin ederdi. Halkı hatalı işler ve sözlerden sakındırır, kendisi de sakınırdı. Güzel yüzünü ve güzel ahlâkını kimseden esirgemezdi. Ashabını daima arar, halka olup biten hâdiseleri sorardı. İyiliği över ve pekiştirir, ona güç katardı. Kötülüğü zemmeder ve onu zayıf düşürürdü. Her işinde itidal üzereydi, ihtilâfsızdı. Müslümanların gaflete düşmesinden korkar, onları ikaz etmeyi ihmal etmezdi. Her halinde ibadet ve iyiliğe hazırdı. Hakkın sınırını aşmadığı gibi, hakkı yerine getirmekten de geri kalmazdı. O'na

yakın olanlar halkın en hayırlılarıydı. O'nun yanında arkadaşlarının en üstünü nasihati en yaygın ve kuşatıcı olanıydı. Mertebesi en yüksek olanlar da insanların durumunu düzeltmek için canıyla, malıyla çalışan, iyilik ve yardımı en güzel olanlardı.”

Kalkarken de otururken hep Allah'ı zikirle meşgul olurdu. Bir cemaatin yanına geldiğinde üst başa geçmez, hemen meclisin sonuna otururdu. Ashabına da bunu emrederdi. Kendisiyle beraber oturan herkese değer verirdi. Orada bulunanların her biri kendisini en itibarlı kişi zannederdi. Kendisiyle oturan ya da bir ihtiyacı için yanına gelen kimseye dönüp gidinceye kadar sabrederdi. Biri bir istekte bulunursa onu hemen yerine getirir, imkânı olmadığında tatlı dille bunu anlatırdı. Gönlü ve hoşgörüsü bütün insanlığı kuşatacak kadar genişti. Onlara şefkatli ve merhametli bir baba oldu. Hak konusunda herkes O'nun katında eşitti.

O'nun meclisi bir ilim, hayâ, sabır ve emanet meclisiydi. Orada yüksek sesle konuşulmaz, hiç kimse ayıplanmaz ve kimsenin ayıp ve kusuru dışarı vurulup yayılmazdı. O meclisteki herkes eşitti. Tek üstünlük ölçüsü takva idi. Büyüklere saygı gösterir, küçüklere şefkat ve merhametle muâmele ederdi. Fakir ve muhtaç olanları, kendisine tercih eder, garipleri koruyup gözetirdi. Daima güler yüzlü, yumuşak huylu, şefkat ve merhameti bol bir insandı. Sert ve kaba sözlü değildi. Orada burada dolaşıp durmaz, kimsenin ayıp ve kusurunu araştırmazdı. Cimri bir

insan değildi. Hoşuna gitmeyen şeyleri görmezlikten gelirdi. Hiç kimsenin ümidini kırmaz, hoşlanmadığı bir söz ya da davranışı sükûtle karşılardı.

Kendisinden bir şey isteyin hiç kimseyi boş çevirmez, eline ne geçerse ihtiyacı olanlara dağıtır, *“Ben ancak dağıtıcıyım, veren Allah’tır.”* derdi. Bununla beraber dilenciliği sevmez, dilenenlere bundan kurtulmaları için çalışıp kazanmanın yollarını gösterirdi.”

Ashaptan Cabir (r.a.) diyor ki: “Peygamberimiz kendisinden istenilen bir şeye asla yok dememiştir.”

Bir gün Peygamberimize bir parça kumaş hediye edilmiş, O da bunu kabul etmişti. Buna ihtiyacı da vardı. Yanında oturanlardan biri “Bu ne iyi kumaş” deyince, Peygamberimiz kumaşı ona bıraktı.

O, yoksulları, ihtiyaç sahiplerini kendinden çok düşünür, açları doyurur, kendisi aç kalırdı. Peygamberimiz, maddî imkânlarla sahip olduğu zamanlarda da sade bir hayat yaşadı, kendisi için bir şey bırakmadı, elindekileri muhtaçlara dağıttığı için aç yattığı zamanlar çok oldu. Eşi Hz. Aişe (r.ah) diyor ki:

“Peygamberimiz, üç gün peş peşe karnını doyurmadı. İsteseydi doyururdu. Fakat yoksulları doyurup kendisi aç kalmayı tercih ederdi.”

Kerîm / Kerem Ve İkrâm Sahibi

İNSANLARIN EN ÇOK İKRÂM EDENİ (S.A.V.)

*Elindeki ekmeği kardeşiyle paylaşan
Dostunun ahbabının hep yardımına koşan
Böylece yücelerin yücesine ulaşan
Salât ve selâm sana olsun Hazret-i Kerim
Canım, anam ve babam yoluna feda derim*

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in isimlerinden bir de “Kerîm/Kerem ve ikram sahibi” idi.

O; ikramda, paylaşmada, elindekini başkalarına vermekte, bağışlamada merhamette hâsılı her güzellikte en cömert idi.

Cenâb-ı Hakk bir âyeti celîlede şöyle buyurmaktadır:

“Onların mallarında (ihtiyacından dolayı) isteyen ve (iffeti istemesine engel olan) yoksulun hakkı vardır.”
(51/Zariyat, 19) Bu âyet-i kerîmede açıklandığı üzere İslâm, ihtiyaç sahibi ve güçsüzlere yardım elini uzatmayı malî durumu iyi olan Müslümanlara bir görev olarak vermiştir.

Bir hadis-i şerifte Cabir (r.a.): “Rasûlullah (s.a.v.) kendisinden bir şey istendiğinde yok dediği olmamıştır.” dedi. Böyle cömert ve kerem sahibi olan bir peygambere ümmet olan Müslümanlara da bu şekilde davranmak yakışır. Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretleri bir hutbelerinde şöyle buyurur:

“Aziz cemaat! Hazret-i Peygamber (s.a.v.) Efen-
dimiz, muhtaç, zayıf ve fukaraya yardımı sever, ne-
rede yardıma muhtaç kimse olursa onun yardımına
koşar, ashabına bu hususta emirler verirdi. İyilikse-
ver sehî ve cömert idi. Her türlü tehlike karşısında;
fevkalâde cesarete sahip, doğru sözlü, ashap ve ehli-
beyti arasında âdaletle muamele etmeyi sever, hiç
kimseyi incitmezdi. Kimse hakkında kötü söylemez
ve kötü zanda bulunmazdı. Hasbe'l beşer sadır olan
kusurlardan dolayı kimsenin yüz karasını yüzüne
vurmaz, ancak bir daha böyle kötü işler yapılmama-
sını isim zikretmeksizin emir buyururdu.”

Müslüman Paylaşmayı Bilir

Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz (s.a.v.) “Müs-
lümanları önemsemeyen ve onlarla ilgilenmeyen mü'min-
lerden değildir.” buyurdu. Bu hadis-i şerifte de belir-
tildiği üzere gerçek Müslüman muhtaçlara yardım
eden, keder ve ızdıraplarını dindirmeye çalışan kişi-
dir. Fertleri birbirinden kopmuş, bencil duyguların
hâkim olduğu, karşılıklı sevgi ve saygının olmadığı
bir toplum, Müslümanlar için örnek bir toplum de-
ğildir.

Bir âyet-i kerime de mealen şöyle buyruldu: *“Her hangi birinize ölüm gelip de (Rabbim beni yakın bir süreye kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam) demesinden önce size verdiğimiz rızıktan harcayın.”*

Yatırımların En Güzeli Allah Yolunda Yapılanıdır

Her varlıklı kişi ileriye dönük yatırımlar yapmak ister bu normal bir şeydir. Ancak yatırımların en güzeli Allah yolunda yapılan yatırımdır. Çünkü bu tür bir yatırımın çalınma, deprem, yangın... gibi felaketlerle yok olması söz konusu değildir. Cenâb-ı Hak tarafından karşılığı kat kat verilecektir. Bu konuda Yüce Rabbimiz şöyle buyurur: *“Allah yolunda ne harcarsanız Allah onun yerine (daha iyisini) verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır.”* (34/Sebe, 36)

Allah yolunda yaptığımız harcamaların sevabını kazanmamızın şartı, işe gösteriş karıştırmamak iyilik yaptığımız kimseyi küçümsememek ve başa kakmaktır. İyilikte bulunduğumuz kimseyi hor görmek şahsiyetini rencide edici davranışlarda bulunmak ve riya karıştırmak sevap yerine günah getirir. Yüce Kitabımız Kur’ân-ı Kerim bu hususu şöyle açıklar:

“Ey iman edenler, malını gösteriş için hayra veren gerçekte Allah’a ve ahiret gününe inanmayan kimseler gibi başa kakmak ve eziyet etmek suretiyle yaptığımız hayırlarınızı iptal etmeyin böylesinin durumu üzerinde biraz toprak bulunan kayaya benzer. Sağanak yağan bir yağmur İsalet eder de onu sert kaya haline getiriverir. (toprağı gider kaya kalır.) Yaptıklarını bu şekilde Allah

için yapmayanlar kazandıklarından hiç bir şeyi tutmağa muktedir olamazlar. Allah nankör kimselere doğru yolu göstermez.” (2/Bakara, 264) Bu ilâhî emirleri yerine getirerek rahmet ve mağfiret sofrasını gereği gibi değerlendirelim. Allah ve Rasûlünün verdikleri müjdelere nail olalım.

Allah yolunda yaptığınız harcamalarla malımız noksanlaşmaz. Aksine artar ve bereketlenir. Bu konuda Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyudu: *“Sadaka malı noksanlaştırmaz. Allah bir kulun affetme (huyunu) artırırsa mutlaka onun izzet ve şerefini de artırır. Allah kendisi için tevâzu gösteren bir kişiyi de mutlaka yüceltir.”* Etrafındaki fakir ve güçsüzleri görüp gözetken varlıklı bir Müslüman mesut ve huzurludur. Cimri bir pinti olan kişi de bedbahttır. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“Zulümden sakınınız zira zulüm kıyamet günü (sahibini saran) karanlıklar olacaktır. Cimrilikten de sakınınız. Çünkü cimrilik sizden öncekileri, haramı helal saymak ve birbirlerinin kanını akıtmak suretiyle helâk etti.”

Bir Cömertlik Tablosu

Peygamberimiz çok kadirbilirdi, iyiliği unutmazdı. Buna bir örnek olması bakımından Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretlerinin bir sohbetlerinde naklettiği şu güzel örneklerle bakalım:

“Bir savaşta alınan esirler arasında sütkardeşi Şeymâ da bulunuyordu. Beraber oynadığı çocukluk arkadaşını görünce onu yanına çağırdı, iltifat etti.

Derhal serbest bırakılmasını emretti, onu memnun etti, ihsanda bulundu.

Araplar arasında cömertliği ile tanınmış Hâtem'in kabilesi savaşta esir düştü. Esirler arasında Hâtem'in kızı da vardı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanına gelerek dert yandı ve şöyle dedi:

“Yâ Rasûlallah, cömertliği ile ün salmış babam Hâtem öldü, kardeşim kaçtı, ben pek çaresiz kaldım. Hürriyetim için sana sığınıyorum.”

Bostan ve Gülistan eserlerin sahibi Sa'di bunu pek canlı anlatarak der ki:

Hâtem'in kızımı, dedi bir kadın

Duydun elbette Hâtem'in adın

O nama hürmetten ey âlicenâb

Beni affeylemek etmez mi icab

Peygamberimiz onun dileğini kabul etti ve onu serbest bıraktı. Fakat o bununla yetinmedi, yalvarmasına devam etti, bütün kabilenin affını istedi.

“Yalnız beni kayırma, arkadaşları benden ayırma.” dedi.

Hz. Peygamber (s.a.v.) onu kırmadı, bütün kabileyi serbest bıraktı. Her şeyde en güzel örnek olduğu gibi bu hususta da örnek oldu.”

Salât O'na, selâm O'na ve bütün âli ashabına...

Mâcid / Soyu, Çok Temiz ve Çok Şerefli

SOYU YÜCE KENDİ YÜCE MUHAMMED (S.A.V.)

Temiz bir ruh ile Sana yönelen Sudanlı gibi

Çölleri aşarak gelen o delikanlı gibi

Ah etsem huzurunda ey temiz ruhlu Nebi

Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mâcid"

Sana olan sevgiye şahid Sahra-yı Necid

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Mâcid/Yüce ve şerefli" idi. Peygamberimizin her hali yüce ve şerefli bir hayatla geçmiştir. O'nun varlık âlemine gelmesindeki yüceliği ve soyu hakkında hadis-i şeriflerde ve âyet-i kerimelerde müjdelere çoktur.

O yüceler yücesi, yaratılmışın zirvesi... İnsanlığın yükselen sesi... İçindeki nur cevheri Hakk'ın nefesi... Âlem O'nun pervanesi... Temizliğin, asaletin yegânesi...

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'in babası, Abdülmuttalib'in oğlu Abdullah; annesi ise Vehb'in kızı Âmine'dir. Babası Abdullah, Kureyş

Kabîlesinin Hâşimoğulları kolundan, annesi Âmine ise Zühreoğulları kolundandır. Her ikisinin soyu, bir kaç batın yukarıda, "Kilâb" da birleşmektedir. Her ikisi de Mekke'lidir.

Peygamber (s.a.v.) Efendimizin soyu, çok temiz ve çok şerefli bir neseb zinciridir.

Peygamberimizin Yüce Soyu

Peygamberimiz, soyları ve kendileri hakkında şöyle buyurdu:

"Yüce Allah, İbrahimogullarından, İsmail'i seçti.

İsmailogullarından Kinaneoğullarını seçti. Kinaneoğullarından, Kureyşi seçti. Kureyş'ten, Haşimoğullarını seçti. Haşimoğullarından da Beni seçti.

Ben Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalib'im!

Yüce Allah, mahlûkatı yarattı ve Beni, onların en hayırlılarının içinde bulundurdu.

Sonra, onları, iki firkaya ayırdı ve Beni, onların en hayırlılarının içinde bulundurdu.

Sonra, onları, kabilelere ayırdı ve Beni, en hayırlı olan kabilenin içinde bulundurdu.

Sonra, onları ailelere ayırdı ve Beni, onların en hayırlısı içinde bulundurdu.

Ben, sizin aile yönünden de en hayırlınızım, nefis yönünden de, en hayırlınızım!"

"Ben Âdemoğulları soylarının en hayırlı, en temiz olanlarından, devirden devire, aileye geçe geçe, nihayet şu

“içinde bulunduğum aileden vücuda getirildim.”

“Ben Muhammed b. Abdullah b. Abdulmuttalib b. Haşim b. Abdimenaf b. Kusayy b. Kilab b. Mürre b. Ka’b b. Lüey b. Galib b. Fihri b. Malik b. Nadr b. Kinane b. Huzeyme b. Müdrike b. İlyas b. Mudar b. Nizar’ım.”

“Halk ne zaman iki kısma ayrılrsa, muhakkak, Allah Beni, onların en hayırlı olanının içinde bulundurmıştır.”

“Ben Cahiliye devrinin kötülüklerinden hiç bir şeye bulaşmaksızın, ana ve babamdan meydana geldim!”

“Ben ta Âdem’den, babama ve anneme gelip ulaşınca-ya kadar, hep nikâh mahsulü olarak meydana geldim, asla zinadan meydana gelmedim!”

“Ben sizin nefis yönünden de en hayırlınızım, baba soyu yönünden de en hayırlınızım!”

Meyseretü’l Fecr Peygamberimize “Ya Rasûlallah! Sen ne zaman peygamber oldun?” diye sordu.

Peygamberimiz “Âdem (a.s.), daha ruh ile ceset arasında bir varlıkken!” buyurdu.

Katade’den gelen rivayette de Peygamberimiz, yaratılışta Peygamberlerin evveli, Peygamber olarak gönderilişte ise sonuncusuydu.

Hız. İbrahim (a.s.)’in Duâsı

Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde de:

“Âdem daha balçık halindeyken, Ben Ümmü’l kitab’da Abdullah ve Hatemu’l Enbiya idim. Size bunun manasını haber vereyim:

Ben atam İbrahim'in duâsıyım!

İsa'nın kavmine geleceğini müjdelediği Peygamberim!

Annemin de rüyasıyım ki, annem Bana hamile olduğu zaman rüyasında, Şam köşklerini aydınlatan bir nurun, kendisinden çıktığını görmüştü, zaten Peygamberlerin anneleri böyle rüya görürler.” buyurdu.

İbrahim ve İsmail (a.s.) duâları ve duâlarının gerçekleşmesiyle ilgili Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyurdu:

“Hani İbrahim, İsmail ile birlikte evin (Kâbe'nin) temellerini yükseltiyor, 'Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur! Şüphesiz sen hakkıyla işitensin, hakkıyla bilensin.” diyorlardı. *'Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet kıl. Bize ibadet yerlerini ve ilkelerini göster. Tevbemizi kabul et. Çünkü sen, tevbeleri çok kabul edensin, çok merhametli olansın.'* *'Rabbimiz! İçlerinden onlara bir peygamber gönder; onlara âyetlerini okusun, kitabı ve hikmeti öğretsin ve onları her kötülükten arındırsın. Şüphesiz, sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin.”* (2/Bakara, 127-129)

“Allah uğrunda hakkıyla cihad edin. O sizi seçti ve dinde üzerinize hiçbir güçlük yüklemedi. Babanız İbrahim'in dinine uyun. Allah sizi hem daha önce hem de bu Kur'ân'da müslüman diye isimlendirdi ki, Peygamber size şahit (ve örnek) olsun, siz de insanlara şahitt (ve örnek) olasınız. Artık namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve Allah'a sarılın. O sizin sahibinizdir. O ne güzel sahip, ne güzel yardımcıdır!” (22/Hac, 78)

“Nitekim kendi aranızdan, size âyetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik.” (2/Bakara, 151)

“Hani, Meryem oğlu İsa, “Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ben, Allah’ın size, benden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek, Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici (olarak gönderdiği) peygamberiyim” demişti. Fakat (İsa) onlara apaçık mucizeleri getirince, “Bu, apaçık bir sihirdir.” dediler.” (61/Saf, 6)

Salât ve selâm O'nun yüce soyuna ve yüce ehli beytine olsun...

*Mansûr / Allah'ın Yardımını Gören,
Zafere Kavuşturulan*

MANSÛR VE MUZAFFER KOMUTAN (S.A.V.)

*Bedir'de va'd edilen nusretin muhatabı
'Selaseti âlâfin' Hakk'ın müjde hitabı
Tam üçbin melek ile kuşattı âfitabı
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mansûr"
Allah'ın yardımıyla zafer nurun alâ nûr*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinde biri de "Mansûr/Allah'ın yardımını gören, zafere kavuşturulandır. Cenâb-ı Allah (c.c.) Rasûl-i Ekrem'e her zaman ilâhî nusretiyle yardımda bulunmuş ve muzaffer kılmıştır.

Bedir Savaşında Müslümanlar sayıca müşriklerden çok az olmalarına rağmen çok büyük bir cesaret ve kararlılıkla Peygamberimiz (s.a.v.)'in arkasında savaşa girmişler ve Allah'ın desteğiyle mucizevî şekilde büyük zaferler kazanmışlardır. Kur'ân âyetlerinde Allah'ın meleklerle mü'minleri desteklediği ve Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in savaşta mü'minleri

meleklerin yardımıyla müjdelediği şöyle haber verilir:

“Sen mü’minlere: “Rabbiniz’in size meleklerden indirilmiş üç bin kişiyle yardımiletmesi size yetmez mi?” di-yordun. Evet, eğer sabrederseniz, sakınırsanız ve onlar da aniden üstünüze çullanırlarsa, Rabbiniz size meleklerden nişanlı beş bin kişiyle yardım ulaştıracaktır.” (3/Al-i İmran, 124-125)

Allah, âyetlerde de buyurduğu gibi, meleklerin yardımını, inananlara bir müjde ve kalplere tatmin vesilesi olarak göndermiştir. Yoksa kuşkusuz Allah hiçbir sebebe ihtiyacı olmayandır. Dilediği takdirde iman etmeyenleri üzerlerine gönderdiği tek bir azap ile bozguna uğratar. Dilerse onları ve ordularını saniyeler, dakikalar içinde yerin dibine geçirir. Allah tüm bunlara güç yetirendir. Rabbimiz’in böyle şanlı ve mucizevî zaferler vermesi ise, Peygamberimiz (s.a.v.) ve beraberindeki mü’minler için büyük bir müjde olmuştur.

Bedir Savaşının artık son hazırlıkları yapıyordu. Ordusunun sağ kanadına kahraman mücahid Zübeyr bin Avvam, sol kanadına da Mikdad bin Esved kumanda edecekti.

Rasûlullah Efendimiz, şerefli ashabıyla, savaşa nasıl başlanacağı hakkında istişare etmek istediler; “Nasıl çarpışsınız?” buyurdular.

Asım bin Sabit ayağa kalkıp, elinde yayı ve oku olduğu halde; “Ya Rasûlallah! Kureyşliler bize yüz metre kadar yaklaştıklarında, onları ok atışına tutalım. Sonra elimizle taş atımı mesafesine geldiklerin-

de, taş atalım. Mızrak erişecek kadar yaklaştıklarında da, kırılıncaya kadar mızraklarımızla mücadele edelim. Sonra da kılıçlarımızı sıyırıp çarpışalım!” diyerek reyini bildirdi.

Bu taktik, Peygamber Efendimizin hoşuna gitti. Ashabına şu talimatı verdi: *“Hatlarınızı bırakıp ayrılmayınız. Bir yere kımıldamadan yerlerinizde sebat ediniz. Ben emir vermedikçe harbe başlamayınız. Oklarınızı, düşman size yaklaşmadan kullanıp israf etmeyiniz. Düşman, kalkanını açtığı zaman okunuzu atınız. Düşman iyice sokulunca elinizle taş atınız. Yaklaştıklarında da mızraklarınızı kullanınız. Düşmanla göğüs göğüse geldiği zaman da kılıçlarınızla çarpışınız...”* Sonra nöbetçiler bırakılarak Ashab-ı kirama istirahat verildi. Onlar, Allahu Teâlâ'nın hikmeti, öyle derin bir uykuya daldılar ki, göz kapaklarını kaldıracak halde değildiler.

Peygamber Efendimiz de, hurma dallarıyla yapılan gölgeliğe çekildiklerinde, önce Hz. Ebû Bekir, sonra Sa'd bin Mu'az kılıçlarını sıyırıp gölgeliğin kapısında nöbet tuttular.

Zafer İçin Duâ

Sevgili Peygamberimiz mübarek ellerini kaldırıp, büyük bir hüznün içinde Allahu Teâlâ'ya;

“Ya Rabbi! Sen şu bir avuç cemaati helak edersen, artık sana yeryüzünde hiç ibadet olunmaz...” diyerek yalvarmaya başladı. Ve bu hazin duâ sabaha kadar devam etti...

Mübarek İslâm ordusunun karargâh kurduğu yer, kumluktu. Bu yüzden yürümede güçlük çekiliyor ve ayaklar kuma gömülüyordu. Allahu Teâlâ'nın ihsanı, Rasûlullah Efendimizin duâsı bereketiyle, o gece gittikçe hızlanan bir yağmur yağmaya başladı. Derelerde taşacak kadar sel gidiyordu. Su kapları dolduruldu, zemin, ayaklar batmayacak kadar sertleşti. Müşrikler ise çamur ve sel içinde kaldılar. Fecrden sonra, Rasûlullah Efendimiz ashabını namaza kaldırdılar. Sabah namazını kıldırdıktan sonra, düşmanla cihad etmenin ve şehidliğin faziletinden bahsederek, onları çarpışmaya teşvik eylediler ve:

“Muhakkak ki, Allahu Teâlâ, hak ve gerçek olanı emreder. Hiç kimsenin Allahu Teâlâ'nın rızası için yapılmayan amelini kabul etmez... Rabbimizin bu yerlerde, size rahmetini ve mağfiretini vad ettiği emrini yerine getirmeye çalışınız ve imtihanı kazanınız!

Çünkü O'nun vaadi hak, sözü gerçek, cezası da şiddetlidir. Ben ve siz, Hayy ve Kayyum olan Allahu Teâlâ'ya bağlıyız. O'na sığındık, O'na tutunduk, O'na dayandık. En son dönüşümüz de O'nadır. Allahu Teâlâ, beni ve bütün Müslümanları bağışlasın!” buyurdular.

Vadedilen Zafer

Savaşta olan mucizeler ve Müslümanların cesareti pek çok tefsir âlimi tarafından da anlatılmıştır. Büyük âlim Ömer Nasuhi Bilmen, Müslümanların savaşları sırasında meydana gelen mucizeleri ve salih mü'minlerin cesaretini şöyle aktarmaktadır:

Rasûl-i Ekrem Efendimiz, *“Yarab! Bana vaat buyurduğun nusreti (zaferi) ihsan et.”* diye duâ etmiş ve hafifçe bir uykuya dalmış ve hemen tebessüm ederek uyanmış, yanı başında bulunan Hz. Ebû Bekir'e hitaben: *“Müjde ya Ebû Bekir! İşte Cibril-i Emin ile sair meleke-i kiram (meleklerin büyük çoğunluğu) imdada geldiler.”* diye buyurmuştu.

Sonra da zırhını giymiş ve çadırından dışarı çıkmıştı. Zaten adetleri fazla olan düşman ordusuna bazı Ürban'ın da katılacağı şayi (duyulmuş) olmakla bundan bazı İslâm mücahitleri endişeye düştüler.

Bunun üzerine tarafı İlahi'den (Yüce Allah'ın Katından) melekler vasıtasıyla ehli İslâm'a (Müslümanlara) yardım olunacağı tebşir edildi (müjdelendi). Rivayete nazaran (göre) o esnada gayet şiddetli bir rüzgâr çıkıp göz gözü görmez olmuştu.

Bu hal ise Hazret-i Cibril ile sair (pek çoğu) meleklerin meydanı harbe gelmelerine bir nişane (işaret) imiş. O melekler ablak (beyaz) atlara binmiş, beyaz ve sarı insanlar suretinde görünmüşler ve Bedir Harbine bilfiil iştirak (fiilen katılmışlardır) etmişlerdir.

Bu Bedir Gazvesinde (seferinde) Müslümanlara evvela bin, sonra iki bin, daha sonra da iki bin melek imdada gelmişlerdir ki, mecmuu (toplamı), âyet-i kerimede görüldüğü vechile (kadarıyla) beş bindir.

Allah'ın yardım ettiği Peygamberimiz (s.a.v.) ve mü'minler, ne kadar zayıf durumda olsalar da başarılı olmuşlar, sayıca fazla olan inkârcıların orduları karşısında galip gelmişlerdir. Mekkeli müşrikler,

sahip oldukları teknik imkânlarla ve kalabalık insan sayısına rağmen, görünüşte kesin galip gelmeleri gerekirken Allah'tan bir mucize olarak bozguna uğramışlardır.

Mâsum / Günahlardan Korunmuş

GÜNAHLARDAN KORUNMUŞ ELÇİ (S.A.V.)

*Günahtan korunmuşluk ismet Sana verildi
Peygamberlere hâtem izzet Sana verildi
Tevhid kılıcın ile putlar yere serildi
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mâsum"
İnsanlardan, melekten, Rasûllerden ulusun*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de; "Mâsum/Günahlardan korunmuş"tur. Peygamberlerde bulunan İsmet sıfatı bu ism-i şerifle alâkalıdır. İlmihal kitaplarında şu bilgilere rastlıyoruz:

Kur'ân-ı Kerim'in pek çok yerinde vurgulandığı gibi peygamberler de insandır. Onlar da diğer insanlar gibi oturup kalkar, yiyip içerler, gezerler, evlenip çocuk sahibi olurlar, hastalanır ve ölürlər; bu gibi özelliklere, peygamberler hakkında düşünülmesi câiz özellikler denir. İlahî emir ve yasaklarla yükümlülük konusunda peygamberler de diğer insanlar gibidirler. Fakat onlar her hareketleriyle Allah'ın

insanlar için seçtiği kulları ve elçileri, insanların kendilerine bakarak davranışlarına çekidüzen verdikleri birer örnek olduklarının bilinci içindedirler. Bu sebeple fakirken, sıkıntıdayken bile Allah'a şükrederler. Haset etmek, içi dışına uymamak gibi kötü huy-lardan hiçbiri onlarda bulunmaz.

İsmet Sıfatı

İsmet sıfatı şöyle açıklanır: “Günah işlememek, günahattan korunmuş olmak.” demektir. Peygamberler hayatlarının hiçbir döneminde şirk ve küfür sayılan bir günahı işlemedikleri gibi özellikle peygamberlikten sonra kasten günah işlememişlerdir. İnsan olmaları sebebiyle günah derecesinde olmayan bir takım ufak tefek hataları bulunabilir. Ancak onların bu hatası yüce Allah'ın kendilerini uyarmasıyla derhal düzeltilir. Peygamberlerin bu tip küçük hatalarına “zelle” denilir. İsmetin karşıtı olan mâsiyetten (günah işlemek) Allah onları korumuştur. Peygamberler örnek ve önder kişiler oldukları için, konumlarını zedeleyecek davranışlardan da uzaktırlar.

Hız. Âdem (a.s.) yasak ağaçtan yemiştir, Hız. Musa (a.s.) kavgada birisine bir yumruk atmış ve onun, istemeyerek ölümüne sebep olmuştur. Bunlar birer zenb'dirler yani hata ile yapılan ve niyet taşımayan günahlardır. Ya da, henüz peygamber olmadıkları zamanlarında işledikleri fiillerdir ki, bazı âlimlere göre peygamberlerin peygamber olmadan önce günah işlemeleri mümkündür.

Peygamberlerde ismet/günahlardan korunmuşluk sıfatı, pek çok âyet-i kerimenin doğrudan olmasa da dolaylı işaretinden anlaşılabilir üzerine ümmetin icması ile sabittir. Yani ismet sıfatının delili, açık naslar değil, icmadır. Bilindiği gibi icma bir nassın anlamına dayanmak zorundadır. Bu işareti taşıyan bir değil, birden çok nas vardır. Prof. Dr. Faruk Beşer bunları şöyle sıralar:

1. Pek çok âyet peygamberlerin seçilmiş ve diğer insanlardan üstün kılınmış olduklarını vurgular. Bunun tabii sonucu, onların diğer insanların işledikleri günahlardan korunmuş olmalarıdır.

2. Allah, insanlara iyiliği emrettikleri halde kendileri bunu yapmayanları kınar. Peygamberler bu kınamanın dışındadır.

3. Kur'ân-ı Kerim'de defalarca peygamberlerin seçilmiş ve hayırlı insanlar olduğu vurgulandığına göre, onların diğer insanlardan farkları, zorunlu olarak mâsum olmalarıdır.

4. Hz. Peygamber (s.a.v.)'e baktığımızda Allah: *"O'nda sizin için güzel bir örnek vardır."* buyurur. Mâsum olmasaydı O'nun günahları da örnek olurdu ki, bunun caiz olmadığı açıktır.

5. Diğer peygamberlerin sözü edilen hatalarını, onların peygamber olmadan önceki hayatlarına verirsek, onlardan hiçbir günahın sadır olmadığı da bilinmektedir.

6. Peygamberin hayatı dindir. Bu sebeple günah işlemesi durumunda, dinle günah birbirine karışır ve bu da dinin din olmayandan ayırt edilemeyeceği sonucunu doğurur.

Mâsumiyet hususunda Mâturîdî Akaidi adlı kitapta şöyle denilmektedir: “Peygamber, gerek sözlerinde, gerek fiillerinde kendisini lekeleyecek ve kadr-u kıymetini düşürecek hatalardan korunmuş (mâsum) olur. Eğer kasıt ve iradesi olmaksızın kendisinde bir hata vuku bulacak olursa Yüce Allah onu uyarır. İsmet Allah'ın bir lütfü olup peygamberi hayır yapmaya sevkeder, kötülükten de alıkoyar. Fakat ilâhî imtihanın gerçekleşmesi için onda yine de irâde mevcuttur.”

Peygamberlerin Korunmuşluk Alanı

Gazzâlî, ismet sıfatının gereği olarak Rasûlullah (s.a.v.)'in küfre düşmesi, Yüce Allah'ı bilmemesi, Allah'ın risâletini saklaması, tebliğ ettiği konularda yalan söylemesi, hata etmesi ve yanılığa düşmesi, tebliğde ihmal göstermesi, çağrıda bulunmakla memur olduğu şeriatın tafsilâtını bilmemesi gibi “mucize” kavramının medlulüne ters düşen davranışlardan mâsum olmasının aklın gereği olduğunu söyler.

Bunlara ilâveten, kendisine indirilmiş olan şeyleri karıştırması, şeytan vesvesesine açık olması, hilâfî hakikat beyanda bulunmaya yeltenmesi... gibi konularda peygamberlerin korunmuşluğu hakkında icmâ bulunmaktadır.

Çocukluğundan İtibaren Korunmuş

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.)'in dedesi Abdulmuttalib, yüz yaşını geçmiş olduğu halde hasta döşğine düşünce, o zaman sekiz yaşında olan torunu Hz. Muhammed (s.a.v.)'i oğullarından birine teslim etmek üzere bütün oğullarını çağırды, başına topladı.

Ebû Leheb'e şöyle dedi: “Sen zenginsin, fakat kalbinde merhamet yok. Çocuk yetim, yüreği zaten yaralı... O'nu sen hoş tutamazsın. Senin sert, kaba muameleniden incinir, üzülür. Onun için çocuğu sana teslim edemem.”

Sonra oğlu Abbas'a döndü: “Sen bu işe lâıyksın, fakat ailen kalabalık...” dedi. Bu esnada Ebû Tâlib söze karıştı; “Babacığım, gerçi benim servetim az, fakat şefkatim var. Kardeşim Abdullah'ın oğluna bakmağı ben cana minnet bilirim.” dedi. Abdulmuttalib, küçük torununun da re'yini almağı unutmadı. O'na dönerek; “Amcalarından hangisinin yanında kalmağı arzu ettiğini” sordu.

Mâsum çocuk, yerinden fırlayıp Ebû Tâlib'in boynuna sarıldı. Böylece Ebû Tâlib'in himayesine girmiş oldu. Bu hâdiseden birkaç gün sonra dede, bu fâni hayata gözlerini yumdu. Ebû Tâlib, O'na öksüzlüğünü hissettirmemek için elinden geleni yaptı ve O'na öz evlâdı gibi baktı.

Peygamber Efendimiz 10/12 yaşlarında iken amcası Ebû Tâlib'in ve Mekke halkının koyunlarını güttü. Kırların temiz havası, O'nun farklı zekâsını (üstün

zekâsını) korudu, geliştirdi. Bir ara kırdâ çobanlık yaparken kurtların sürüye dalıp koyunlarını kaptığını gördü. Bundan ibret aldı; "Güttüğü koyunları kurda kaptırmamak bir vazîfe idi. Herkes güttüğü koyundan mes'uldür, emânete riâyet olunmalıdır."

Peygamber Efendimiz, çobanlık yapmağı hakir görmemiş, bilâkis bir hadisi şeriflerinde; *"Allah hiçbir peygamber göndermemiştir ki o, çobanlık yapmış olmasın. Musa Peygamber çobanlık yapmıştı, Davut Peygamber, kezâ."* buyurmuşlardır.

Peygamber Efendimiz'in Kâbe'nin tâmirinde Kureyş'le birlikte çalıştığı, hatta bu yüzden omuzları taş taşıyarak yara olduğu, tarihin rivâyetleri arasındadır. Kâbe'nin bu tamiri sırasında, şöyle mühim bir hâdis vuku bulmuştu:

Peygamber Efendimiz, amcası Abbas ile birlikte taş taşıırken, O'na, ihrâmını çözerek omuzuna koymasını, bu suretle omuzunun incinmemesini söyledi. Peygamber Efendimiz de ihrâmını toplayarak omuzuna koymuştu. Vücudu açılınca birdenbire yere düşerek kendinden geçti. Bu halden ayılınca derhal ihrâmını almış ve bütün vücudunu örtmüştü. Sonra Ebû Tâlib bu işi merak etmiş ve hâdiseyi kendisinden sormuştu. Hz. Muhammed (s.a.v.) şu cevabı vermişti: *"İhrâmımı toplayıp omuzuma koyduğum zaman vücudum açılınca şöyle bir ses duydum: "Yâ Muhammed (s.a.v.)! Âzânı setret. Sen peygamber olacaksın, sana yakışmaz."*

Peygamber Efendimiz'in gâipten duyduğu ilk ses bu idi. O sırada Peygamberimiz otuzbeş yaşlarında idi. Peygamberlikten sonra zaten İsmet sıfatının zirhıyla günahlardan korunmuştur...

Milli şairimiz Mehmet Akif şöyle buyuruyor:

Derken büyüyüp kırkına gelmişti ki öksüz,

Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi!

Bir nefhada kurtardı insanlığı O mâsum,

Bir hamlede Kayserleri, Kisraları serdi!

Medenî / Şehirli, Bilgili ve Görgülü

ŞEHİR KÜLTÜRÜNÜ KURAN MEDENİYET PEYGAMBERİ (S.A.V.)

*Yesrib'i kıldın Medine medeniyet beşiği
Oradan ışık saçtı İslâm'ın nur ışığı
Kurduğun o düzenin herkes oldu âşığı
Salât ve selâm sana "Ya Hazret-i Medenî"
Ruhlar Sana meftundur ey mürüvvet madeni*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Medenî/Şehirli, bilgili ve görgülü" idi. Şehir kültürünün ilk neşet ettiği, bilgi ve görgünün, muhabbetin merkezi olan Medine şehri hakkında şu hakikatlere nazar ederek, Peygamberimizin kurmuş olduğu medeniyetin güzelliğini seyredelim:

Medine, İslâm dininin yayılmaya başladığı ve Hz. Muhammed (s.a.v.)' in hane-i saadetlerinin olduğu yer olduğu için, dünyadaki Müslümanların kalbinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Medine; Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şehri ve İslâm Devleti'nin ilk başkentidir.

Bugün şehir ve çevresi, büyüme ve gelişme durumundan çok zengindir. Şehrin 800.000 kişilik nüfusu hac zamanında şehre gelen hacılar ile 4.000.000'a kadar yükselmektedir.

Şehrin eski adı Yesrib olup, hicretten sonra Rasûlullah (s.a.v.) bu adı değiştirerek buraya Medine demiştir. Medine'nin kelime anlamı "şehir"dir. Ancak, bir yere nisbet edilmeksizin kullanıldığı zaman Medine şehri kastedilmiş olur. Medine kelimesi Kur'ân-ı Kerim'de Mekkî âyetlerde "Medâin" şeklinde çoğul olarak geçen bir cins isimdir. Medenî âyetlerde ise, Yesrib'in yerine özel isim olarak kullanılmıştır. (9/Tevbe, 101, 120; 33/Ahzâb, 60; 63/Münafıkûn, 8). Yesrib adı ise sadece bir yerde zikredilmektedir. (33/Ahzâb, 13)

Bu şehrin asıl adı Medine olmakla birlikte, yine İslâmî devirde ortaya çıkmış, diğer bir takım isimleri de vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: Tâbe, Tayyibe, Daru'l İman, Daru's Sünne, Azra, Cabire, Mecbûre, Muhabbe, Mahbûbe, Kasime, Kasametü'l Cabire, Yendede.

Hz. Peygamber (s.a.v.) Mekke'den Medine'ye hicret etmemiştir. O Mekke'den Yesrib'e hicret etmiştir. Yesrib hicret sonrası Medine adını almıştır. İslâm medeniyeti buradan inkişaf edip tüm cihana yayılmıştır.

Cemaleddin Latiç kendisi ile yapılan ropörtajda Medine hakkında medeniyet unsurları bakımından şöyle bir yorum dile getiriyor:

“Medine din kelimesi ile aynı fiil kökünden gelir. Din kelimesi ise dane, yedinu kökünden gelir. Masdar ise din ve deyn dir. Deyn borç anlamına gelir. Bu borç kelimesi ise, bizi yaratana, borcumuzu geri ödeme anlamında kullanılır. Bu bir anlamdır. Din ise bizim (yaratılan) ile yaratan arasındaki ilişkiyi düzenleyen harmoniler bütünüdür. Bu önce ruhlarımızda daha sonra entelektüel üretim sahamızda ki, biz buna medeniyet unsurları diyoruz kendi varlığını kazanıyor. Okulumuz, ticaretimiz, mahkemelerimiz bütün bunların ilişkisini sağlayan şey, bizim yaratıcı ile olan bütünlüğümüzdür. Medine; sonuçta bir şehrin peygamberin gelişi ile edindiği yeni bir isimdir ve bu şehrin önemi, yaratan ile yaratılan arasındaki ilişkinin hayata aktarılmaya başlamanın merkezi olmasıdır. Ondan dolayı münevverdir. Vahiyle beraber aydınlanmaya ve yaradana olan borcumuzu ödemeye başladığımız bir mekândır.”

İslâm nurunun oradan bütün kâinata yayıldığı yer olan Medine'nin ulaşmış olduğu şerefin yüksekliğine bir daha hiçbir şehir ulaşamaz. Eşref-i mahlûkatın en şerefliğini bağrına basıp O'nu, mahlûkatın en şerli insanlarına karşı koruyan Medine'nin bu yüce şanına artık hiçbir şehir vasıl olamaz şüphesiz. “Üzerimize ay doğdu” deyip Allah'ın Rasûlünü büyük bir aşkla karşılayan Medine halkından başka hangi topluluk “Ensar” olma şerefine kavuşabilir. Onun içindir ki Medine için yazılan şiirler de bu şereften nasiptar olup, feyizler saçan hakikat

satırları olarak sadırlara nakşedilecek mahiyette tezahür etmiştir.

Yûsuf Nâbî (1641/1712) hac ziyareti için çıktığı yolculuğunda Medine'ye yaklaşınca kafileden rütbeli birinin, âdâba uymayan bir oturuş şeklini görünce Medine'yi övücü ve o zatı uyarıcı şu na'tını söyler:

Sakın terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Huda'dır bu

Nazargâh-ı İlâhîdir makâm-ı Mustafâ'dır bu

Edebi terketmekten sakın, (edebli ol). Zira burası Allah'ın sevgilisinin bulunduğu yerdir. Bu yer Cenâb-ı Hakk'ın nazargâhı, Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz'in makamıdır.

Şairler, ümmetin Medine'nin taşını toprağını, gülünü yaprağını mübarek kabul ettiğini bildiklerinden ne güzel mısralar söylemiş ne güzel na'tlar yazmışlardır. İşte onlara bir örnek olması bakımından Darrendeli Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Hazretlerinin (1914–1990)'nin şu satırların muhabbetle okuyalım:

Medîne şehrinin hâk ü toprağı

Ravzai Habîb'in gül ü yaprağı

Hakikat şehrinde kurmuş otağı

Seyyidim sultanım Karîbu'llâh'ım

Mürşidim mu'înim refi'u'llâhım

Mehmet Akif'in, I. Dünya Savaşı sırasında vazifeli olarak gittiği Berlin'den sonra 1915 yılının Mayıs ayı sonunda yine resmî ve vatanî bir vazifeyle Arap Yarımadası'na bir seyahati olmuştur. Bu seyahati

esnasında ilham duygularıyla yüklü “Necid Ööllerinden Medine'ye” adlı şiirini yazmıştır. Birgün ezanlar okunmuş, topluluk da saf hâlinde namaza durmuştur. İşte o andaki duygularını şöyle dile getiriyor:

*Önümde ümmeti mazlûmesiyle peygamber;
Gözümde sel gibi yaşlar, içimde titremeler,
Ne ihtiyarıma sahip, ne itiyadıma râm,
Bu girdâbı ibâd ortasında bârâm*

Peygamberimizin kabrinin bulunduğu yeşil kubbeli “Ravza-i Mutahhara”nın o muazzam manzarasını İslâm'ın kubbe motifindeki birlik şuurunu Dilaver Cebeci Medine’de sembolleştirerek şu mısraları kaleme alır:

*Feryadıma ses versin dert ortağım kubbeler,
Benim büyük davamı anlayamaz habbeler!*

*Gök yere nüzul etsin, vakarlı kubbe olsun,
Kimin yitiği varsa gelsin kubbede bulsun!*

*Sesin sırrı kubbede, kubbede asıl nakış
Yedi renkten süzülüp sonra vahdete akış...*

*Kuşat beni ey kubbe ruhuma serinlik ver!
Tezyin et âyetlerle, fikrime derinlik ver!*

*Ey Medine, erdemim, durağım, karar yerim!
En eski sığınağım, eskimeyen eserim!*

Hayrettin Karaman da Medine için Şu satırları Şiir diliyle ifade ediyor. Birkaç dörtlükle yazımızı bitirelim:

*Asırlar boyunca nice pervâne
Can attı Ravza'ya hep yâne yâne
AŞk ne engel tanır ne de bahâne
Yolda bırakamaz tufanlar beni*

*Seniyye'den doğan ayın ondrd
Medine'ye eşsiz bir Şeref verdi
Benzerini ne ins ne de cin gördü
KavuŐturun O'na ey canlar beni*

*Bağrına basınca dünya güzeli
Yıldızlar hasrette kalmış, ezeli
SıvamıŐ yaratmıŐ Rabb'in öz eli
Yakıyor hasreti Şu anlar beni*

Hayrettin Karaman

Salât ve selâm bizlere ŐehirleŐme kltrn aŐılayan, bilgi ve grgy öğreten, Medine'yi baŐkent yapıp, gönüllere taht kuran Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize olsun...

Mehdî / Hidâyete Doğru Yola Erdiren

HİDAYETE ERDİREN (S.A.V.)

*Sırat-ı müstekîm üzre hidâyete vesile
Altın öğütler sundu asr-ı altın nesile
Hidayete yöneltti izden altın silsile
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mehdî"
Sana tabi olanlar bozmaz asla bu ahdi*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Mehdî/Hidâyet Eden" idi.

Peygamberler hâdî/rehberdirler, insanları doğru yola götürürler. Mutlak, hakiki ve umumi anlamda Allahu Teâlâ'nın hidâyetçi/rehber olması mukayyet, mecazi ve hususi anlamda O'ndan ayrı hidâyetçilerin bulunmasına mani değildir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.)'e hitaben: "Şüphesiz ki, sen doğru bir yola hidâyet eden/iletensin." (42/Şura, 52) buyruldu. Bizim Peygamberimiz hidâyet kandili olarak bütün âlemi aydınlattı. O'nun hidâyet ışığı kıyamete kadar bütün dünyayı aydınlatacaktır. Peygamberimiz gibi O'nu izleyen ve örnek alan takva sahibi salih

mü'minler/veliler/Allah dostları da de birer hâdi, hidâyet meş'aleleri, birer rehber, birer yol göstericidirler. Yüce Allah yoldan azanları, çıkanları ve yolunu kaybedenleri, bunlar aracılığıyla yola getirdiğinden bunlara hidâyet vasıtaları ve sebepleri de denir.

Hz. Peygamber (s.a.v.): *“Allah'ım! Hidâyete erdikten sonra kalbimi doğru yoldan saptırma!”* (Ebû Davud, Edeb, 99) diye duâ ederdi. Efendimiz (s.a.v.)'in Rabbine yönelip O'ndan istekte bulunurken sabah akşam okuduğu duâsında şu dört hususa dikkat çekerdi: *“Allah'ım, Senden hidâyet, takva, iffet ve insanlara muhtaç olmayacak kadar zenginlik istiyorum.”* (Müslim, Zikr 72, 78)

Hz. Peygamber (s.a.v.) iki Ömer'den birinin hidâyeti için duâ etmişti. İki Ömer'den biri Ömer bin Hattab, diğeri ise şimdilerde “Ebû Cehil” diye bildiğimiz kişiydi. Ömer bin Hattab, O'nun duâsının kabul edilmiş hali oldu ve Hz. Ömer (r.a.) oldu. Diğeri ise İslâm düşmanı olarak kaldı.

Peygamberimiz (s.a.v.) sahabelerden Hâtıp b. Ebî Beltâ'ya bir mektup vererek Mısır valisi Mukavkıs'a gönderdi. Hz. Hâtıp gece gündüz durmaksızın yol kat ederek İskenderiye'de bulunan Mukavkıs'a ulaştırdı. Vâli Mukavkıs mektubu saygı ile aldı ve kâti-bine okuttu. Peygamberimiz (s.a.v.) mektubunda şöyle diyordu:

“Bismillahirrahmanirrahîm! Allah'ın kulu ve Rasûlü Muhammed'den Kıptîlerin lideri Mukavkıs'a!

Hidâyet yoluna uyanlara selam olsun. Bundan sonra seni Allah'ın dini olan İslâm'a davet ediyorum.

Müslüman ol ki selamete eresin. Müslüman ol ki, Allah senin ecrini ve mükâfatını iki kat versin. Şayet bu davetinden yüz çevirirsen bütün Kıptî'lerin günahı senin boynuna olsun!"

Hicretin 7. senesi, Muharrem ayı idi. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Amr bin Ümeyye'nin, eline şu mektubu vererek, Habeş Necaşîsi Ashame'ye gönderdi.

"Bismillahirrahmanirrahim! Allah Rasûlü Muhammed'den, Habeş Necaşîsi Ashame'ye!

Ey Necaşî! Müslüman olmanı dilerim. Ben senin namına, Lâ ilâhe illâ Hû, Melik, Kuddûs, Selâm, Mü'min, Müheymin olan Allah'a hamd ü senâ ederim.

Ve şehâdet ederim ki, Meryem'in oğlu İsâ, Allah'ın kulu ve Kelime'sidir. Allah, O Kelime'yi (ki, İsâ'ya vücud veren "Kün" hitabıdır) ve o ruhu ve çok temiz ve afif olan ve dünya hayatından tamamıyla çekilmiş bulunan Meryem'e nefhetti. Bu surette Meryem, İsâ'ya hamile kaldı. Böylece Allah, İsâ'yı yarattı.

Nasıl ki, Âdem'i de Allah, kudret eliyle ve bir mucize olarak yaratmıştır.

Ey Necaşî!

Seni; eşi, ortağı olmayan bir tek Allah'a imana ve O'na ibadete, bana uymaya ve Allah tarafından bana gönderilenlere inanmaya dâvet ediyorum. Çünkü ben Allah'ın bunları tebliğe memur elçisiyim.

Seni ve halkını Aziz ve Celil olan Allah'a imana dâvet ediyorum.

Şimdi ben size İslâm hakikatlarını tebliğ ettim ve nasihatatta bulundum. Siz de nasihatımı kabul ediniz!

Selâm hidâyete tâbî olanlara olsun.”

Habeşistan’a varan elçi Amr (r.a.), Necaşîye Peygamber Efendimizin mübârek mektubunu takdim etti.

Necaşî, Peygamberimizin mektubunu hürmetle eline aldı, gözlerine sürdü ve öpüp başına koydu. Sonra da adamlarına okutturdu. Mektubun okunması sona erince, tahtından indi ve mütevazı bir edâ ile yere oturdu. Sonra şehâdet getirerek Müslümanlığını açıkladı. “Eğer, yanına gidebilmem mümkün olsaydı, muhakkak giderdim.” dedi. Sonra da, “O, ehli Kitap olan Yahudi ve Nasranîlerin, geleceğini bekleyip durdukları Ümmî Peygamberdir. Musâ Peygamber “Merkebe biner.” diyerek İsâ Peygamberin geleceğini müjdelediği gibi, İsâ Peygamber de “Deveye biner.” diyerek Muhammed Peygamberin geleceğini öylece müjde vermiştir. “Keşke şu saltanata bedel Muhammedî Arabî’nin hizmetkârı olsaydım. O hizmetkârlık, saltanatın pek fevkindedir.” diyerek ilâve etti.

Necaşî Ashame, daha sonra fil kemiğinden yapılmış bir kutu getirip, Efendimizin mektubunu içine koydu ve “Bu mektuplar, kendilerinde bulundukça Habeşlilerde hayır ve bereket eksilmeyecektir.” dedi.

Rasûlüllah (s.a.v.) dinin tebliğinde o kadar harîsti ki, hak ve hakikatin anlatılmadığı tek bir kimsenin dahi kalmasını istemiyordu. İslâm’ı neşretmek

ve hidâyete giden yolları aralamak maksadıyla her fırsatta insanlarla buluşuyor, onlara Allah'a iman ve teslimiyeti anlatıyordu. Nitekim nübüvvetin 10. senesinde yanına Zeyd b. Hârise'yi de alarak Tâif'e gitti. Allah Rasûlü'nün iman ve hidâyete davet ettiği Tâifliler, O'na karşı çok çirkin ve insanlık dışı bir tavır sergilediler. Ayakları kan revan içinde kalan Nebî (s.a.v.), Utbe b. Rebia'nın bağına sığınmak zorunda kaldı. Buna rağmen O'nda yılmayan bir azim, kırılmayan bir şevk ve tükenmeyen bir ümit vardı. Yüce Mevlâ, âlemlere rahmet olarak gönderdiği Elçisi'ne bu çirkinliği reva gören Tâiflilerin helaki için vazifeli bir melek gönderip ve dilemesi halinde başlarına azap yağdıracağını bildirdi. Efendimiz (s.a.v.), kalbleri katılmış bu taş yürekli insanların soyundan istikbalde Allah'a iman edecek tek bir kimsenin bulunabileceği ümidiyle helak olmalarına razı olmadı ve küfrün bataklığındaki bu insanları hidâyete erdirmesi için Rabbi'ne duâ ve niyazda bulundu. (Buhârî, Bed'u'l halk, 7)

Ebû Hureyre (r.a.) birgün çaresizlik içinde Allah Rasûlü'ne (s.a.v.) geldi ve halini arz etti:

“Ey Allah'ın Rasûlü, ben annemi İslâm'a davet ediyorum. O ise benden yüz çeviriyor. Bir türlü kabul etmiyor. Bugün yine davet ettim. Müslüman olmasını söyledim. Bana hoş olmayan sözlerle karşılık verdi. Üstelik senin hakkında kötü sözler söyledi. Buna dayanamadım ve ağlayarak huzuruza geldim.”

Annemin hidâyete ermesi için Allah'a duâ eder misiniz?

Allah Rasûlü (s.a.v.) duâ etti:

"Allah'ım Ebû Hureyre'nin annesini hidâyete erdir. Hidâyete erdir, kalbini kendine aç. Yolunu doğrult. İki cihan saadeti ver. Huzura erdir."

O'nun Duâsı Müjdeydi

Ebû Hureyre (r.a.) bu müjdeyi aldı ve şen şakrak evinin yolunu tuttu.

İnanı ki Allah Rasûlü (s.a.v.) *"Ya Rabbi!"* dediğinde kapılar açılır. Eve geldiğinde annesi kapıyı açtı ve şöyle dedi:

"Ey Ebû Hureyre, ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve yine şahadet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir."

İnsanların hidâyetine vesile olanlar da aynı şekilde dünyevî ve uhrevî mükâfata nail olacaklar ve kazandıkları bu yüce vesilelik payesi onlar için tükenmeyen bir sermaye olacaktır. Nitekim Allah Rasûlü (s.a.v.), Hayber'de muharebenin en kritik anlarında Hz. Ali (r.a.)'yi yanına çağırarak ona sancağı vermiş ve sonrasında çok önemli bir tavsiyede bulunmuştur: *"Ey Ali, sen şimdi Hayberlilere iyice yaklaşıncaya kadar sükûnetle ilerle. Sonra onları İslâm'a davet et ve üzerlerine vâcip olan İslâmî esâsları onlara haber ver. Allah'a yemin ederim ki, senin irşadıyla Allah'ın bir tek kişiye hidâyet vermesi, senin kırmızı develere sahip ol-*

mandan daha hayırlıdır.” (Buhari, Megâzî, 39) bir başka vesileyle ifade buyurdıkları gibi *“Üzerine güneşin doğduğu her şeyden daha kıymetli ve daha hayırlıdır!”* (Hudârî, Nuru'l Yakîn, s. 255) Bu da gösteriyor ki, Efendimiz'in işaret buyurduğu gibi, gönlünü Allah'ın rızasını kazanma ufkuna yöneltmiş bir mü'min sadece kendi kurtuluşu değil, adanmış bir ruhla bütün bir insanlığın kurtuluşu için çalışmayı kendisine vazgeçilmez büyük bir fazilet ve mesûliyet bilecektir.

Hidâyet Peygamberine salât ve selâm olsun...

Mekkî / Mekkeli

MEKKÎ / MEKKELÎ (S.A.V.)

*Kur'an nâzil olunca oldu elbet nur şehir
Yeryüzünün kalbidir Kâbe'yle o sır şehir
Şehirlerin anası Mekke kutlu bir şehir
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mekkî"
Mü'minlerin kiblesi ol cihet-i hakiki*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Mekkî/Mekkeli" idi. Sırlar hazinesinin feyz kaynağı, haccın sebebi ve bütün Müslümanların kıblegâhı olan Kâbe; yeryüzünde yapılmış olan ilk mukaddes mabettir. Buna Beytullah ve Beyt-i Atik de denir. Kur'ân-ı Kerim'de; *"İnsanlar için yeryüzünde kurulan ilk ev, Mekke'de bulunan mübarek ve âlemler için hidâyet kaynağı olan Kâbe'dir."* (3/Âl-i İmran, 96) buyuruyor.

Hz. Peygamber (s.a.v.), ashab-ı kiramdan Ebû Zer (r.a.)'in sorularına cevap olarak yeryüzünde ilk inşa edilen mescidin "Mescid-i Haram", ikinci inşa edilenin "Mescid-i Aksâ" olduğunu ve bu ikisi ara-

sında kırk yıl süre bulunduğunu beyan buyurmuştur.

Yukarıdaki âyet ve hadis-i şerif, yeryüzünde yapılan ilk mescidin Kâbe olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Kâbe-i Muazzama'nın inşa edilişi Kur'ân-ı Kerim'de şöyle anlatılır:

“Bir zaman Biz, İbrahim’e Kâbe’nin yerini gösterip şöyle vahyettik: ‘Bana hiç bu şeyi ortak koşma. Evim olan Kâbe’yi tavaf edenler, civarında oturanlar, rükû edenler ve secdeye varanlar için temizle.” (22/Hac, 26)

Kâbe inşa edilirken Hz. İsmail çevreden taş taşır, Hz. İbrahim de Kâbe'nin duvarlarını örerd. Duvarlar yükselip yerden erişilmez olunca Hz. İsmail halen “Makam-ı İbrahim” adı ile ziyaret edilen taşı getirdi. Hz. İbrahim bu taşı iskele olarak kullandı. Ebû Kubeys dağından getirilen ve “Haceru'l Esved/Siyah Taş” adı verilen taş da, tavafa başlama yerine işaret olmak üzere, halen bulunduğu köşeye yerleştirildi. Mabel'in duvarları yükselince, Hz. İbrahim ve İsmail şöyle duâ ettiler:

“Ey Rabbimiz! Bunu bizden kabul buyur. Şüphesiz ki, Sen çok iyi işiten ve çok iyi bilensin. Rabbimiz! İkimizi de sana teslim olan kıl. Soyumuzdan da Sana teslim olan bir ümmet meydana getir. Bize ibadetimizin yollarını göster. Tevbemizi kabul et. Şüphesiz Sen, tevbeleri çok kabul eden ve çok merhamet edensin. Ey Rabbimiz! Soyumuzdan vücuda getireceğin İslâm ümmetine kendi içlerinden bir Peygamber gönder ki, onlara Sen’in âyetlerini okusun, kitabını, hikmetini öğretsin, onları günahlardan temizle-

sin. Şüphesiz Sen, her şeye galipsin, hüküm ve hikmet sahibisin.” (2/Bakara, 127-129)

Hz. İbrahim'in duâsı kabul olmuş, Cenâb-ı Hak O'nun soyundan Hz. Muhammed (s.a.v.)'i son peygamber olarak göndermiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bu duâyı kastederek; *“Ben, babam İbrahim'in duâsına ve kardeşim İsa'nın müjdesine, annemin de rüyasına mazhar olmuşumdur.”* buyurduğu nakledilir.

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ümmeti olan Müslümanlar kutsal beyti, Allah'ın evini görebilmek, hac ziyaretinde bulunabilmek için hep gönülden duâ etmiş, sırların hazinesi olan Kâbe'ye olan hürmet ve iştihakı yüzyıllardır sînelerinde saklamış, büyütmüş ve o aşk ile kibleye yönelip ibadet etmişlerdir.

Şairler, edipler, muharrirler bu ulvî hararetle şiirler kaleme almış, görenler o memba'dan feyz alarak eserler yazmış ve o güzel beldeden, Allah'ın evinden ayrılmak istememişlerdir. Bunlara birkaç örnek verelim:

Bakara Suresinin 144. âyetiyle Kâbe'nin, mü'minlerin kiblesi olduğunu ve namazların ona karşı kılınmasını emreden Yüce Mevlamız, Peygamberimize *“Artık yüzünü Mescid-i Haram semtine çevir.”* emri ilahisi Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi'nin Dîvân'ında bir dörtlükte şöyle geçmektedir;

Yönelip Kâ'betullah'a

Sücut et Hazretullah'a

Seraser sıbgatullaha

Boyan artık boyan artık

Kâbe'ye yönelen, beş vakit namazında onu kible olarak bilen, inanan mü'minlerin secde ânındaki yakınlığı hissetmesi gerektiğini ve kulluk şuurunu özetle ifade eden Hulûsi Efendi, aynı dizelerde bir başka âyetin mânasını da iktibas yoluyla vermektedir. Allah'ın verdiği renge boyanmayı, ona harfiyyen uymanın zamanının gelip geçtiğini hatırlatmaktadır. "Allah'ın verdiği renge uyun; rengi Allah'ınkinden daha güzel olan kim vardır? Biz 'O'na kulluk edenleriz' deyin." (2/Bakara, 138) âyetinde işaret edilen İslâm fitratının güzelliklerinin Müslümanlara yansımaları gerektiğini açıklamaktadır.

Niyazî-i Mısri hac yolculuğunun ve hac ibadeti-
nin güzellikler manzumesi olduğunu şöyle dile getirir;

Çıkıp hüccâc ile gitmek

Ne güzeldir ne güzeldir

Yolunda cânı terk etmek

Ne güzeldir ne güzeldir

Geçüp ol yüce belleri

Çıkarsak başa yolları

Görünse Kâbe illeri

Ne güzeldir ne güzeldir

Nebîlerin nazargâhı
Velîlerin karargâhı
Görürsen kâbetullahı
Ne güzeldir ne güzeldir

Kur'ân-ı Kerim'de Peygamberimizin ve vahyin doğduğu şehir için, Mekke yanında Bekke ismi de kullanılmıştır. Bekek "Mekke" kelimesinin başındaki 'bâ' harfinin 'mim' harfinin yerine geldiği söylenmiştir. Ölüleri içine çekip aldığından, günahları gideren kutsal bir şehir olduğundan, suyu az olduğundan, dağlarından sel suları çekilip toplandığından yahut dört bir yandan insanları kendisine çektiğinden yahut da yeryüzünün merkezi, özü kaynağı olduğundan şehre bu anlamlara gelen 'mekke' kökünden "Mekke" denmiştir. Bir diğer görüşe göre ise 'ıslık çalma' anlamına gelen 'mükâ'dan bu isim verilmiştir. Çünkü cahiliyye döneminde Araplar ıslık çalarak Kâbe'yi tavaf ederlerdi. Başındaki 'bâ' harfinin kelimenin aslından olduğunu savunan görüşe göre ise, kibirlilerin boynunu kırıp zelil ettiğinden yahut tavaf nedeniyle izdiham yeri olduğundan Bekke denmiştir. Çünkü sözlükte 'Bkk' kökü yarmak, koparmak, ayırmak, alçaltmak ve kalabalıklaşmak anlamlarına gelir.

Mekke isminin harem bölgesinin adı, Bekke isminin ise sadece mescidin olduğu yerin adı olduğu söylenerek iki kelime arasındaki farka dikkat çekilmiştir. Mekke için, şehirlerin anası anlamına Üm-

mü'l-Kurâ, insanların orada birbirlerine merhamet edişlerine bakılarak Ümmü Rahm (Rahmet anası), kalabalık olup birbirleriyle itişip kakışmalarına bakılarak Ümmü Zahm (Zahmet anası), yoldan çıkıp sapanı kırıp geçen bir yer anlamına "Bâsse" yahut inkâr edilenin sürüp çıkarıldığı yer anlamına "Nasse" isimleri de kullanılmıştır. Cahiliyye şiirinde şehir için "Salâh" (Kurtuluş) adı da kullanılmıştır.

Kur'ân'da bir surenin de adı olan "Beled", sınırları belirlenmiş yer, yerleşim yeri, vatan anlamına bir kelime olup pek çok Kur'ân âyetinde Mekke için kullanılmıştır. Çoğulu "bilâd" ve "büldân" gelir. "Beled" kelimesi, şu âyetlerde Mekke için kullanılmıştır: "İbrahim şöyle demişti: 'Rabbim! Bu şehri güvenli kıl; beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut.'" (14/İbrahim, 35; 2/Bakara, 126) "Bu, şehre yemin ederim ki sen bu şehirde oturmuşsun." (90/Beled, 12) "And olsun bu güvenli şehre." (95/Tin, 3)

Kur'ân'da 'Vâdin ğayru zîzer' ifadesiyle ekilip dikilmeye elverişli olmayan "Mekke Vadisi" kastedilmiştir. Hz. İbrahim hanımı Hz. Hacer ile oğlu Hz. İsmail'i bu vadiye yerleştirdiğinde Yüce Allah'a duâ ederken şu şekilde bu ifadeyi kullanmıştır. "Rabbimiz! Ben çocuklarımdan kimini, namaz kılabilmeleri için Senin kutsal evinin yanında, ziraata elverişsiz bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz! İnsanların gönüllerini onlara meylettir, şükretmeleri için onları ürünlerle rızıklandır." (14/İbrahim, 37)

Bütün bu kullanımlarda Mekke'nin şu temel özellikleri öne çıkmaktadır:

Mekke insanları kendisine çeken, yeryüzü merkezidir. Kibirliilerin burnunu kıran, Allah'ın kullarının ibadette yoğunlaştıkları merkezdir. Mekke, şehirlerin anasıdır, rahmet kaynağı, vahyin gözbebeği, peygamberlerin vatanı, beldelerin en güzeli ve Yüce Allah'a en sevimli olanıdır. Ekin bitmeyen vadi gibi görünse de Mekke vadisi, tarih boyunca maddî ve manevî pek çok güzelliklerin doğup yetiştiği bir merkez olmuştur.

Evrenin Kalbi Mekke, Mekke'nin Kalbi Kâbe

Kâbe, ululuk, büyüklük anlamına bir kelimedir. Kübik formdaki evlere Kâbe denmiştir. Kâbe'ye kübik formundan dolayı yahut yüceliğinden dolayı bu isim verilmiştir.

Kâbe'ye Allah'ın evi anlamına "Beytullah", azat edilmiş ev anlamına "Beytü'l Atîk", kendisiyle alay edenleri yakıp mahveden anlamına "Hâtîme", zulüm ve isyanda bulunanları sürüp çıkararak anlamına "Bâsse", haram ev anlamına "Beytü'l Haram", kutsal, mübarek anlamına "Kadîs" adları da verilmiştir. Ona verilen bu isimlerle, onun farklı yönlerine ve taşıdığı yüklü anlamlara dikkat çekilmiştir.

Âyetlerde, onun için 'kıyam, mesâbe, emn, mübarek, hidâyet' kelimeleri kullanılarak bu anlamlar vurgulanmıştır. Kâbe, Necip Fazıl'ın dizelerinde şöyle ifade edilir:

*Kâbe, Allah'ın Evi; bir nokta yere konmuş,
Ötelerin pertevi, Maddeye vurup donmuş,
Mücerretten bir âlem, Mikâp şeklinde bir sır,
O âlemle bu âlem arasında bir sınır.*

Kâbe'yi yeryüzünün ilk mescidi olarak niteleyen Kur'ân, aynı zamanda onu merkeze almış ve ondan uzakta olan Kudüs'ün tarihî mescidi için '*Uzak Mescid/Mescidü'l Aksâ'* tabirini kullanmıştır. Gerçekten de İslâm'ın kiblesinin de Kâbe olarak belirlenmesiyle başta tüm yeryüzü mescidleri olmak üzere, tüm yerlerin kiblesi, imamı, kalbi Kâbe olmuştur. Tıpkı Kâbe şehri Mekke'nin Ümmü'l Kurâ/Şehirlerin Anası ilan edildiği gibi, Kâbe'de mabedlerin anası, merkezi kabul edilmiştir. Zaten Mekke'nin şehirlerin anası/merkezi olmasında Kâbe faktörü gözardı edilemez. İşte tüm bu nedenlerden dolayı Kâbe, bu ismiyle yahut başka isimlerle pek çok âyette anılmıştır.

Mekke'de bulunan Kâbe'ye, orada avlanma, ot ve ağaçlarının yolunup kesilmesi yasaklanarak hürmetli/kutsal bir yer kılındığı için, başka bir deyişle diğer yerlerde yasak olmayan bir takım şeylerin orada Allah tarafından haram kılınmasından dolayı Beytü'l haram ismi verilmiştir.

Sonuç olarak insanlık dün olduğu gibi bugün de Mekke/Kâbe'den aydınlanmaya devam etmektedir. Yönünü Kâbe'ye çevirenler dün olduğu gibi bugün de kurtuluşa ve cennete yönelmişler demektir. Zira Kâbe'ye giden yol, cennete ve Yüce Allah'a ulaşmak-

tadır. Kâbe'ye yönelmek ise, beş vakit namazda kıbleye dönmekten ibaret olmamalı, Kâbe merkezli bir hayata yönelmekle tamamlanmalıdır.

*Merhûm / Rahmetle Bezenmiş***MERHÛM / RAHMETLE BEZENMİŞ (S.A.V.)**

*Âlemlere rahmetsin en yüce Peygambersin
 Rahmetin kaynağısın elsalsiz bir cevhersin
 Lutfeyle ümmetlerin rahmet sırrına ersin
 Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Merhûm"
 Merhamet deryasında arınsın can-ı ruhum*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Merhûm/Rahmetle Bezenmiş" idi.

Merhamet Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.), Yüce Allah (c.c.)'ın ilahî rahmetinin en büyük aynasıydı. Çünkü O, bütün varlıklar için bir rahmet olarak gönderilmiş nebilerin son halkasıydı. O şöyle buyuruyordu: "*Ey insanlar! Ben ancak âlemlere hediye edilmiş rahmet elçisiyim.*" (Hâkim, Müstedrek, I, 35)

Mü'minlere karşı çok şefkatli olan rahmet peygamberinin sözleri de insanları sevgi ve merhamete çağırdı: "*Merhametli olanlara Rahman (olan Allah) merhamet eder. Siz yerdekilere merhamet edin ki, göktekiler de size merhamet etsin.*" (Ebû Davud, Edeb 58, Had. No: 4941) "*İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.*"

(Müslim, Fedâil 15, Had. No: 66) hadisleri Allah'ın merhame-tine nail olmanın, gökteki meleklerin mağfired duâla-rını almanın yollarını açan ığırdı.

Bütün güzellikler O'nda kemâl buldu. O, rahmet ve merhamet peygamberi olarak gönderildi. Dünyaya saadet getirdiğı için yaşadığı asır da "Saadet Asrı" olarak vasıflandırıldı.

Sezâî Gülşenî (1669/1737) şöyle vafseti:

Kapına geldiler ümmet Muhammed

Dilerler merhamet şefkat Muhammed

Şair, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e ümmet olanların, yardım için kapısına gidip merhamet ve şefkat dileyeceklerini söylüyor. Çünkü Müslümanların gidebi-leceğı başka hiçbir kapı yoktur diyor. Aynı duyguları dillendiren Şeref Hanım (1808/1861)'a kulak verelim:

El-meded hîni şefâat kıl Şeref zârı da yâd

Mücrimîne merhamet etmek şîârındır senin

Allah'ın rahmetinin en büyük tezahürü olan Allah Rasûlü, her haliyle oldu merhamet kaynağı. O sonsuza kadar akan, nasiplilerini sulayan bir rahmet pınarı. O, hanımlarına iyi bir eş, çocuklarına şefkatli bir baba oldu. Yetimlerin başlarını okşadı, fakirlerle yemeğini paylaştı. Mü'minlere çok düşkün olan Hz. Peygamber (s.a.v.), özellikle inananlar arasında bu duyguların yerleşmesi için çalıştı ve mü'minlerin tek vücut olup sevinç ve acılarını paylaşmalarını öğütledi. Mü'minler arasında sevgiyi yaymak, merhameti gönüllere nakşetmek için kını, düşmanlığı, hasedi,

gıybeti yasakladı, bunların yerine selamlaşmayı, hediyeleşmeyi, sadaka vermeyi, sila-i rahmi tavsiyede bulundu.

Kızı Zeyneb (r.ah)'in çocuğu, yani kendi torunu can çekişirken ağladı ve buna şaşırana da *"Bu bir rahmettir. Allahu Teâlâ onu kullarının kalplerine koymuştur. Allah ancak merhametli olan kullarına rahmet eder."* (Buhari, Merdâ 9, Had. No: 5655.) buyurdu. Allah'ın rahmetine nail olmanın ölçüsü mahlûkata merhametli davranmak olduğunu her fırsatta ümmetine duyurdu. Aydınlanan, ilâhî rahmetle gönülmü temizlenen mü'min, her canlıya merhametle yaklaşmayı O merhamet Peygamberinden öğrendi.

O tebliğini, hep şefkat ve merhametle yapardı. O'nunla görüşme şerefine erenler saadet topunu kopardı. O imkân bulduğu herkesle her yerde görüşürdü. O'nun merhamet ve sabrı nice gönüllere muhabbet şuleleri düşürdü. O'nun peygamberliği nasıl evrensel ise, şefkat ve merhameti de evrenseldi. Rahmet nazarları bütün yaratılmışları kuşatan coşkun bir seldi. İnsanların sıkıntıya uğraması O'na ağır gelirdi, onlara çok düşkün ve özellikle mü'minlerin üzerine eli hep şefkatle eğilirdi.

Namaz kılarken omuzuna aldığı gül kokulu torunlarını yere koymazdı. Sefer dönüşünde bineğinin terkinde ve kucağında yer verdiği yavruların cilvesi O'na nazdı. Küçük büyük gördüğü herkese selam verirdi. Başlarını okşadığı küçükler, geleceğin merhametli büyükleri olarak hep o engin merhametle beslenirdi.

Sadece insanlar ve hayvanlar değil, bitkiler de Peygamber merhametinden hisselerini almışlardı. "Dünyanın en büyük çevrecisi Hz. Muhammed (s.a.v.)'dir." denilse sezâdır. Tabîî çevreyi O'nun tavsiyeleriyle korumak elbette ilahî rızadır. O, yollarda insanlara sıkıntı veren şeyleri kaldırmayı imandan bir parça saydı. Durgun sulara, gölgeliklere pislemeyi yasakladı, insana ve çevreye saygılı olmayı öğretmesi ne evrensel bir olaydı. Hac mevsimi boyunca Mekke ve Medine bölgelerinde hacıların hiçbir canlıyı öldürmemelerini emretti, ot ve ağaçları koparıp kesememelerini söyledi. Böylece çevrecilik bilincini hem de bir ibadet şuuru haline getirdi hem de mü'minlere benimseterek çevre problemlerini çözüme yetirdi.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in insanî ilişkilerdeki temel özelliği merhamet, hoşgörü ve şefkatidir. Kur'ân O'nun bu özelliğini şu lafızlarla anlatır: *"Allah'ın sana verdiği merhamet sayesinde ey Muhammed sen insanlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı kalpli olsaydın, şüphesiz insanlar etrafından dağılır giderlerdi. Onları bağışla, onlar için mağfiret dile, iş konusunda onlarla istişare et. Bir kere karar verdin mi Allah'a tevekkül et! Allah kendisine güvenenleri sever."* (3/Âli İmrân, 159) Bu âyette Allah Rasûlü'nün insanî ilişkilerinin zemini merhamet olarak belirlenmektedir. Âyette Allah Rasûlü'nün insanların yanlışlık ve taşkınlıklarına hoşgörü ile mukabele etmesi ve onlar için Allah'tan bağışlanma dilemesi öngörülmektedir. Ge-

nelde bütün peygamberlerin ve özelde bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'in en önemli vasıflarından biri "Üsve-i hasene" (Bkz. 33/Ahzâb, 21; 60/Mümtehine, 4, 6) güzel model, rehber ve örnek oluşudur. Peygamberler, ümmetlerinin rol modelleri ve ahlâkî kahramanlarıdır. Çünkü insan, ahlâkî erdem kabul edilen merhamet, şefkat, rikkat ve muhabbeti, güzel huy ve insanî davranışları anlatım ve tanıtımdan çok, fiilî uygulamalardan öğrenir, kavrar ve hayata geçirir

Cenâb-ı Hakk'ın insanlara merhametinin en açık delillerinden biri de gönderdiği elçilerdir. Bu elçilerin sonuncusu olan Hz. Muhammed (s.a.v.), bütün hayatı boyunca şefkat ve merhametin timsali olmuş, toplumsal hayatın her alanında, söz ve uygulamalarıyla ümmetine âdetâ bir merhamet eğitimi vermiştir. O'nu elçi gönderen Allah'ın beyanıyla, çevresindekilerin sıkıntı çekmesi O'na ağır gelmiştir. Çünkü O, mü'minlere karşı son derece şefkatli ve merhametlidir. (9/Tevbe, 128) Allah'ın rahmetinin bir yansıması olarak etrafındakilere yumuşak davranmış (3/Âli İmran, 159), onları asla kırmamıştır. Bilmeyerek üzdüğü ve ağır gelebilecek sözler söylediği kimselere, bu sözlerinin bir tezkiye ve rahmetvesilesi olması için Allah'a duâ etmiştir. (Müslim, Birr, 89)

Mü'minlerin, birbirlerine merhamette, sevgi ve ilgide, rahatsızlanan bir organın ızdırabına ortak olan bir beden gibi olmalarını tavsiye etmiştir. (Buhârî, Edeb, 27)

“İnsanlara merhamet etmeyene Allah’ın da merhamet etmeyeceği.” (Buhârî, Tevhid, 2) hadisiyle bu merhamet şemsiyesinin sadece mü’minleri değil, bütün insanları kapsadığına işaret etmiştir. *“Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.”* (Buhârî, Edeb, 27) genel uyarısıyla da, hayvanlara kötü muameleden, (Müslim, Tevbe, 25) bireysel ve toplumsal hayatın her alanına kadar, şiddetten ve aşırılıktan uzak durulmasını istemiştir. Bu sebeple, Allah’ın nimetlerinden kendilerini mahrum etmek isteyenlere müsaade etmemiş, (Buhârî, Savm, 51; Ahmed b. Hanbel, 5/266) ailesine şiddet uygulayanlara göz yummamıştır. (Nesâî, Talak, 53)

Çocuklarına ve torunlarına gösterdiği sevgi ve şefkati yadırgayan bedevi araplara merhamet dersi vermiştir. (Buhârî, Edeb, 18) Oğlunun ve torununun hastalık ve vefatlarında tutamadığı gözyaşlarına şaşırarlara, merhametin insanî bir duygu olduğunu hatırlatmıştır. (Buhârî, Cenâiz, 43; Merdâ, 9) O’nun merhameti, çocuğu ağlayan anneye sıkıntı vermemek için, uzun kıldırma istediği bir namazı kısa kesmesine kadar uzanmıştır. (Buhârî, Ezan, 65)

Binlerce salât ü selam O merhamet kaynağına olsun...

Mes'ûd / Mutlu

**MUTLULULUK ASRININ VE BÜTÜN
ZAMANLARIN SULTANI (S.A.V.)**

*Seven ve sevindiren gönüllerin neş'esi
Dünyaya huzur veren Hakk'ın ölmüsz sesi
Saadete erdirir iman eden herkesi
Salât ve selâm sana olsun "Hazret-i Mes'ûd"
Mutlu kıldım bizleri ey keremi lütf-i cûd*

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Mes'ûd/Mutlu" idi.

Peygamberimizin yaşadığı dönemi tanımlamak için kullanılan Asr-ı Saadet, "Mutluluk Çağı" anlamına gelir. Bu kavram, İslâm kültüründe özel olarak İslâm Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'e vahyin gelişinden sonraki dönemi tanımlamak için kullanılır. Bu dönemin, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in peygamberlik görevini almasıyla başladığı, vefatıyla sona erdiği kanaati yaygındır. Kimileri bu dönemi, Hulefa-i Raşidîn denilen dört halife devrinin sonuna kadar uzatır, bazı ilim adamları, Emevî halifesi Ömer b.

Abdülazîz devrini de bu dönemin içine katarlar.

Asr-ı Saadet, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in, Yüce Allah'tan aldığı Kur'ân âyetlerini insanlara tebliğ ettiği ve kendi gözetim ve denetimi altında hayata geçirdiği dönemdir. Bu dönem, dünyadaki tüm Müslümanlarca Altın Çağ olarak kabul edilir ve İslâm'ın sadece bu dönemde eksiksiz ve mükemmel yaşandığına inanılır. Bu dönemde yaşanan hayat ve ortaya konan örneklik, Müslümanlar tarafından ilk ve en önemli kaynak olarak kabul edilir.

Her Müslümanın zihin dünyasının oluşumundaki en büyük pay hiç şüphesiz ki Asr-ı Saadet'e aittir. Asr-ı Saadet dönemi her Müslüman için kutlu çağdır. İçinde hayatın her alanına ilişkin örneklikler taşır. Dünyadaki tüm Müslümanlar, yüzyıllardır o dönemdeki hayatın bir benzerini yaşamak ve yaşatmak için çaba sarfederler.

İslâm Medeniyetini inşa eden ana unsurlardan en önemlisi, Asr-ı Saadet adı verilen bu özel zaman diliminde ortaya konan ilkelerdir. Asr-ı Saadet'in Müslümanların ilim, ahlâk, düşünce ve toplumsal hayatlarının oluşumunda özel ve belirleyici bir öneme sahip olduğunda hiç şüphe yoktur. Bunun birçok sebebi sayılabilir. Ancak belirtilmesi gereken sebeplerden ilki, bu dönemde, tüm Müslümanlar için pek çok yönüyle örnek alınması gerekli bir hayatın yaşanmış olmasıdır. Ayrıca İslâmî hayat ve düşünce dünyasının her alanına ilişkin ilk uygulamaların bu dönemde hayat bulmuş olması da Asr-ı Saadet'in önemini artıran faktörlerin başında gelir.

Mü'minlerin Birbirlerine Olan Sevgileri

Cennetle müjdelenen Müslümanların önemli özelliklerinden biri, onların dünya hayatındayken de Allah'ın elçilerini, peygamberlerini ve Allah'ın rızasına uyan tüm Müslümanları çok sevmeleridir. Kur'an'da mü'minler arasındaki bu sevgi ve dostluk bağı şöyle bildirilmektedir:

“Sizin dostunuz (velîniz), ancak Allah, O'nun elçisi, rükû' ediciler olarak namaz kılan ve zekâtı veren mü'minlerdir.” (5/Maide, 55)

İman edenler Allah'ın rızasını kazanmak için çaba gösteren tüm salih mü'minlere yakınlık duyar, onları kendilerine yakın birer dost ve velî edinirler. Her koşulda onlarla birlikte olmaktan büyük zevk alırlar. Bütün Müslümanlara büyük bir vefa ve sadakat ile bağlıdırlar. Bu sevgi, soy, ırk gibi yakınlıklara ya da herhangi bir çıkara dayalı değildir. Paranın, makamın, kültürün ya da maddî değerlerin de hiçbir önemi yoktur. Allah'ın razı olduğunu umdukları kişiden mü'minler de razıdır; Allah yolunda olan salih mü'minler, Allah'ın en sevdiği kullarındandırlar. Bu nedenle mü'minler de birbirlerini çok sever ve birbirlerine çok düşkünderler. Kur'ân'ın birçok âyetinde mü'minlerin birbirlerine olan sevgilerinden, bağlılıklarından, merhametlerinden ve düşkünlüklerinden bahsedilmektedir. Bu âyetlerden bazıları şöyledir:

“Allah'ın ipine hepimiz sımsıkı sarılın. Dağılıp ayrılmayın. Ve Allah'ın sizin üzerinizdeki nimetini hatırlayın.

*Hani siz düşmanlar idiniz. O, kalplerinizin arasını uzlaştırıp ısındırdı ve siz O'nun nimetiyle kardeşler olarak sa-
bahladınız. Yine siz, tam ateş çukurunun kıyısındaiken,
oradan sizi kurtardı. Umulur ki hidâyete erersiniz diye,
Allah, size âyetlerini böyle açıklar.” (3/Ali İmran, 103)*

*“Mü'minler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerini-
zin arasını bulup düzeltin ve Allah'tan korkupsakinin;
umulur ki esirgenirsiniz.” (49/Hucurat, 10)*

*“Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine
kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak mücadele edenleri
sever.” (61/Saf, 4)*

Bir başka âyette ise Allah, mü'minler arasındaki
bu sevgiyi şöyle bildirmektedir:

*“Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp
imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret eden
(mü'min)leri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı
içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir
açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih
ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil tutkularından' ko-
runmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır.”
(59/Haşr, 9)*

Mü'minler, iman eden herkesi öz kardeşleri gibi
kabul ederler. Bir başka mü'minin iyiliğini, rahatını
sağlamak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmazlar.
Mü'minlerin bu sevgi anlayışı ise ancak imanın ve
Kur'ân ahlâkının yaşanması ile kazanılabilmektedir.
Allah bir âyette iman edip salih amellerde bulunan-
lara Kendi Katından bir sevgi kılacağını şu şekilde
bildirmiştir:

“İman edenler ve salih amellerde bulunanlar ise, Rahman (olan Allah), onlar için bir sevgi kılacaktır.”

(19/Meryem, 96)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ise, sevginin önemini ve gerçek sevgiyi yaşayan mü'minlerin üstünlüklerini bir hadisinde şöyle belirtmiştir:

Hz. Ömer (r.a.) anlatıyor: *“Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: ‘Allah’ın kulları arasında bir grup var ki, onlar ne peygamberlerdir ne de şehidlerdir. Üstelik kıyamet günü Allah indindeki makamlarının yüceliği sebebiyle peygamberler de, şehidler de onlara gıpta ederler.’ Orada bulunanlar sordu: ‘Ey Allah’ın Rasûlü! Onlar kim, bize haber ver!’ ‘Onlar aralarında ne kan bağı ne de birbirlerine bağışladıkları bir mal olmadığı halde, Allah’ın ruhu (Kur’ân) adına birbirlerini sevenlerdir. Allah’a yemin ederim, onların yüzleri mutlaka nurdur. Onlar bir nur üzeredirler. Halk korkarken, onlar korkmazlar. İnsanlar üzüldürken, onlar üzülmazler.”* (Kütübi Sitte, 3345)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hadislerinde mü'minlerin birbirlerine olan sevgilerinin Allah rızası için olduğunu şöyle hatırlatmıştır:

Hz. Ebû Zerr (r.a.) anlatıyor: *“Rasûlullah (s.a.v.) buyurdular ki: ‘Amellerin en faziletlisi Allah için sevmek, Allah için buğzetmektir (sevmemektir).’* (Ebû Dâvud, Sünnet, 3)

“İman bağlarının en sağlamı Allah için dostluk, Allah için düşmanlık, Allah için sevgidir.” (Kütübi Sitte, 10. cilt, s. 141)

Allah'ı çok seven, Allah'tan korkan, O'nun kendisinden hoşnut olması için samimi bir gayret göste-

ren mü'minler, dünyaya güzellik kazandıran hayırlı insanlardır. Bu üstün ahlâkları dolayısıyla Allah'ın yarattıklarını sever, onlara karşı şefkat ve merhamet duyar, onları korumak, onlara hayır ve güzellik getirmek isterler. Allah, mü'minlerin kalplerindeki imanlarından, Allah korkularından kaynaklanan bu güzel sevgiye ve Rabbimiz'e olan içten bağlılıklarına karşılık, onları sevginin ve sadakatin en güzel mekânı olan cennetle ödüllendireceğini müjdelemiştir.

İman edenlerin birbirlerine; Allah'ı ve mü'minleri sevmenin önemini hatırlatmaları önemli bir ibadettir. Her mü'min cennet sevgisini dünyadayken yaşamaya çalışmalı, tek dost ve Velî olan Rabbimiz'e ve mü'minlere sevgi ve vefa ile bağlanmalıdır.

Binlerce salât ü selam O mutluluk kaynağına olsun. Bizlere mutluluk bahşeden ehl-i beytine selam olsun...

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V)'İN İSİMLERİ

1. Abdullah: Allah (c.c.)' ın kulu
2. Âbid: Kulluk eden, ibadet eden
3. Âdil: Âdaletli
4. Ahmed: En çok övülmüş, sevilmiş
5. Ahsen: En güzel
6. Alî: Çok yüce
7. Âlim: Bilgin, bilen
8. Allâme: Çok bilen
9. Âmil: İşleyici, iş ve aksiyon sahibi
10. Aziz: Çok yüce, çok şerefli olan
11. Beşir: Müjdeleyici
12. Burhan: Sağlam delil
13. Cebbâr: Kahredici, gâlip
14. Cevâd/ Ecved: En cömert, en iyi,
15. Ekrem: En şerefli
16. Emîn: Doğru ve güvenilir kimse
17. Fadlullah: Allahu Teâla'nın ihsânı, fazlına ulaşan
18. Fâruk: Hakkı ve bâtılı ayıran
19. Fettâh: Yoldaki engelleri kaldıran
20. Gâlip: Hâkim ve üstün olan
21. Gani: Zengin
22. Habîb: Sevgili, çok sevilen
23. Hâdi: Doğru yola götüren
24. Hâfız: Muhafaza edici
25. Halîl: Dost
26. Halîm: Yumuşak huylu
27. Hâlis: Saf, temiz
28. Hâmid: Hamd edici, övücü

29. Hammâd: Çok hamededen
30. Hanîf: Hakikate sımsıkı sarılan
31. Kamer: Ay
32. Kayyim: Görüp, gözeten
33. Kerîm: Çok cömert, çok şerefli
34. Mâcid: Yüce ve şerefli
35. Mahmûd: Övülen
36. Mansûr: Zafere kavuşturulmuş
37. Mâsum: Suçsuz, günahsız
38. Medenî: Şehirli, bilgilive görgülü
39. Mehdî: Hidâyet eden, doğru yola erdiren
40. Mekkî: Mekkeli
41. Merhûm: Rahmetle bezenmiş
42. Mes'ûd: Mutlu
43. Metîn: Çok sağlam ve güçlü
44. Muallim: Öğretici
45. Muhammed: yerde ve Gökte çok övülen
46. Muktedâ: Peşinden gidilen
47. Mübârek: Uğurlu, hayırlı, bereketli
48. Müctebâ: Seçilmiş
49. Mükerrerem: Şerefli, yüce
50. Müktefî: İktifâ eden, yetinen
51. Münîr: Nurlandıran, aydınlatan
52. Mürsel: Elçilikle görevlendirilmiş
53. Mürtezâ: Beğenilmiş, seçilmiş
54. Muslih: Islah edeci, düzene koyucu
55. Mustafa: Çok arınmış
56. Müstakîm: Doğru yolda olan
57. Mutî: Hakka itaat eden
58. Mu'tî: Veren ihsân eden
59. Muzaffer: Zafer kazanan, üstün olan
60. Müşâvir: Kendisine danışılan
61. Nakî: Çok temiz
62. Nakîb: Halkın iyisi, kavmin en seçkini
63. Nâsih: Öğüt veren
64. Nâtık: Konuşan, nutuk veren
65. Nebî: Peygamber
66. Neciyullah: Allah' ın sırdaşı
67. Necm(i): Yıldız
68. Nesîb: Asil, temiz soydan gelen

69. Nezîr: Uyarıcı, korkutucu
70. Nimet: İyilik, dirlik ve mutluluk
71. Nur: Işık, aydınlık
72. Râfi: Yükselten
73. Râgıb: Rağbet eden, isteyen
74. Rahîm: Mü'minleri çok seven
75. Râzî: Kabul eden, hoşnut olan
76. Rasûl: Elçi
77. Reşîd: akıllı, olgun, iyi yola götürücü
78. Saîd: Mutlu
79. Sâbir: Sabreden, güçlüklerle dayanan
80. Sâdullah: Allah'ın mübârek kulu
81. Sâdık: Doğru olan, gerçekçi
82. Saffet: Arınmış, seçkin kişi
83. Sâhib: Mâlik, arkadaş, sohbet edici
84. Sâlih: iyi ve güzel huylu
85. Selâm: Noksan ve ayıptan emin olan
86. Seyfullah: Allah'ın kılıcı
87. Seyyid: Efendi
88. Şâfi: Şefaat edici
89. Şâkir: Şükredici
90. Tâhâ: Kur'ân-ı Kerîm' deki ismi
91. Tâhir: Çok temiz
92. Takî: Haramlardan kaçınan
93. Tayyib: Helal, temiz, güzel, hoş
94. Vâfi: Sözünde duran, sözünün eri
95. Vâiz: Nasihat eden
96. Vâsıl: Kulu Rabb'ine ulaştırıcı
97. Yâsîn: Gerçek insan, insan-ı kâmil
98. Zâhid: Mâsivadan yüz çeviren
99. Zâkir: Allah'ı çok anan

KAYNAKLAR

- Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ank, 1993.
- A.Fikri Yavuz, *Riyazü's-Salihin*, Hisar Yayınevi, İst.,2010.
- Abdullah (Dârimî) b. Abdirrahmân es-Semerkindî, *Sünen*, tahk.: Feyyâz Ahmed Zemrel, Hâlid es-Seb' el-Alem, Beyrut 1987.
- Abdullah Aydemir, *İslami Kaynaklara Göre Peygamberler*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay.,Ankara, 2012.
- Abdulgmelik b. Hişam, *Siretü'n Nebî*, 1-4, Daru'l Fikr, Beyrut, 1981.
- Abdurrahman Azzam, *Rasûl-i Ekrem'in Örnek Ahlâkı*, Çev.: Hayrettin Karaman, Yağmur Yay., İst.,1975.
- Acluni, İsmail b. Muhammed, *Keşfu'l-Hafa*, Beyrut 1351.
- Ağırman, Cemal, *Hız. Peygamberden Davranış Modelleri*, Diyanet İlmî Dergi, Peygamberimiz Özel Sayısı, Ankara, 2000.
- Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, tahk.: Abdullah Muhammed ed-Derviş, Beyrut 1991.
- Ahmet Cevdet Paşa, *Kısas-ı Enbiya ve Tevârihi Hulefa*, Bedir Yayınevi, İstanbul, 2010.
- Ahmet Yıldırım, *"İlk Dönem Sûfilerinin Peygamber ve Sünnet Anlayışları"*, Sûfî Gelenek ve Hayat Keşkül, İstanbul 2007, Bahar, Sayı: 12, s. 16-19.

- Ali Akpınar, *Hayat Rehberimiz Peygamberimiz*, Somuncu Baba Dergisi, Sayı: 102, Nisan 2009, ss6-9.
- Ali b. Osman Hucvirî, *Keşfü'l-Mahcûb*, Arapça çev.: Mahmud Ahmed Mâdî Ebu'l-Azâim, tahk.: İbrahim Dessûkî Dârü't-Türâsî'l-Arabî, Kahire 1974.
- Ali Himmet Berki-Osman Keskioglu , Hz. Muhammed ve *Hayatı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2010.
- Bayram Kusursuz, *Edeb Ya Hû*, Rehber Yay., İst., 2011.
- Bünyamin Erul, *Sahabenin Sünnet Anlayışı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2010.
- Cezulî, Süleyman, *Delâilü'l-Hayrat*, İstanbul 1302.
- Dilaver Cebeci, *Türk Edebiyatı*, Ağustos 1994, Sayı: 250.
- Ebu Abdillah Muhammed b. Abdirrahman, *Delail-i Hayrat Şerhi Kara Davut*, Sad: Abdulkadir Akçiçek, (Haz: Veli Ertan) Çelik Yay., İst. 2007.
- Elmalılı Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*, C. 5, Çelik-Şûrâ Yay., İstanbul 1993.
- Enbiya Yıldırım, *Din ve Ahlak Ekseninde Hz. Muhammed*, Rağbet Yayınları, 2008.
- Es-Seyyid Eş-Şeyh Salih Nihani, *Mevlid*, Matbayı Amire 1308.
- Es-Seyyid Osman Hulûsi Ateş, *Dîvân-ı Hulûsî-i Dârendevî*, (Haz: Mehmet Akkuş-Ali Yılmaz), Nasihat Yayınları, İstanbul 2006.
- Es-Seyyid Osman Hulûsi Ateş, *Mektûbât-ı Hulûsî-i Dârendevî*, (Haz.: Mehmet Akkuş- Ali Yılmaz), Nasihat Yay., İstanbul 2006.
- Es-Seyyid Osman Hulûsi Ateş, *Şeyh Hamid-i Velî Minberinden Hutbeler*, (Haz: Mehmet Akkuş-Ali Yılmaz), Nasihat Yay., İstanbul., 2006.

- Ez-Zehebî, Şemseddin Muhammed b. Ahmed b. Osman, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ*, tahk.: Şuayb Arnavut, Müessesetü'r-Risâle, 10. Baskı, Beyrut 1994.
- Ferhat Koca, *Kur'an-ı Kerim'e Göre Hz. Peygamber'in Örnek Hayatı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2012.
- Fikret Karaman, "*Şefaat*", Dinî Kavramlar Sözlüğü, DİB. Yay., Ankara 2006.
- Handan Özduygu, *Mahbubu'l Âşıkîn*, Liva Yay., İst, 2007.
- Heyet, *Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi*, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2011.
- Hüseyin Algül, *Âlemlere Rahmet Hz. Muhammed*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2012.
- İ. Hakkı Ünal, *kırk hadis Kırk Yorum*, Diyanet İşleri Başkanlığı yay., Ankara, 2012.
- İbn Hibbân, Muhammed b. Ahmed b. Ebî Hatem et-Temîmî, *Kitâbü'-sîkât*, Haydarabad 1979.
- İbn Mencûye, Ahmed b. Ali el-İsfehânî, *Ricâlü Sahîh-i Müslim*, tahk.: Abdullah el-Leysî, Dâru'l-Marife, Beyrut 1987.
- İbrahim Canan, *Kütüb-i Sitte*, Akçağ Yay., İstanbul, ty.
- İbrahim Sarıçam, *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara, 2011.
- İbrahim Sarıçam, *Hz. Peygamberin Çağımıza Mesajları*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2012.
- İlyas Üzüm, "*Makam-ı Mahmud* ", DİA., C. 27, TDV. Yay., İstanbul 2003.
- İmam Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-dîn*, Dâru'l-Cil, Beyrut 1412/1992.
- İmam-ı Gazalî, *İlâhî Nizam*, (Haz: Yaman Arıkan) s.674-676, Uyanış Yay., İst, 1986.

- İrfan Yücel, *Peygamberimizin Hayatı*, D.İ.B. Yay., Ankara 1998.
- İsmail (Buhârî) b. İbrahim, *Sahîhu'l-Buhârî*, İstanbul, ts.
- İsmail Hakkı Bursevi, *Rûhul Beyan Kur'an Meali ve Tefsiri*, (Redaksiyon: H. Kamil Yılmaz ve arkd.) Erkam Yayınları, İstanbul, 2011.
- İsmail Palakoğlu, *Gönülleri Sultanı Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi*, Es-Seyyid Osman Hulûsi Efendi Vakfı Yay. Ankara 2005.
- İskender Pala, *Nurundandır Bütün Nurlar*, Müsiad Kültür Yayınları, İstanbul, 2007.
- Kadir Özköse, *Tasavvuf ve Gönül Eğitimi*, Nasihat Yay., Ankara 2007.
- Kadir Özköse-Halil İbrahim Şimşek, *Altın Silsile'den Altın Halkalar*, Nasihat Yay., Ankara, 2009.
- Kastallani, *Mevahibi Ledünniye*, Mütercim: Şair Abdülbaki, Hisar Yayınevi, İstanbul, ty.
- Kısa Sûreler Özlü Dualar*, Nasihat Yay. İstanbul, 2007.
- Komisyon, *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, Çağ Yayınları, İstanbul 1992.
- M. Yusuf Kandehlevi, *Hayatu's-Sahabe*, (Çev: Ayhan Çakıroğlu), Beka Yayınları, İstanbul, 2011.
- M. Nezir Gül, *Esmâü'n-Nebî*, Nesil Yay., İst., 2010.
- Martin Lings, *Hz. Muhammed'in Hayatı*, İnsan Yayınları, İstanbul, 2007.
- Mahmut Kaplan, *Klasik Türk Şiirinde Hz. Muhammed*, Etkileşim Yay., İstanbul, 2006.
- Mehmet Akif Ersoy, *Safahat –Orijinal Metin, Sadeleştirilmiş Metin, Notlar-*, haz. Ömer Faruk Huyugüzel, Rıza Bağcı ve Fazıl Gökçek, Zaman Gazetesinin Ar-

mağarı, İst-tanbul, ts.

Mehmet Dikmen, *Peygamberler Tarihi*, Cihan Yayınevi, İstanbul, 2009.

Mehmet Emin Özafşar, “Hz. Peygamber ve İrfanî Gelenek Çerçevesinde Hulûsî Efendi ve İrfanî Gelenek”, Somuncu Baba, Kasım-Aralık 2004, sayı: 53, ss. 8-10.

Mesut Erdal, *Kur’ân ve Sünnet’e Göre Şefaat İnanç*, Yeni Akademi Yay., İstanbul 2006

Mevlâna, *Konularına Göre Açıklamalı Mesnevî Tercümesi* (Terc: Şefik Can), Ötüken Yay., İstanbul, 1999.

Mevlâna, *Mesnevî*, (Terc: Şefik Can) Ötüken Yay., İst, 1999.

Mevlâna, *Dîvân-ı Kebîr*, (Terc. Abdülbâkî Gölpınarlı, İstanbul 1957.

Mevlânâ Celâleddîn Rûmî, *Dîvân-ı Kebîr Seçmeler*, haz. Şefik Can, Ötüken Yayınları, İstanbul 2000.

Muhammed (Tirmizî) b. İsa, *el-Câmiu’s-Sahîh*, tahk.: Kemâl Yûsuf el-Hût, Beyrut, 1987.

Musa Tektaş, *Asr-ı Saadetten Üç Menkabe*, Somuncu Baba Dergisi, Sayı: 122, Aralık 2010, s. 24.

Musa Tektaş, *Bülbülün Kırk Türküsi*, Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yay., Ankara 2001.

Musa Tektaş, *Darendeli Âlimler ve Peygamber Sevgisi*, Nasihat Yay., 2007, Ankara.

Musa Tektaş, *Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi’nin Hz. Peygamber Sevgisi*, Nasihat Yay., Ankara 2008.

Musa Tektaş, *Muhabet Gülleri*, Nasihat Yay, Ankara 2007.

Mustafa Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı, Ankara, 2012.

Mustafa Asım Köksal, *İslâm Tarihi Hz. Muhammed ve İslâmiyet (Mekke Devri)*, Şamil Yay., İstanbul 1987.

- Mustafa İslâmoğlu, *Üç Muhammed İki Tasavvur Bir Gerçek*, Denge Yayınları, IX. Baskı, İstanbul 2003.
- Mustafa Kara, *Hazret-i Peygamber'in Tasavvufi Düşüncedeki Yeri, Sûfi Gelenek ve Hayat Keşkül*, İstanbul 2007, Bahar, Sayı: 12, s. 6-14.
- Mustafa Necati Bursalı, *Âlemlere Rahmet Hz. Muhammed*, Çelik Yayınevi, İstanbul, 2011.
- Mustafa Özçelik, *Esmâ-i Nebî*, Sütun Yayınları, İzmir, 2010.
- Ömer Nasuhi Bilmen, *Ku'ran-ı Kerim'in Türkçe Meali Âlisi ve Tefsiri*, Bilmen Basım ve Yayınevi, İstanbul, 1. Cilt, s. 451)
- Ömer Nasuhi Bilmen, *Peygamberler Tarihi*, Ailem Yayınları, İstanbul, 2008.
- Sadık Eraslan, Ekrem Keleş, *En Güzel Örnek Hz. Peygamber*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara, 2012.
- Salih Suruç, *Peygamberimizin Hayatı*, Nesil Yay., 2002.
- Tahirü'l Mevlevî, *Peygamberimizin Hayatı*, Ailem Yayınları, İstanbul, 2008.
- Yaşar Yiğit, *En güzel Örnekten Rahmet Damlaları*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ank. 2010.
- Yıldırım İlhan, *Âyine-i Esmâ Muhammed Mustfafa*, Gelenik Yay., İstanbul, 2010.
- Vedat Ali Tok, *Gül Hasreti*, Sütun Yayınları, İzmir, 2006.
- Vedat Ali Tok, *Gül Arzusu(Na't Tahlilleri)*, Laçın Yayınları, Kayseri, 2005.
- Vedat Ali Tok, *Türk Şiirinde Hz. Muhammed*, Geçit yayınları, Kayseri, 1997.

PEYGAMBERİMİZİN KIRK İSM-İ ŞERİFİ

Aziz milletimiz, Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)'e duyduğu sevgiden dolayı çocuklarına Muhammed/Mehmet, Ahmet, Mahmut, Hamit ve Mustafa isimlerini çokça vermişlerdir. Hatta Peygamberimizin ailesinden Hatice, Aişe, Zeynep, Fatıma, Ali, Hasan, Hüseyin isimleriyle evlerinin neşesini Peygamber sevgisine dönüştürmüşlerdir. Şanlı ordumuzun her neferi "Mehmetçik" olarak tavsif edilerek, Peygamber ocağındaki evlatlarımızın vatan savunmasında, birlik ve beraberlik duygusu ile şanlı bayrağımız etrafında memlekete hizmette bulunmuştur.

Türk İstatistik Enstitüsünün kayıtlarına göre;

Muhammed/ Mehmet: 1. 718. 770

Ahmet: 914. 060

Mahmut: 195. 843

Hamit: 40.161

Mustafa: 1. 124. 923

Toplam: 3. 993. 757 vatandaşımız Peygamberimizin mübarek beş ismini taşımaktadır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in hayatını örnek alıp, onun gibi yaşama gayreti ile hayatımıza yeniden yön vererek, O'nu ve isimlerini daha iyi tanıyarak, getirdiği evrensel mesajlara gönülden bağlanmalıyız.

9789944774284

ISBN: 978-9944-774-28-4

www.nashatyayinlari.com

nashatyayinlari nashatyayinlari